

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198155

UNIVERSAL
LIBRARY

ಸೂರನೆಯ ವಸುಷದ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆ

ಆನರು ಮತ್ತು ದೇವಕ್ಕ

ಐರಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ
ಬಿ. ಎ. (1st Class)

ಪರ್ಣಕುಟಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
ಗೋಕರ್ಣ

ಸಂಪಾದಕರು :
ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ, ಎಂ. ಎ.
ಗೌರೀಶ ಕೈಕಿಣಿ

ಸಂಚಲಕರು :
ಶಾ. ಗ. ಗೋಪಿ

ಮಾಸಿಕಗಾರರು :

ಸ ಮಾ ಜ ಪು ಸ್ತ ಕಾ ಲ ಯ
ಗಾಂಧೀ ಚೌಕ, ಧಾರವಾಡ

(*All rights reserved by the author*)

ಜೆಲೆ : ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ

ಮುದ್ರಕರು :
ಎಂ. ಜಿ. ಪಾಲೇಕರ
ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೆಸ್
ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಭಾಲಚಂದ್ರ ವೆಂಕಟೇಶ ಫಾಣೇಕರ
ಸಮಾಜ ಒಕ್ಕ ದಿಪ್ತಿ, ಧಾರವಾಡ
(ಒಣಕುಟಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪರವಾಗಿ)

ನಮ್ಮ ಮಾತು

ನೂರನೆಯ ವರುಷದಿಂದ ಮಾಲೆಗೊಂದು ಹೊಸ ಕಳೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಳಗಿನ, ಹೊರಗಿನ ಗೆಳೆಯರ ಸಹಕಾರ ಸಹಾಯಗಳೇ ಕಾರಣ. ಹಲವರು ಹಲವು ವಿಧವಾಗಿ ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆಯಿತ್ತು ಉದಾರ ಹಸ್ತದಿಂದ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ,

ಶ್ರೀ. ಜಗದ್ಗುರು ಕರಿಬಸವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥಾನ (ಆಶ್ರಯದಾತರು)
ಗವಿಮಠ, ಉರವಕೊಂಡ

ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಸಿ, ಜವಳಿ, ಬಿ. ಎ. ಎಲ್ ಎಲ್. ಬಿ. (ಪೋಷಕರು)
ವಕೀಲ ಧಾರವಾಡ.

ಶ್ರೀ. ಆರ್. ವಿ. ಬಲವಳ್ಳಿ, ಹೊನ್ನಾವರ. (ಪೋಷಕರು)

ಶ್ರೀ. ಡಿ. ವಿ. ಚಿತ್ತಾಲ, ಬಿ. ಎ., ಎಲ್ ಎಲ್. ಬಿ. (ಪೋಷಕರು)

ಶ್ರೀ. ಸಿ. ಕೆ. ಮೂಡಿ, ಸಿಸಿಫ (ಸಹಾಯಕರು)

ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ನಾವು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಶ್ರೀ. ಚಿತ್ತಾಲರ ಪ್ರೇರಣೆ-ಪೋಷಣೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾಲೆಗೆ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರುಷಗಳದೇ ಗತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ

ಇದರಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಲೇಖಕರು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಣ್ಣಕತೆಗಳ ಬರೆಹದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಚಿತರಾದ ಶ್ರೀ. ನಿರಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ತಮ್ಮ ಎರಡು ನೀಳ್ಗತೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕತೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮುನ್ನುಡಿ ಕಾರರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ; ನಾವು ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ.

ಈ ವರ್ಷದಿಂದ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸಂಭಾವನೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ತರುಣ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಕುಟಿಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಬರೆಹಗಾರರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ.

ಅಂದವಾಗಿ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ 'ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕ' ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಮುನ್ನುಡಿ

೩೫

ಐದನೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಎರಡು ನೀಳ್ಗತೆಗಳಿಗೆ ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಒರೆ ಯಲು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಧನ್ಯತೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡಲು ಮುಂದರಿಯುವವರು ಹಿರಿವಾಗಿ ತಿಳಿ ಹರಕೆಯನ್ನೋ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನೋ, ಈಜುಗುಂಬಳದಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಸಾಹಿತ್ಯಸಾಗರ ದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರೂಢವಾಗಿತ್ತು. ಲಂಕೆಗೆ ಸೇತುವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಕಡಲಿಗೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟು ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ತೇಲಿಸಲು ರಾಮನಾನಂದ ಮೇಲ್ಬರಹ ಬೇಕಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಾಂತ, ಬಂಡೆಯ ಜಡತ್ವಕ್ಕೂ, ರಾಮನಾನಂದ ಮಹಿಮೆಗೂ ಲೋಭಿಸಿರಬಹುದಾದರೂ ಹೊಸಗನ್ನಡ ವಾಚ್ಯಯ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟ ನವಕೃತಿಗಳ ಕಾಗದದ ನಾವೆಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹಿರಿಯರ ಭಾರವಾದ 'ನರದಹಸ್ತ'ಗಳನ್ನು ಇಡಲುಕೊಟ್ಟರೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಶಸ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸತೊಡಗಿತ್ತು.

ಆತುರಣರಲ್ಲಿ ಹೊಸಹರೆಯ ಹುರುಪು, ಹುಮ್ಮಸದ ಶ್ರೀ ಗುಣಿಯ ವರ ಕತೆಗಳಿಗೆ ನನ್ನದೊಂದು ಮುನ್ನುಡಿ ಇರಲಿಯೆಂದು ಉಭಯ ಮಿತ್ರ ರಾದ ಶ್ರೀ. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟರು ನನ್ನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರು, ನಾನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ. ನಾವು ಯಾರೂ ಹಿರಿಯರಲ್ಲ. ಪರಸ್ಪರರ ಹೊಸಕೃತಿಗಳ ರಸವನ್ನು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಸವಿಯುವ "ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ" ಯವರು. ನಾನು ಈ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸವಿಸ ಸೊಗಸನ್ನು ತುಸುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇತರರಿಗೂ ಉಣಿಸಲು ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳು ನೆರವಾಗಲೆಂದೇ ಈ ಮುನ್ನುಡಿಗೇ ಒಪ್ಪಿದೆನು.

'ನೀಳ್ಗತೆ'ಯಂದರೇನು? ಪುಟಗಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಹರಿದ 'ಸಣ್ಣಕತೆ'ಯೇ ಅಥವಾ ಪುಟ್ಟದಾಗಿ ಮೈವೆತ್ತ ಕಾದಂಬರಿಯೇ? ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದೇ ನೀಳ್ಗತೆಯನ್ನು ಕರೆಯುವದು ಲೇಸೆನಿಸುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಿಡಿದಾಗಿ ಬೆಳೆದ 'ಸಣ್ಣಕತೆ'ಯೆಂದರೆ ಆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಒಂದು

ಹದಗೆಟ್ಟು ಹರಟೆಯಂತೆ ಅನಿಸಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದುದು ಜೀವಾಳದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ. ಕತೆಹರಿದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಈ ವೇಧಕತೆ, ಸತತವಾದ ಆಸಕ್ತಿಸೆಳೆದಿಡುವಗಣ ಯಾವ ಕತೆಗೂ, - ಸಣ್ಣದಿರಲಿ ' ನೀಳ್ ' ಇರಲಿ- ಜೀವಸತ್ಯ. ಪುಟ್ಟಕಾದಂಬರಿಯೆಂದುಕೊಂಡರೇ ತನ್ನ ವಸ್ತುವಿನ್ಯಾಸ- ಸಂವಾದ- ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಉತ್ಕರ್ಷ ಉತ್ಕಟತ್ವವನ್ನು ಹರಿದಾಡಿಸಲು ಬರಹಗಾರನು ಅವನಾನುನಿತುವನು ಸುಲಭ.

ಇಂತಹ ಉತ್ಕರ್ಷ ' ಅವರು ' ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಇದು ಯಾವ ಭಾಷೆಗೂ ಭೂಷಣವಾಗಬಲ್ಲ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಕತೆ. ಇದೊಂದೇ ಬರೆದರೂ ಇರಣಿಯವರು ಲಲಿತಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕತೆಯ ವಿನರವಾದ ರಸವಿಮರ್ಶೆಯ ಮೋಹ ನುನಿಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ಕಥನ ಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಅವರ ಹಿಡಿತ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಿದೆ. ' ದೇವಕ್ಕ ' ಕತೆಯೇನೋ ಚನ್ನಾಗಿದೆ. ತಂತ್ರವೂ ಹದಗೆಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸಾಂಕಾಶವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಲೋಮ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಥೆಯ ಅನುಪೂರ್ವಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದು ಒಂದು ತುಂಬ ತಥ್ಯದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇರಣಿಯವರು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅದೇಕೋ ಕತೆಯವೇಗ ತೀರ ಮುಂದೆನಿಸುವದು. ಹುರಿಕಟ್ಟು ಕೆಲವೆಡೆಗೆ ಸಡಿಲುಬಿದ್ದಂತಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಸಕ್ತಿಯ ಕಾವು ಇಳಿಯುವದು. ಉತ್ತಮ ಕತೆಗಾರಿಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡಬರವಂತಿದ್ದರೂ ಆ ಕತೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಎರಡೂ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಮನೋಧರ್ಮದ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ದೇವಡು ಅವರ " ಅಂತರಂಗ " ದಂತರ ಸಹೇತುಕ ವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಅಂತರಂಗದ ತೆರೆತೆರೆಗಳನ್ನು ಸರೆಸರೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ, ಅರಳಿಸಿ ತೋರಿಸಲು ಹೊರಟ ಕತೆಗಾರರು ಇರಣಿಯವರೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಿಡ ಬೇಕೆಂದೆನಿಸುವದು! ಇಲ್ಲವಾದರೆ " ಎನೂ ಇಲ್ಲದ ಜಗಳ ಕ್ರಿವಿನಲ್ ಕೇಸಾಗ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು " ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯವೂ, ಅವಿದ್ಯವೂ ಆದ ಮಾತೃಹೃದಯದ ಹೊಯ್ದಾಟ ಹೋರಾಟಗಳ ಕರುಣ

ದಾರುಣವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕುಸುರಾಗಿ ಕಳೆಗೊಳಿದ ಐರಣಿಯವರ ಕತೆಯ ಕೈಗಾರಿಕೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸ್ತುತ್ಯ. ಇವೆರಡೂ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದಿಯೇ ಸವಿಯಬೇಕು ಆ ಕೂಡ ಓದುವದರಲ್ಲಿ ವಾಚಕರ ತಾಳ್ಮೆ ಸವೆಯಿಸುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಇಂಥ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕತೆಗಳ ಫಲಭಾರವು ಹೀಗೆಯೇ ಐರಣಿಯವರ ಪ್ರಸನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯ ವಾಚ್ಯವೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರಲಿ, ಅದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ರಸದೋಂಟಿ ಸಂಪನ್ನವಾಗಲಿ. ಇದೇ ನನ್ನ ಹಾರೈಕೆ.

ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಿಣಿ

‘ಅವರು’

೧೯೩೧

ಕೊನೆಗೂ ಮಾಮಾನ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆಯೇ ಆಯಿತು. ಸರಸಕ್ಕನು ಬಹಳಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದಳೆಂದು, ಅವನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಸ್ವೇಶನ್ನಿನ ವರೆಗೆ ಕಳಿಸಲು, ಅರೆಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೊದಲಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಅಫೀಸರರು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರೆಂದು ನಾನೂ ಸುರೇಶನೂ ಇಬ್ಬರೇ ಹೊರಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಟೆಕೀಟೊಂದನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಬೇಕಲ್ಲ. ಪ್ಲಾಟಿಫಾರ್ಮ್‌ನ ಮೇಲೆಯೇ ಸಾಮಾನನ್ನು ಟ್ಪುಕೊಂಡು ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತೆ. ಸುರೇಶನು ಟೆಕೀಟನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಲು ಹೋದನು.

ಮಾಮಾನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಬೇಸರ ಬಂದಿತು. ಹೆಂಡತಿಯ ಬಾಣಂತಿತನಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೇಕಾಯಿತು. ಐದು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ಪುಣೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ಸ್ವೇಶನ್ನಿನ ವರೆಗೂ ಬಂದು ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು. ಆಗ ಆದರವಿತ್ತು. ಕೆಲಸ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಈಗೇನು? ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಹುಡುಗರು ಹೇಗೆ ಹೋದೇವು ಎಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆ ಬರಬಾರದೆ? ಅವನ ಇಂತಹ ಸ್ವಭಾವವನ್ನರಿತೇ ಅಪ್ಪನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ತಂಗಿಯೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತದಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ ನನಗೂ ಸರಸಬಚಿಯನ್ನು ನೋಡದೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದುದರಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದೆ..... ಸರಸಕ್ಕ ನಮ್ಮವಳಾದರೆ ಮಾಮಾನಿಗೆನು? ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವಾಯಿತು, ಮುಗಿಯಿತು..... ಗಂಡಸರೆಂಬವರೇ ಹೀಗೇನೋ!

ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣನು ಕೂಲಿಯವನ ಕೈಯಿಂದ ಸಾಮಾನನ್ನು ಇಳಿಸಿದನು. ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ಟ್ರಂಕು, ಹೋಲ್ಡಾಲು, ಮತ್ತೆ ಒಂದೆರಡು ಚಿಲ್ಲರೆ ಸಾಮಾನುಗಳು. ಮೊದಲಿಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿವಷ್ಟು

ಹಣವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಆ ಕೂಲಿಯವನು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹಣ ಕೇಳಿದನು. ಇವನು ಮೊದಲು ಇಲ್ಲವೆಂದ. ಕೂಲಿಯವನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಮರುಮಾತೆತ್ತದೆ ಆತನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಕಂಡಿತು. ಆ ಕೂಲಿಯವನು ವಿಜಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನವನಂತೆ. ಬರಗಾಲದ ಮೂಲಕ ಕೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಸಾರ ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಹೇಳಿದ. ಆದರೂ ಅದು ಎಷ್ಟು ಮನ ಹಿಡಿಯುವಂತಹದಾಗಿತ್ತು! ತರುಣನು ಅವನ ಹೆಗಲನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತ “ಗಾಡೀ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ನೀನೇ ಬಂದು ಸಾಮಾನು ಹಾಕು, ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡತೇನಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆ ತರುಣನು ಇತ್ತ ಕಡಿ ಹೊರಳಿ ಮುಖವನ್ನೊರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ನೋಡಿದೆ. ಅಬಬ! ಏನು ಆ ಸ್ವರೂಪ! ಮುಖದ ಅಂದಗೇಡಿತನ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತರುವಂತಿದ್ದಿತು. ತೀರ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ, ಮೊಂಡವಾದ ಮೂಗು, ಅಗಲವಾದ ಬಾಯಿ, ಅಂತಹದರಲ್ಲೂ ತುಸು ಉಬ್ಬಿದ ಒಸಡೆ, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿಚ್ಚಳತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ನನಗೆ ಇದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಆ ಪ್ರಾಣಿ ತನ್ನ ಸಾಮಾನಿನ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಬಡಬಡನೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು.

ನಾನು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ವೇಳೆ ಕಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಟಿಕೀಟನ್ನು ತರಲು ಹೋದ ಸುರೇಶನು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಟಿಕೀಟು ತಗಿಸುವ ಗೋಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೂ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಕಡಿ ಹೋಗಬೇಕಾದ ನಮ್ಮ ಗಾಡಿ ಬಂದಿತು. ಪ್ಲಾಟಿಫಾರ್ಮಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಸ್ವಲ್ಪ ಜನ. ಏಕೆಂದರೆ ಗಾಡಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ತಾಸು ಅವಧಿಯಿತ್ತು. ಪುಣೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರಡುವುದಷ್ಟೆ. ಗಾಡಿಯಂತೂ ತೆರವೇ ಇದ್ದಿತು. ಇದ್ದವರಷ್ಟು ಜನ ಹತ್ತಿದರು.

ಸುರೇಶನು ಆಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇವನು ಬೇಗ ಬಂದರೆ ಸಾಮಾನನ್ನಿಡಿಸಿ ಜಾಗ ಹಿಡಿದು, ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ಕೂಡಬಹುದಲ್ಲ ಎಂದು ಆತುರವಾಯಿತು. ಕೆಲ

ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನನ್ನಿಟ್ಟು ಹೋದ ಆ ತರುಣನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗ ರೆಂದರೇ ಹೀಗೆಯೋ? ಸಾಮಾನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಗತಿಯೇನು? ನಾನು ನನ್ನ ಸಾಮಾನಿನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದರೂ, ತುಸು ಅಂಜುತ್ತೇನೆ. ಅಂತಹದು.... ಹುಂಬತನ ಬಹಳ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ— ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕಾಯುವ ಹೊಣೆ ನನ್ನ ಮೇಲೂ ತುಸು ಇದ್ದಂತೆನಿಸಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವನ ಅಸಹ್ಯ ಮುಖ ಕಣ್ಣನುಂದೆ ಬಂದು, ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಇವತ್ತು ಬಂದ ವಾಯವ್ಯ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯಿತು. 'ತೋರಿಸುವದೇ; ಈ ಗಾಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಬರಬೇಕು' ಎಂದಿಷ್ಟೆ ಅಪ್ಪನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನನ್ನೀಗ ತೋರಿಸುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತುಸು ಕಾಣಿಸಬಾರದಿತ್ತೆ? ಅಥವಾ 'ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬೇಸರ ಬರುತ್ತದೆ, ಊರಿಗೆ ಬರಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಮೊನ್ನೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯೆ ಬೇಕಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತೋರಿಸುವ' ನೆವಮಾಡಿ ಕರಸಿರಬಹುದೆ? ಎಂಬ ಸಂಶಯವೂ ಮೂಡದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಗ ಊರು ಸೇರಿಬಿಟ್ಟರೆ ನೆಟ್ಟಗೆ, ಎಂದೂ ಅಂದುಕೊಂಡೆ.

ಸುರೇಶನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ವೇಳೆ ನೋಡಿದೆ. ಒಂಬತ್ತು ಹೊಡೆಯ ಬಂದಿತ್ತು. ಈಗ ಆ ಕುರೂಸಿಯು ಬಂದನು. ಒಂದು ಸಲ ಪ್ಯಾಟಫಾರ್ಮಿನ ಗುಂಟ ಓಡಾಡಿ, ಆ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಂದನು. ಪೋಸ್ಟಿನ ಡಬ್ಬಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಇದ್ದ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಮಾನನ್ನು ಹಾಕಹೇಳಿದನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೂಲಿಯವನು "ಯಾಪಾ ಬ್ಯಾಡ್ರಿ ಇಲ್ಲೆ, ಟಪಾಲು ಚೀಲಾ ಹಾಕತಾರು" ಎಂದ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು "ನಾ ಸಾವಿರ ಊರು ತಿರಗ್ಯಾಡೇನೊ, ನನಗ ಹೇಳತೀ? ಟಪಾಲ ಚೀಲ ಹಾಕೋ ಡಬ್ಬಿ ಆ ಮಗ್ಗಲು ಆದ. ಅದರ ಮ್ಯಾಲೆ ಹಿಂಗ್ರ ಅಂತ ಬರದಾರ; ಇಲ್ಲೇನು ಬರೆದದ್ದು ಇಲ್ಲಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ನಾನಿನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸುರೇಶನಿಗಾಗಿ ಹೊರಳಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇವನೂ ಟೀಕೆಟನ್ನು ತಗಿಸಲು ಹೋಗಿದ್ದುದಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಬಂದ! ಸುರೇಶನ ಗುರುತನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಲೆ?

ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಅವನ ಅಸಹ್ಯ ಮುಖ, ನೆನಪದಿದ್ದರೂ ಕಣ್ಣಿಂದ ಬಂದಂತಾಗಿ, ಕೇಳುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಬೇಡವೆನಿಸಿತು.

ಅವನು ತನ್ನ ಸಾಮಾನನ್ನು ಒಯ್ದು ಹಾಕಿಸುವಾಗ, ನನ್ನ ಮುಂದೆಯೇ ಹಾದುಹೋದನು. ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುವನೆ, ಎಂದು ಅವನ ಕಡೆ ನನ್ನ ನೋಟಿ ತಿರುಗಿಸಿದ್ದೆ. ಅವನ ಕುರೂಪ ಮುಖ ನೋಡಲೆಂದಲ್ಲ, ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಯಾನೆ—ಎಂದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯುವಕರ ಮನಸ್ಸು ಹೆಣ್ಣುವುಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ತಾವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈತನು ಹೊರಳಿ ಕೂಡಾ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಗರ್ವವೂ ಇದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಾಯಿತು.

ಸುರೇಶನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತದಿನೈದು-ಇಪ್ಪತ್ತು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆಯೇ ಗಾಡಿ ಬಿಡಬಹುದು. ಮುಂದೆ ಗತಿಯೇನು?

ಒಂಬತ್ತು ಹೊಡೆದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗಲೆ ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಮೇಲುಗಾಡಿ ಬಂದಿತು. ತಡವಿಲ್ಲದೆ, ಆ ಗಾಡಿಗೆ ಬಂದ ಜನರು ತಂತಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಬರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಡಿಯು ನೋಡನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡೇ, ಜಾಗ ಎಲ್ಲಿದೆ—ಎಂದು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾತರತೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸು ನುಗ್ಗಾಯಿತು. ಮಾಮಾನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಷ್ಟು ಬೈದೆ.

೯-೨೦ ಆಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ತುಸು ವೇಳೆಯಲ್ಲೇ ಗಾಡಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದು; ಈಗಾದರೂ ಸಾಮಾನನ್ನು ಹಾಕಿಸಲೇ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಬಂತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ರೊಕ್ಕವಿಲ್ಲ, ಮೇಲಾಗಿ ಮರಾಠಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಮಾಲನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ? ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಾಮಾನನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದನಾದರೆ ಸುರೇಶನು ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಬಾರದು. ಹುಡುಕಿದ ಮೇಲೂ ನಾನು ಸಿಕ್ಕೇನು. ಆದರೆ ಗಾಡಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಟಿಕೆಟೇ ದೊರೆಯದೆ ಹೋದರೆ? ಅಥವಾ ಈ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬಳಿ ತತ್ತವುದಾದರೆ ಹೇಗೆ?

ಇದು ತಪ್ಪಿದರೆ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಗಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಎಂದಿದ್ದ ಮಾಮಾ. ನನ್ನ ಹೃದಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪರಿತಪಿಸಿತು ನಾನು ಬೇಗ

ಬರಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪನು ಮುದ್ದಾಂ ವಾಯರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವವರ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತ ತಂದೆ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಈ ಗಾಡಿಗಾಗಿ ಧಾರವಾಡ ಸ್ವೇಶನ್ನಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಅಪ್ಪ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.... ಇದೇ ಗಾಡಿಗೆ ಹೊರಡಲೇಬೇಕು.

ಸುರೇಶನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ! ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣ ಒಂದೊಂದು ಯುಗವಾಯಿತು. ಚಿಂತೆ ನನ್ನ ಜೀವನನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟತಲ್ಲಿ ಸುರೇಶನು ಬಂದನು, “ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೀಯಾ ಎಷ್ಟೊತ್ತದು? ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದ. “ ಇರ್ಲಿ ನಡಿ. ಅಲ್ಲೇನು ನಾ ಮಲಕೊಂಡಿಲ್ಲಾ ಭಯಂಕರ ಗದ್ದಲ ಇತ್ತು. ಟಿಕೇಟು ಕೊಡೋವೆ ತಡಾಮಾಡಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು ” ಎನ್ನುತ್ತ ಹಮಾಲನಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಾಡಿದನು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಒಬ್ಬನು ಸಿಗಲು. ಕರತಂದು ಸಾಮಾನನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ನಾನು ಸುರೇಶನಿಗೆ “ ರೊಕ್ಕ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಬಿಡು. ಹಿಂದಾಗಡೆ ತಂಟೆ ಮಾಡಬಾರದು ” ಎಂದೆ ಹಮಾಲನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ “ ಹನ್ನೆರಡಾಣೆ ಕೊಡ್ತೀ, ಬಾಯಿಸಾಹೇಬ ” ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸುರೇಶನು, “ ಉಂಹು. ಇರೋವು ಮೂರ್ಖ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮಾನು, ಆರಣೆ ನಿನಗ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು. ಆದರೆ ಎಂಟ ಆಣೆ ಕೊಡತೇನಿ ಬೇಕಾದರೆ ಬಾ ” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷ ನೇಳೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಮಾಲನು ಒಪ್ಪಿ, ಸಾಮಾನನ್ನು ಹೊತ್ತನು.

ಆದರೆ ವಿಪರೀತ ಗದ್ದಲ! ತುಂಬಿದ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತೇನೆಂದರೆ ಜಾಗವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಡಬ್ಬಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನೂ ತೆರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಇಂಥದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಜನ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! ಹಮಾಲನು “ ಇಲ್ಲಿ ಬರ್ತು ” ಎಂದು ಗಾಡಿಯ ಹಿಂದಿನ ಮಗ್ಗಲು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಹಿಂಬದಿಗೆ ಕೂಡಾ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಬಂದವರಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಕೂಲಿಯವನು ಒಂದು ಡಬ್ಬಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ಸುರೇಶನಿಗೆ ಹತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ. ಸುರೇಶನು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಮಾಲನು “ ನೀವು ಮ್ಯಾಲೆ ಹತ್ತಿ ಬಂದು, ಸಾಮಾನು ಇಸಕೋಳ್ತೀ, ಹಿಂದಾಗಡೆ ಇವರೂ ಹತ್ತಿಸತೇನಿ, ಖಿಡಿಕ್ಕಾಗಿಂದ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ನಮಗೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡದ ಹೊರತು ಗತ್ಯಂತರವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸುರೇಶನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದು ಕಿಡಿ ಕಿಯೊಳಗಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಒಳಗಿಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವನು ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ—ಒಮ್ಮೆ ಹೇಗೆ ಸುಸೂತ್ರ ಒಳಗೆ ಕುಳಿತೇವೋ ಎಂದು. ಇನ್ನು ಒಂದು ಹ್ಯಾಂಡಬ್ಯಾಗು ಉಳಿದಿತ್ತು.

ಕೂಡಲೇ ಆ ಹಮಾಲನು “ ಏ ತಮ್ಮಾ, ನಾಕ ರೂಪಾಯಿ ತಗಿ ” ಎಂದನು. ನಾಕು ರೂಪಾಯಿ, ಎಂದದ್ದರ ಅರ್ಥ ಆಗ ನಮಗಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ ಸಾಮಾನ ಕೊಡು, ಅವರ್ದ ಹತ್ತಸು; ಕೊಡತೇನಲ್ಲ ” ಎಂದು ಸುರೇಶನು ಹೇಳಿದ.

“ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಇದು ಕೈಯಾಗ. ಅಂದ್ರ ಈ ಬ್ಯಾಗ ಕೊಡತೇನಿ, ಇವರ್ದ ಹತ್ತಸತೇನಿ, ಇಲ್ಲಾದ್ರಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಒದರಿದನು.

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಇಂತಹ ದೇನನ್ನೂ ನಾವು ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾವೀಗ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದೇವೆಂಬುದರ ಅರಿವಾಯಿತು. ರೊಕ್ಕದ ಆಸೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ನೀಚತನಕ್ಕೆಳಸಿದನಲ್ಲ ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಕುದಿದೆ. ಅದನ್ನು ದಾಟಿ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಗದಗದ ನಡುಗಿದೆ.

ಸುರೇಶನು ಇದ್ದುದರಲ್ಲೇ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು ಗದರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೂ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ನಾ ಹೇಳಿದೆ “ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿ ಬಿಡು. ” ಆದರಂತೆ ಸುರೇಶನು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡ ಹೋದಾಗ, ಅದನ್ನು ಅವನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಕೂಡ. “ ನಾಕು ರೂಪಾಯಿ. ಹೂಂ. ಇಲ್ಲಾದ್ರ ಇಲ್ಲ ” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು.

ಎಂತಹ ವಿಪತ್ತು! ಸಹಾಯಕ್ಕಾರೂ ಇಲ್ಲವೆ? ಹಿಂದಿನ ಮಗ್ಗಲು ಕತ್ತಲೆ. ಮಂದಿಯ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಕಡೆ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದ.—ಈಗ ನೆನಪಾಯಿತು. ನಾವು ಹತ್ತಬೇಕಾದ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕುರುಪಿ ತರುಣನು ಹತ್ತಿದ್ದು. ಅವನಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ. ಆದರೆ ಆತನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ‘ ಯಾರೂ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸುವವರಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳೆ! ’ ಎಂದು ಬೈದೆ.

ಸುರೇಶನು ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರಿಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅವರು ' ಪುಣೇದೊಳಗ ಹಿಂಗ್ರಂ. ಇಷ್ಟು ಜಾಗಾ ನಿಮಗ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾರ, ಅದೊಂದು ನಿಮ್ಮಾಲೆ ಉಪಕಾರ ಅಂತೇ ತಿಳೀರಿ. ವೋಲೀಸರೂ ಸಹಿತ ಇತ್ತಾಗ ಸುಳಿಯೊದಿಲ್ಲ ' ಎಂದರು. ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಬಗ್ಗೆ ತಂಟೆ ನಡೆದಿದ್ದು, ನನಗೆ ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂತು

ನನ್ನ ಕಾಲು ಥರಥರ ನಡುಗತೊಡಗಿದವು. ಭಯದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆ ಗುಡಿಸಿತು. ಸುರೇಶನು " ನನ್ನ ಕಡೆ ಅಷ್ಟು ರೊಕ್ಕನ್ರ ಇಲ್ಲಲೇ. ಟಿಕೇಟಿಗೆ ಖರ್ಚಾಗ್ಯಾವು " ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಚೀರಿದನು. ಅದು ನಿಜವೂ ಇತ್ತು. ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಾದುದರಿಂದ ಮಾಮಾ ಗಾಡಿ ಖರ್ಚಿನ ಮಟ್ಟಿಗಾಗುವಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಇದೂ ಒಂದು ತಿಳಿದು ನನಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಹನುಲನಿಗೆ ಸುರೇಶನ ಮಾತಿನ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. " ಹೂಂ, ಲಗೂ ರೊಕ್ಕಾ ತಗೀರಿ, ಠೊತ್ತಾಗತ್ರದ " ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಗದರಿಸಿದನು.

ಬ್ಯಾಗನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸರಸಕ್ಕನು ಬರುವ ಮುಂದೆ ಉಡಿತುಂಬಿದ ಹೊಸ ಸೀರೆಯಿತ್ತು. ನನ್ನ ಬಿಲವಾರಗಳನ್ನೂ, ಸುರೇಶನ ಘಾಂಟಿನ ಪೆನ್ನನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಕಿದ್ದೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಇನ್ನೇನು ಗತಿ ಎಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಪಾರಾಗುವ ದಾರಿಯೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಆ ಕ್ಷಣ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೆ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಕುರೂಪಿ ತರಣನು ಬಂದವನೇ, ಹಮಾಲನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಫಳೀರನೆ ಕೆನ್ನೆಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಏಟು ಬಿಗಿದನು. " ಬದ್ಮಾಷ್, ಹುಡುಗರ್ದ ಕಂಡು ಇಂಥಾ ಧಂದೆ ಮಾಡತೀ? ಬಾ ನಿನ್ನ ವೋಲೀಸರ ತಾಬಾ ಮಾಡತೇನಿ " ಎಂದು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಅಬ್ಬರಿಸಿದರು

ದೇವರು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬಂದರಲ್ಲ, ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಆಗ ಎಷ್ಟು ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿತು! ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಂತಹ ನೆಮ್ಮದಿ ಬಂದಿತು! ಹೋದ ಜೀವ ಮರಳಿ ಬಂದಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡೆ.

ಅವರು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ಯಾಗನ್ನು ಕಸಿದು ಸುರೇಶನ ಕೈಗೆ ಇತ್ತರು. ಅದಕ್ಕವನು ಬಹಳಷ್ಟು ಗುದ್ದಾಡಿದ. ಇಬ್ಬರೂ ಸಶಕ್ತ ಮೈಕಟ್ಟಿನವರೇ. ಆಗರೂ ಅವರ ಮುಂದೆ ಅವನು ಈಡಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ ನೀವ್ಯಾರು ನಡುವ ಬರಲಿಕ್ಕೆ? ನಾವೇನರೆ ಮಾಡತೀವಿ ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹಮಾಲನು ಒದರಾಡತೊಡಗಿದನು.

“ ಜಾಸ್ತು ಮಾತಾಡಿದೆಂದ್ರೆ, ಇಲ್ಲೇ ಜೇಲಿನ್ಯಾಗ ಕೂಡಿಸೇನು ಹುಶಾರಿಂದ ಇರು, ” ಎಂದರವರು. ಆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಎದೆಗಾರಿಕೆ!

“ ಕರಾರ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ರುಪಾಯರೆ ಕೊಡ್ಡಿ. ” ನಿಷ್ಕಹಾಯವಾಗಿ ಆತ ನುಡಿದನು.

ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ ಅವರು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ ಹೆಂಗಸರ ಡಬ್ಬಾಗ ಹತ್ತೋದೋ, ಏನು ಇಲ್ಲೇನೋ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ತುಸು ತಡೆದು ‘ ಇಲ್ಲೇ ’ ಎಂದೆ.

ಅವರು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತವರನ್ನು ಸರಿಸಿದರು. ಬಾಗಿಲು ತಗಿಯಲು ಬರದಂತೆ ಇಡಲಾಗಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಗಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಹತ್ತಿ ಬರುವಳೆಂದೋ, ಅವರ ಮಾತಿನ ಶಕ್ತಿಗೋ, ಜನ ಅಂತಹದರಲ್ಲೇ ಅನುವುಗೊಟ್ಟಿತು. ಬಾಗಿಲು ತುಸು ತೆರೆಯಬಂತು. ನಾನು ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದೆ.

ಇತ್ತ ಹಮಾಲನು ಸುರೇಶನು ನಿಂತಿದ್ದ ಬದಿಯಲ್ಲಿನ ಕಿಡಿಕಿಗೆ ಬಂದು, ಸುರೇಶಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲು ಕೇಳಿದನು. ಅಂತೂ ನಾವು ಪಾರಾದೆ ವಲ್ಲ ಎಂಬ ಆನಂದದಿಂದ, ಸುರೇಶನು ಪಾಕೀಟನ್ನು ತೆರೆದು ಕೊಡಹೋದನು. ಅದೇ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ಬಂದ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅದು ಕಂಡು, ಸುರೇಶನ ಕೈಯಿಂದ ಆ ನೋಟನ್ನು ಇಸಕೊಂಡರು. “ ಏ ತಮ್ಮಾ, ಏನೂ ತಿಳಿಯೂ ದಿಲ್ಲ ನಿನಗ. ಕೊಡಬ್ಯಾಡ, ಕುಮ್ಮನಿರು. ಒಮ್ಮೆ ಬುದ್ಧಿ ಬರಲಿ ಈ ಸೂಳೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ” ಎಂದರು.

ಹಮಾಲನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒದರಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅವರು ಒಂದೇ ಮಾತಿನಿಂದ ‘ ಕೊಡೂದಿಲ್ಲ ’ ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲೇ ಹಣಕಿ ಹಾಕಿ, ಸುರೇಶನ ಅಂಗಿ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿದ. ಅವರು ಬಡಬಡನೆ ಸುರೇಶನನ್ನು ಆಚೆಗೆ ಸರಿಸಿ, ಹಮಾಲನಿಗೆ ‘ ಇಲ್ಲ ’ ಎಂದರು.

“ ಯಾಕ ಕೊಡೂದಿಲ್ಲ? ನೀ ಯಾರು ಹೇಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ” ಎಂದು ಮರಾಠಿ ಯಲ್ಲೇ ಅವನು ಆಡಿದನು. ಒಂಟೆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಲೂ ಇವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು

ಬಂತೇನೋ. ಏನನ್ನೂ ಗಣಿಸದೆ ಅವನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ದೂಡಿದರು. ನಮಗೆ ಹುಲಿಯಾಗಿ ಸಂಣಮಿಸಿದ್ದ ಹಮಾಲನು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಲಿಯಾದನು. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಏರಿ ಬಂದು ಗುಣಗುಟ್ಟಿತೊಡಗಿದನು. ಕಡೆಗೆ ಅವರು ಇತ್ತ ತಿರುಗಿ “ ಎಷ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಸಾಮಾನು ” ಎಂದರು. ಸುರೇಶನು ಮೂರು ಸಾಮಾನನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಸುರೇಶನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಆರಾಣೆ ಇಸಿದು ಕೊಂಡು ಅವಗೆ ಕೊಡುತ್ತ “ ಇನ್ನೇನರೆ ಗದ್ದಲಾ ಹಾಕಿದರ ಜೀವಾನೇ ಹೋದೀತು, ಹೋಗಿನ್ನ ” ಎಂದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದೂಡಿದರು.

ನನಗೆ ಇದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಅಷ್ಟು ಜನ ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ‘ ಜಾಗ ಜಾಗ ’ ಎಂದು ಮಿಡುಕಾಡುವಾಗ ಇವರು ತಮ್ಮ ಹೋಲ್ಡಾಲನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಸ್ತಶಸ್ತ ಜಾಗ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ನಮಗೆ ಎಂದಾಗಲಿ ಅವರು ಹೋಲ್ಡಾಲನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ತುಸು ಸರಿಸಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕೂಡಪೇಳಿದರು.

ನಾನೊಮ್ಮೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಅವರ ಮುಖ ನೋಡಿದೆ. ಅದೇ ವಿಕೃತ ರೂಪ. ನೋಡಲು ತುಂಬ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಟ್ಟನೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿದೆ.—ಆದರೆ, ಅವರು ಕಾಲಿಯವನಿಗೆ ಎರಡೇಟು ಬಿಗಿಯುತ್ತಿರುವುದೂ, ಆಗ ನಾನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಆನಂದದಲ್ಲಿದ್ದುದೂ, ಹಾಗೂ ದೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹಮಾಲನ ದೈನಾಸದ ಚಿತ್ರವೂ, ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ಸುಳಿದು, ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಥೆಗೊಂಡಿತು.

ಆದರೆ ಆಗ ನನುಗಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಸತ್ತು ಕಾದಿತ್ತು.

ಪೋಲೀಸರು ಬಂದು ಟಪಾಲಿನ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದಿದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಏಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ‘ ಇನ್ನು ಏಳಲೇ ಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ, ಮೊದಲೇ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದ್ದು, ಗಾಡಿ ಬಿಡುವ ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಡಬ್ಬಿ ಹತ್ತುವುದು, ಏನು ಗತಿ? ’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಅವರು ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು, ಕೂಡಲೇ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದರು.

“ ನಮಗ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ನಾವಿಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೂತೇವಿ, ಏಳೂದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

“ ಏಳೂದಿಲ್ಲ? ಚಂಡು ಹಿಡಿದು ಹೊರಗ ಹಾಕತೇವಿ ” ಎಂದನು ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ.

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ತುಂಬ ಯೋಚನೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಪೋಲೀಸರ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಇನ್ನು ಏಳಲೇಬೇಕಾಗುವದಲ್ಲ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದರು.

“ ಏ, ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿ ಮಾತಾಡಿ. ನಿಮಕಿಂತಾ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಯದೆ ಗೊತ್ತದ. ಇದು ಟಪಾಲ ಡಬ್ಬಿ ಆಗಿದ್ದ, ‘ ಹಿಂಗ್ರ ’ ಅಂತ ಮ್ಯಾಲೆ ಬರೀ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಅಂಥದು ಜಬರ ಮಾಡತೀರಿ. ಹೆಂಗ ಚಂಡ ಹಿಡಿದು ದಬ್ಬಿ ತೀರ್ಯೋ ನೋಡತೇನಿ? ” ಎಂದರು.

ಪೋಲೀಸರು ಇವರ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದರೂ, “ ಹಾಂ ಇಳೀರಿ ಬೇಗ ” ಎಂದು ಅವಸರಪಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಮಂದಿ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇಳಿದು ಮುಂದೆಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಗುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತರು. ಇವರು ಇನ್ನೂ ಹಟದಿಂದ ಗರ್ಜಿಸಿದರು. “ ನಾವು ಯಾರೂ ಇಳಿಯೂದಿಲ್ಲಾ. ನಿಮಗ ಇಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲ. ಲೇವೀ ಏನರೆ ತಂದಿದ್ದ ತೋರಸರಿ ಬೇಕಾದರ. ಇನ್ನೂ ಮಿರಿ ಡಬ್ಬಿ ಒಳಗ ಹತ್ತಿ ಹೊರಗ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ್ರ ನಾವನ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಹೊರದೂಡತೇವಿ ” ಎಂದರು.

ಉಳಿದವರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಧೈರ್ಯ ಬರತೊಡಗಿತು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ‘ ಯಾರೂ ಇಳೀಬ್ಯಾಡಿ ’ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಆದರ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಈಗ ಗಾರ್ಡನು ಧಾವಿಸಿದನು. ಅವರು ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿಯೆ ಇದ್ದರು. ಗಾರ್ಡನು ಹೇಳಿದ : “ ನೀವು ಇಳೀಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು. ಕಾಣೂದಿಲ್ಲಾ ಟಪಾಲ ಚೀಲಾ ” ಎಂದು ನಮ್ಮ ಡಬ್ಬಿಯ ಎದುರು ಒಟ್ಟಿದ್ದ ರಾಸಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

“ ಅದನ್ನ ತೊಗೊಂಡು ನಾಯೇನು ಮಾಡಲಿ? ನಾವು ಇಳಿಯೂದಿಲ್ಲಾ. ”
 “ ಸುಮ್ಮೆ ನೀವು ತಂಟೆ ಮಾಡಬ್ಯಾಡಿ. ಇದು ಪೋಸ್ಟಲ ಡಬ್ಬಿ ಆದ. ”
 “ ಮುಖ್ಯ ಡಬ್ಬಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಇದ್ದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪೋಸ್ಟಲ್ಲದ್ದೇ ಆಗ್ರದೇನು? ಹೆಂಗ ನಿಮಗ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಮ್ಯಾಲೆ ಬರೀಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ”

“ ಈಗ ವಾದಿಸಲಿಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಳ್ಯಾ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಇಳಿದಿದ್ದ ಬಿದ್ದಿ, ನೋಡ ತೀವಿ. ಉಳಿದವರ ಸಂಬಂಧಿ ಹೇಳಿಕ್ಕೆ ನೀವ್ಯಾರು ? ”

ಅವರು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಗಡುಸಾಗಿಯೆ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟರು. “ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧಿ ಅಷ್ಟೆ ನಾಹೇಳಿದೆ. ಉಳಿದವರು ಇಳೇತಿದ್ದ ಇಳಿಸಿ ”

“ ಅವರು ನಮ್ಮ ಲೀಡರ. ಅವರೇನು ಹೇಳತಾರ ಅದೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿನ್ನು ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರು ಗಾರ್ಡನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಯಾರಿಗೂ ಎದುರು ನಿಂತು ನ್ಯಾಯವಾದುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಬಲ ಎಲ್ಲ. ಅವರೊಬ್ಬರೆ ನಿಜವಾದ ಗಂಡಸರು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಅವರ ವಿಷಯ ವಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಮೂಡಿತು. ಆದರೆ ಗಾರ್ಡನೂ ಹಟಿತೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಮುಂದೇನಾಗವದೊ ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆಯೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷಿ ನಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರವಾದ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವನೊಬ್ಬನು “ ಯಾರೂ ಇಳೇಬ್ಯಾಡ್ರಿ, ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲಾ. ಇವ ರೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೋತಾರ ” ಎಂದನು.

ಗಾರ್ಡನು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದ “ ಇದು ನೋಡ್ರಿ, ಪೋಸ್ಟಲ ಅಂದ್ರೂ ಅದು ಸರಕಾರೀ ಕೆಲಸ, ಇವನ್ನ ಸಾಗಿಸೋದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಅದ. ಪ್ರತಿ ದಿನಾನೂ ಹೆಚ್ಚು ಟಪಾಲಬೇಲ ಒಂದ್ರ, ಈ ಡಬ್ಯಾಗ ನಾವು ಹಾಕೇ ಹಾಕ ತೀವಿ ಈಗ ನೀವು ಇಳೇಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ”

“ ಮತ್ತೊಂದು ಡಬ್ಬಿ ಹಚ್ಚಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕರಿ. ಇಲ್ಲಾದರ ಬೈಕೆ ನೋಕಗ ತುಂಬಿರಿ. ಅಲ್ಲ, ಇದು ಪೋಸ್ಟಲ್ಲದ್ದೇ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ನಾವು ಬರತಿದ್ದಿವಿ ಯಾಕ ಹೇಳಿ, ಇಳಿಯೋದು ನಮ್ಮ ಕಡಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಮಂದಿ ಇಳದ್ರೂ ನಾ ಇಳಿಯಾದಿಲ್ಲ. ಜಾಗಾ ಸಿಗೂದಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಿಳದು ಎರಡು ತಾಸು ಮೊದಲಿಗೇ ಬಂದೇನಿ. ”

“ ನಿಮ್ಮ ಆರಾಮ ನೋಡಿಕೋಳಿಕ್ಕೆ ಇದೇನು ನಿಮ್ಮ ಮನಿ ಅಲ್ಲಾ. ಬ್ಯಾರಿ ಬೋಗಿ ಹಚ್ಚೋದ ಸಾಧ್ಯ ಇದ್ರ, ಗಾಡಿ ಒಳಗ ಇಷ್ಟು ರಶ್ ಆಗತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಇಳೇಲಿಲ್ಲಾ ಅಂತಂದ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಪೋಲೀಸರ ಕರಸಿ ನನ್ನ ಡ್ಯೂಟಿ ನಾ ಮಾಡಬೇಕಾಗತದ. ”

ಅದೇ ಕೆಚ್ಚಿನಿಂದ ಅವರು ಉತ್ತರವಿತ್ತರು. “ ಇಷ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಕಡಿಂದ

ಸಾಧ್ಯ ಇದ್ರೆ ಮಾಡ್ರಿ ನೋಡತೇನಿ... ಇಲ್ಲೋಡ್ರಿ, ನಮ್ಮದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತು ಕೇಳಿ. ಇಳೇಬಾರ್ಡು ಅಂತ ನಮ್ಮದೇನು ಹಟಾ ಇಲ್ಲಾ, ಈಗ ಗಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ ತುಂಬಿಹೋಗಿ, ನಿಂತೇನಂದ್ರ ಜಾಗ ಇಲ್ಲಾ. ಅಲ್ಲದ ಈಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ನೂರು ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಹಮಾಲರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಮಾನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಾರ, ಈಗ ಒಂದೊಂದು ಸಾಮಾನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೇಳದ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಾರ? ನೀವೇನರ ವುಕಟ ಹಾಕಿಸಿಕೊಡತೀರ? ಇಲ್ಲಿ ಏವತ್ತು ಮಂದೀದು ಒಟ್ಟಿನ್ಯಾಗ ಹಿಡದರ ಎಷ್ಟು ಲುಕ್ಸಾನ ಮಾಡತೀರಿ ಗೊತ್ತವನ?"

“ ನನ್ನ ಮನೀ ಜನರ ಸಲುವಾಗಿ ಇಳೇ ಅಂದಿಲ್ಲಾ ಬೇಕಾದರ ಇನ್ನ ಮೂರು-ನಾಕ ತಾಸಿಗೇನ್ರ ಇನ್ನೊಂದ ಗಾಡೀ ಬಿಡತ್ರಕ, ಆಗ ಬರಿ. ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು ?”

“ ಮತ್ತು ಅದ್ಕೆ ಮಾತು ಆಡತೀರಲಿ? ನಿಮಗ ಡಬ್ಬಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ರೆ ಮ್ಯಾಲೆ ಬರೀಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಬರದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಜಬರಮಾಡೋದು, ಪೂರ್ಣ ಗ್ನೀಕಾಯದೇಶೀರ ಅದ. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನಿಮಗ ಇಳಸೂ ಅಧಿಕಾರಿಲ್ಲ ಅಂಬೋದನ್ನ ಮರಿಬ್ಯಾಡಿ. ನಮಗ ಇನ್ನೊಂದು ಬೋಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಟ್ಟ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಇಳಯೋದು ಸಾಧ್ಯ. ”

ಗಾರ್ಡನು ಈಗ ನಿರುತ್ತರನಾದನು. ಮತ್ತು ಅವನಂತೆ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿ ಯೊಬ್ಬರೂ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆರಗಾದರು. ನಮಗೆ ನೆರವಾಗುವವರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧೈರ್ಯಬಂತು. ಕೆಲವರಂತೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೆ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.

ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ತುಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಆಯಿತು. ಏನು ಆದರೂ ಇವರು ಹಿಡಿದಹಟ ಬಿಡುವವರಲ್ಲ. ಪೋಲಿಸರಿಂದ ಅಪಾಯ ವೇನಾದರೂ ಆದರೆ ಎಂಬುದೆ ನನ್ನ ಚಿಂತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಲೇ ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿದ್ದ ಗಾರ್ಡನು ಮರಳಿ ಬಂದನು. “ ಇಕಾ, ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಮಿಲಿಟರಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿ, ತಮ್ಮ ಡಬ್ಬಾಗ ಅರ್ಧಜಾಗಾ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳೇನಿ ” ಎಂದನು.

ಜನರಿಗೆ ಸಂಶಯ, ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಜಾಗ ಆಗುವದೊ ಇಷ್ಟವೊ

ಎಂದು ಬಾಯಿಂದ ಕೆಲವರು ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು, “ ಸುಮ್ಮನಿರಿ, ನಮ್ಮ ಲೀಡರ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಮಾಡೇ ಮಾಡತಾರ ” ಎಂದರು.

ಗಾರ್ಡನ ಮಾತಿಗೆ ಅವರು ಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಿಯಾರೆ ? “ ಆ ಡಬ್ಬಿಯೊಳಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಜಾಗಾ ಆದ್ರ ಮಾತ್ರ ಇಳಿಯುವವರು. ನಮ್ಮ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರು ಅಲ್ಲಿಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರತಾರ. ಮತ್ತ ನಾ ನಿಮಗ ಆಗ ಳೇನ್ಸ ಹೇಳೇನಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಹಮಾಲಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಪೋರ್ಟರರು ನಮಗ ಬೇಕು. ನೀವು ಈಗ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿರಿ. ”

ಎಂತಹ ಧಿಟ್ಟತನ ! ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ನಡೆಯಿಸಿಯೇ ತೀರಬಲ್ಲ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೆನೆದು, ನನ್ನ ಹೃದಯ ಆದ್ರವಾಯಿತು.

ಗಾರ್ಡನು ಸಿಟ್ಟುಬೆಂಕಿಯಾಗಿದ್ದ. “ ಮಿಸ್ಸರ, ನೀವು ಬಹಳ ಅಡ್ಡ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೀರಿ. ನಾ ಅಂದ್ರ ನಿಮ್ಮ ಆಳಲ್ಲ. ಮಿಲಿಟರಿ ಆಫೀಸರಗ ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ಇಷ್ಟು ಜಾಗಾಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ್ರೂ, ನಮಗ ಅದು ಬೇಕು, ಇದು ಬೇಕು ಅಂತೀರಿ. ಪೋಲಿಸರ್ ಕರಸೋದೇ ಒಂದು ದಾರಿ. ಅಂದ್ರೇ ಬಗ್ಗ ತೀರಿ. ”

“ ಇಕಾ ಮತ್ತ ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ ಹೊಂಟ್ರ್ಯಾ ನೀವೇನು ಜನತೆಯ ಆಳಾಗದ ಅರಸಂತ ತಿಳಿದೀರೇನು ? ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದನೂರು ರುಪಾಯಿ ನಮ್ಮದು ಲುಕ್ನಾನ ಮಾಡತೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ನಾವೇನು ಹಮಾಲಿ ಕೊಡುವವರಲ್ಲ.... ಪೋಲೀಸರ್ ಕರಸ್ತೀರ ? ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟನ ಆರ್ಡರ ಇಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ಮೈಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಲಿ ನೋಡತೇನಿ, ನಾವು ಅರವತ್ತು ಮಂದಿ ಇದ್ದೀವಿ. ಇಲೋಡಿ, ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಹೆದರಿ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಇಳಿದರೂ ನನ್ನ ಜೀವ ಇರೋತನಕಾ ನಾಯೇನು ಈ ಡಬ್ಬಿ ಬಿಟ್ಟು ಇಳಿಯುವವನಲ್ಲ ” ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನುಡಿದರು.

ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಅವರನ್ನು ಎದೆವಾನರು ಅಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗಾರ್ಡನು ದಂಗಳಿ ಹೋದನು.

ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿನ ಒಬ್ಬರು ಆ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಾಗ ಅದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡಹೋದರು. ಅವರು ಸುರೇಶನನ್ನೂ ಥಟ್ಟನೆ ಇಳಿಸಿದರು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಜಾಗ ಇದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ತಂದರು. ಸುರೇಶ ಬಂದ “ ಬಹಳ ಅಡಚಣೆ ಮಾತ್ರ ಆಗ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವರ ಮಾತಿನಿಂದ ಮೂಡಿದ ಧೈರ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಹಚ್ಚಿತು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನಂತೆ ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ

ಅವರು ಅಂದರು : “ ಇನ್ನ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಟಾ ಬೇಡ. ಹೇಗಾದರೂ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ. ಈಗ ಗಾಡಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ತಾಸು ತಡಾ ಆಗೇದ, ನಾವು ಒಲ್ಲೆ ಅಂದ್ರ, ಅವಾ ಮಾಡಬೇಕರೆ ಏನು?”

ಗಾರ್ಡನು ಪೋರ್ಟರರನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿದ್ದ. ಆದರೆ ನಾಲ್ಕೇ ಜನ ಬಂದರು. ಅವರು ಕೆಳಗೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಸುರೇಶನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವೆರಡು ಸಣ್ಣ ಸಾಮಾನು ಕೊಟ್ಟು, ಕಳಿಸಿ, ಜಾಗ ಹಿಡಿಯಲು ಓಡಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಜಾಗರೂಕತೆ!

ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನಿನ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ನನ್ನ ಕಡೆಯೂ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿದರು. ಅವರ ಹೋಲ್ಡಾಲು ಇನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ನಾ ಸುತ್ತಿ ಇಡಲೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಅದೇಕ್ಷಣ ಅಭಿಮಾನ-ಸಂಕೋಚ ಎರಡೂ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದುವು. ನಮಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಏನು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು - ಎಂದು ಅದನ್ನು ಸುತ್ತಲು ಕೈ ಮುಂದುವರಿದವು, ಮತ್ತೆ ಬೇಡವೆನಿಸಿತು. ಅವರು ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಾವೇ ಸುತ್ತತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಸಿಗರೇಟು ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೊರಗೆ ಬೀಸಿದರು. ಈ ಪಟ್ಟು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಮುಂದುವರಿದೆ. ‘ ಬೇಡ ’ ಎಂದಿಷ್ಟೆ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದರು. ಅಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಮಾತನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ, ಅವರ ಮಾತನ್ನು ನಿರೋಧಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸುರೇಶನು ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ತುಸು ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಜಾಗವನ್ನು ಉಳಿದವರು ಅರ್ಧ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರು ಕೇಳದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲೆಂದಾರೆಯೆ? ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಜಾಗವಾಯಿತು.

ಮತ್ತೊಂದು ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಹೊಗೆ ಬಿಡುತ್ತ ನನ್ನೆದುರು ಕುಳಿತ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಮನಸ್ಸಾಗದೆ ಸಟ್ಟನೆ ಮುಖತಿರುಗಿಸುವ ಮನಸಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಹಿಂದಿನ ಸಂಗತಿಗಳೂ, ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತೂ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲೆ ದನಿಗೈಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ರೂಪಕ್ಕೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೂ ಅದೆಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಕೊರಕಲಿದೆಯೆಲ್ಲ— ಎಂಬುದು ತಾಗಿ ಏಕೆ ಕಳವಳಗೊಂಡೆ.

ಅಂತಹ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮಂದಿ ಹತ್ತಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಈಚೆಯ ಬದಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಹಳ್ಳಿಯವ. ಈ ಬದಿಗೆ ನಿಡ್ಡೆಹೋದ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಸಿಗರೇಟಿನ ಹೊಗೆ, ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವಷ್ಟು ತ್ರಾಸವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅಂಥದರಲ್ಲೇ ಸಮಾಧಾನ— ಊರನ್ನಾದರೂ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸೇರುತ್ತೇವಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾದವರನ್ನು ಸಾದ ರದಿಂದ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಲೆಂದೆ, ಆದರೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದೆ.

ಗಾಡಿಯು ಅದೇ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಬಿಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೂರಿಕೊಂಡು ನಡೆದಿದ್ದಿತು.

ಆ ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ತೊಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಎದ್ದು ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸುರೇಶನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದನು.

ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸುರೇಶನು ಇದುವರೆಗಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಚಿಕ್ಕಮಗುವಿನ ಮಾತಿಗೆ ತಂದೆ ಕಿವಿಗೊಡುವ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಡುನಡುವೆ ಅವನು ಬಾಯಿದುಂಬಿ ಅವರ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗೆಲ್ಲ ಅವರು ಮೆಲ್ಲನೆ 'ಹೂಂ' ಎಂದು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇದು ಹೆಚ್ಚುಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಕಂಡಿತೊ ಏನೋ, ಅವನನ್ನು ಯಾರ ಮನೆಯವರು? ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ನಾನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ನಿಡ್ಡೆಹತ್ತಿತೆಂದು ಇಬ್ಬರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರೇನೋ, ಎಷ್ಟೂ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದುಕಡೆ ಕಿವಿ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆ ವಿಚಾರಗಳ ತಾಕಲಾಟ ನಡೆದಿತ್ತು.

ಸುರೇಶನು ಕೇಳಿದನು “ ನೀವು ಯಾವೂರಿಗೆ ಹೋಗ್ತೀರಿ ? ”
“ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ”

“ ಹಿಂಗ ? ಹಂಗರ ಧಾರವಾಡತನಕಾನೂ ನಮ್ಮ ಜತಿ ಆದ್ರಿ. ನೀವು ಮಿಲಟರಿ ಸರ್ವಿಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀರೇನು ? ”

“ ಇಲ್ಲವಾ. ಇದು ಟ್ರಾವಲಿಂಗ್ ಡೆಸ್ಕ್. ಯಾಕ, ಇದರಿಂದಾ ಬಹಳ ಕೆಲಸ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ ? ” ಎಂದು ಮುಗುಳ್ಳುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

“ ಪುಣೆಯಿಂದ ಹತ್ತಿರೇನು ? ”

“ ಇಲ್ಲ. ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಈಗ ಹತ್ತಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಂದನೇ. ”

“ ಮುಂಬೈಯೋಳಗ ನೌಕರೀಮಾಡ್ತೀರಿ ಕಾಣ್ತೀರಿ ? ” ಎಂದನು ಸುರೇಶ. ನನಗೂ ಈ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಲು ಆತುರವಾಗಿತ್ತು.

“ ನೌಕರೀನೇ ನನಗ ಕಾಯಂ ನೌಕರೀನೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂಗೇ ಓಡಾಡತೀರಿ ನೋಡು. ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಧಾರವಾಡ, ತಪ್ಪಿದರೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ”

“ ಬಿ. ಎ. ಆಗೇದ ಕಾಣ್ತೀರಿ ? ”

ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಬೇಗ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಎದುರಿಗೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಬಹುದೆಂಬ ಸಂಶಯ ಬಂದಿತು. ಫಕ್ಕನೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದೆ....ಛಿ, ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೆ.

“ ಬಿ. ಎ. ಯಾಕೋ ಮಹಾರಾಯ. ಎಂ. ಎ. ನೂ ಆಗೇದ. ಇದ್ದ ಡಿಗ್ರಿ ಕಳಕೊ ಅಂತೀಯೇನು ? ”

ಇವರ ಮದುವೆಯಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಸಣ್ಣ ಸಂಶಯ ಸುಳಿಯಿತು. ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಕೈಹಿಡಿದವಳು ಹೀಗೆ ಇವರನ್ನು ಅಂಡಲಿಯ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆನಿಸಿತು. ಹಾಗೂ ನೌಕರಿಯ ಗಾಳಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲಿದವರು, ಅದಕ್ಕೇ ನೌಕರಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಊಹಿಸಿದೆ.

ನಾನು ಓದಿದ ತುರಮರಿ ಶಾಕುಂತಲದ ಮೊದಲಂಕಿನಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಶಕುಂತಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೀಗ ಇದ್ದೇನಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಸುಳಿದು ಲಜ್ಜೆ ಮೂಡಿತು.

ಸುರೇಶನು ಆಕಳಿಸುತ್ತ “ ನನಗ ನಿದ್ದಿಬಂತು ” ಎಂದನು. “ ಹೂಂ, ಹಿಂಗ? ” ಎಂದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಗೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಮುಂದೆ ಗಡಬಡ ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದೆ; ಒಂದು ಟ್ರಂಕನ್ನು ನಡುವೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾ ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೆ.

ಕೆಲವೇಳೆ ಕಳೆಯಿತು. ಸುರೇಶನ ಸೊಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದೆ. ಸುರೇಶನು ಆ ಟ್ರಂಕಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ ಬಾಗಿ ಅವರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ! ಅವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಕಾಣುವಂತಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ ಸುರೇಶನು ಅವರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದುದನ್ನೂ ಹಾಯಾಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋದುದನ್ನೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೋಡುವ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಳವಳಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸು ಹರಿದಾಡಿತು. ‘ ಹೆಣ್ಣು ಜೀವಕ್ಕೆ ಏನು ಬೇಕು? ’ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ‘ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವುದೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಆ ಹೆಮ್ಮರದ ಆಸರೆ ಮಾತ್ರ ಬೇಕು. ಗಂಡಸಿನಷ್ಟು ಗಂಡಿದೆ ನಮಗೆ ಇರಬಲ್ಲುದೆ? ಅದಿಲ್ಲದಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಂಬಲೇಕೆ? ಕೈಹಿಡಿಯುವವರು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ. ಕೈಹಿಡಿದವರು ಬಾಳದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಎಡವದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೆ, ಅದಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಎದೆಗೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನನಗಿದೆಯೆ. ’

ಸುರೇಶನ ಕಡೆಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದಿತು. ‘ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿಯುವವನು ಅಂತಹ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವವನಿರಬೇಕು. ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇಮಲ ಸ್ವಭಾವದವನು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ವಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ನನಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆ ಬೇಡ. ಅಂತಹರಿಗೆ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗುವದರ

ಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಸುಖವಿದೆಯಲ್ಲವೆ?.....ಈಗ ಸುರೇಶನು ಅವರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ನೆಮ್ಮದಿ ನನಗೆ ಬೇಕು. ಶಾಂತಿ ಬೇಕು.'

ಅವರು ವೇಪರನ್ನು ಸರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಕಂಡುದರಿಂದ ನಾ ಕೂಡಲೇ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದೆ.....ಕಡ್ಡಿ ಕೊರೆದ ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಸಿಗರೇಟು ಹೊತ್ತಿಸಿದರು. 'ಅಯ್ಯೋ, ಎಷ್ಟರೆ ಸೇದೋದು? ಹೋಗಿ ಕಸಿದು ಒಗೆ ಯಲೆ? ದೇಹಬಲ ಕುಗ್ಗುವದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಿರಬಾರದೆ? ಥುತ್' ಎಂದು ನೊಂದೆ. ವಿಚಿತ್ರ! ಅದೇ ಮಾತನ್ನು ಕೆಲವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮದುವೆ ಯಾದ ನನ್ನ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ನಾ ಹೇಳಿದಂತೆಯೂ, ಅವರು ನನ್ನ ಗಲ್ಲ ವನ್ನು ಹಿಂಡಿ, 'ಹುಚ್ಚಿ, ಚಟಾ ಅದು ಹೋಗೂದಿಲ್ಲ' ಎಂದಂತೆಯೂ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದು ಚಿಗುರಿತು!

ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅದರ ರಸಾಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಗುಂಗಾಡು ಕಡಿಯಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಕಡಿದುದರಿಂದ ಒಡನೆಯೆ ಕಾಲು ಸರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅದು, ಇದರಿಗೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ತಾಕಿತು. ಅಚಾತುರ್ಯವಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ಮಿಡುಕಿದೆ. ಏಕೆನು ಮತ್ತೂ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಬಾರದು ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಕಡಿದ ಜಾಗ ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ನಡೆಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ! ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆದೆ.

ಎದರಿಗೇ ಅವರು. ಸಿಗರೇಟಿನಿಂದ ಹೊಗೆ ಹಾಯುತ್ತಿದೆ. ನಿರ್ಭಾವ ದಿಂದ ಒಂದು ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಸೇದುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಬಗೆಯ ಗುಂಗೊ ಏನೊ.

ಅವರಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ನನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ಸರಿಸಿ ಬಾಗಿ ತುರಿಸಿಕೊಂಡೆ ನಾನು ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ ಆ ಮೇಲೆ ಅವರ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಾಗ ಮುಖದ ಕೂರೂಪ ಏಕೆನು ಅಷ್ಟು ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದರೆ, ಇದೇ ಬಗೆಯ ಸ್ನಿಗ್ಧಭಾವ ಆಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳಲಾರೆ.

ಸುರೇಶನಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ನನಗನಿಸಿತು. ಈ ನೆವದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಲೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವ

ವಾಕ್ಯವನ್ನು ರೂಹಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಹಾಗೆ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾ ಹೇಳಿದೆ. “ ಎಷ್ಟೊತ್ತದು ಹಂಗೇ ಮಲಗೋದು. ಮೊದ್ದಜಾಗಾ ಇಲ್ಲ. ಎಬ್ಬಸರಿ ಅವನ್ನು, ನಿಮಗ ಸುಳ್ಳೇ ತ್ರಾಸು ಮನಿಗೆ ಹೋದಮ್ಯಾಲೆ ಮಲಗೇ ಮಲಗತಾನ. ”

“ ಮಲಗಲಿ ಪಾಪ! ನನಗೇನು ತ್ರಾಸು ಆಗಬೇಕಾಗೇದ ? ಟ್ರಂಕಿನ ಮ್ಯಾಲೆ ಕೂತಾನ. ಇಲ್ಲೆ ತಲಿ ಇಟ್ಟಾನ ಅಷ್ಟೆ ” ಎಂದರು. ತುಸು ತಡೆದು ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರು. “ ನಿಮಗ ಈಗ ನಿದ್ರಿಹತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ”

“ ತುಸು ಜಂಪು ಹತ್ತಿತ್ತುಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗೇದ ನಿದ್ರಿ? ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಜಾಗಾಸಿಕ್ಕದ, ರಗಡಾತು. ಖರೇ ಅಂದ್ರ ಇವತ್ತ ನನ್ನ ಕೈಕಾಲೇ ಹೋಗಿದ್ದು. ದೇವರ್ರ ಸಾರುಮಾಡಿದಾ ಅನಬೇಕು ” ನಾನಾಡಿದ ಮಾತಿಗೇ ಲಜ್ಜೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅಡರಿತು. ಅದನ್ನು ಮರೆಮಾಡಲು ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ಮುಖತಿರುವಿದೆ.

‘ ನೀರಾ ’ ಸ್ವೇಶನ್ನು ಬಂದಿತು. ಇಳಿಯುವವರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನನ್ನು ಸಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಇವರು ಸುರೇಶನ ತಲೆಯನ್ನು ನನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸಿ, ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಜಾಗವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಣಿಯಾದರು. ಪುಣೆಯಿಂದ ಬಂದು, ಇದುವರೆಗೆ ನಿಂತಿದ್ದವರಿಗೆ ಕೂಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಜನ ಶೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೊದಲಿಗೆ ಸಾಮಾನನ್ನಿಡುವ ಮೇಲಿನ ಜಾಗ ತೆರವುಮಾಡಿಸಿದರು. ಸುರೇಶನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸ ಹೇಳಿದರು. ‘ ಯಾವ ಸ್ವೇಶನ್ನು ’ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತ ಸುರೇಶನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದನು. ಅವರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದೆನಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ದ್ಯಾಸ ಅವಗೆ ಹುಟ್ಟಿ, ‘ ಅವರೆಲ್ಲಿ? ’ ಎಂದು ಕೂಡಲೆ ಕೇಳಿದನು. ‘ ಅಮೊ ’ ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಉಲ್ಲಸಿತವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರ ಕಡೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾನನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವದಾದಮೇಲೆ ಸುರೇಶನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ‘ ಯಾಕಪಾ ನಿದ್ರಿ ಆತೃ? ಮ್ಯಾಲ ಜಾಗಮಾಡಿ ಇಟ್ಟದ ರಾಯರಿಗೆ. ಮಲಗತೀರಿ ಹೌದಲ್ಲೊ ಮಲಗಿ ರೂಢಾ ಅದನಗ? ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಸುರೇಶನು 'ಓಹೋ' ಎಂದು ಮರುಕ್ಷಣವೇ " ನೀವು ಮಲಗಿರಿ. ನಾ ಇಷ್ಟೊತ್ತನಕಾ ಮಲಗೇನಿ, ಲಗೂ ನಿದ್ರಿ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ ನನಗನ್ನ " ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

" ಹೂಂ. ಲಗುಲಗು....ನಿನ್ನ ಕಾಳಜಿ ನಾ ನೋಡಿಕೊಂತೇನಪಾ. ಈಗನಕಾ ಮ್ಯಾಲೆ ಹತ್ತು, ಮಂದಿ ಬರತಾರ" ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಇಳಿಯಬೇಕಾದವರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಜನ ಇಳಿಯುತ್ತಲೂ, ಅವರು ಕೂತ ಸೀಟಿನ ತುದಿಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಟ್ರಂಕು, ಹಾಸಿಗೆ ಸುರಳಿಯನ್ನಿರಿಸಿ, ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಜಾಗವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ಕಡಿ ತಿರುಗಿ " ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಬ್ರಿ " ಎಂದರು. ಅವರ ಆಶಯ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಮಲಗುವ ಯೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ಎಂದುಕೊಂಡು " ನಾ ಒಳ್ಳೆ ನಿಮಗ ಇರ್ಲಿ ಆ ಜಾಗ " ಎಂದೆನು. ಇಷ್ಟಾಗಿ ಅದು ಹೇಗೆ ಮಲಗುವದು, ಇಷ್ಟು ಜನ ನಿಂತಾರೆ ಮೇಲಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತ ಸ್ಥಳಬೇಡವೇ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ಅವರು ' ಇಲ್ಲಿ ಬರಬಾರದೆ ಸುಮ್ಮ. ಹಿಂದಾಗಡೆ ಊರತನಕಾ ಹಿಂಗ್ರ ಕುತಗೊಂಡೇ ಹೋಗಬೇಕಾದೀತು....ಇಂಥಾದೇನರೆ ಗದ್ದಲಾ ಹಾಕಿದರು ಜಾಗಾ ಆಗ್ತದ " ಎಂದು ನಾ ಹೊರಡುವದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತರು.

ಆಗೂ ನನಗೆ ಮಲಗಬಾರದು ಎನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಮರುಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದೆ ಆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದರು. " ನೀವೀಗ ಜಡ್ಡಿನವರು. ಯಾರು ಬಂದರೂ ಏಳುವಹಾಗಿಲ್ಲ "....ಬಹುಶಃ ನನ್ನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಹಿಡಿದು ನಂತರ ತಾವು ಮಲಗುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

" ನಾ ಏನು ಹೇಳಿದೆ? ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿರಿ. ಕಾಲು ಇನ್ನಷ್ಟು ಚಾಚಿರಿ " ಎಂದರು.....ಎಷ್ಟದು ಅಧಿಕಾರ ನಡಿಸುವದು !

ಜನ ಇಳಿದಿತ್ತು. ಹತ್ತುವವರು ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಇನ್ನೂ ಸಂಖ್ಯೆ ದೊಡ್ಡದಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಜಪ್ಪಿಸಿ

ನಾ ಹಾಗೇ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆ? ನನ್ನ ಎದೆ ಡವಡವ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಊಹಿಸಿದರು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ 'ಯಾರು ಎಬ್ಬಿಸಿದರೂ ಏಳಬೇಡಿ' ಎಂದು ಬಾಗಿಲಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು.

ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಮಲಗಿದ್ದೆ. ಹತ್ತಿರನೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಹತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಂತೆ ಅನಿಸಿತು. ಬಾಗಿಲನ್ನು ಇಕ್ಕಿದ ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು. ಅವರು ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಲ್ಲಿ, ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಲಿಂದಿದ್ದವರಿಗೆ, 'ಜಾಗಾ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಬಾಗಿಲು ಮುಂದೂಕಿ, ಎದುರು ವಾದಿಸಿ ಬರಲು ಹವಣಿಸಿದವರೂ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಈಡಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗದ್ದಲ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ನನ್ನ ಕಾಲುಡೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೊ ಕುಳಿತಂತಾಯಿತು. ಕಣ್ಣುಮೇಲಿಟ್ಟ ಕೈಯಮರೆಯಿಂದ, ನನು ನೋಡಿದೆ. ಅವರೇ! ಥಟ್ಟನೆ ತುಸು ಕಾಲು ಸರಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊರೆದ ಸಪ್ಪಳ. ಸುರೇಶ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ನೋಡುವ ಹಾಗಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ನೋಟ ತಿರುಗಿಸಿದೆ. ಮೇಲೆ ನೀಳವಾಗಿ ಮಲಗಿ, ಅವರ ಕಡೆ ನನು ನಗೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಒಬ್ಬನು ಅವರ ಒಳ ಬಂದು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ. "ನಿಮ್ಮ ಪೈಕಿ ಯೇನು ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು?"

“ಹೂಂ!”

“ಎಬ್ಬಿಸರೇ? ನಿಂದರಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಜಾಗ ಇಲ್ಲ. ಮಲಕೊಂಡ್ರ ಹೆಂಗ?”

“ಶಕ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊತ್ತ ನಿಂತಕೊಂಡೇ ಬಂದೇವಿ. ಅವರು ಏಳೋ ಹಂಗಿಲ್ಲಾ.”

“ಏನೊ ಎಂತೊ, ಅವರ ದನಿಯಲ್ಲೇ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವವಿತ್ತೋ ಏನೊ. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹಿನ್ ಸರಿಯುವರೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹರನ್ನು ನಾ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ನೀರಾ ಇದು ನೀರಿನ ಸ್ಫೇಶನ ಆದುದರಿಂದ ಗಾಡಿ ಇನ್ನೂ ನಿಂತಿತ್ತು. ಹತ್ತುವವರ ಕಟಕಟಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಹೋದವನೂ ಕುಳಿ ತಿರಬೇಕು ಎನಿಸಿತು.

ನನಗೆ ಮಲಗಲು ಎಷ್ಟೂ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏಕಲೇಬೇಡವೆ ಎದ್ದರೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ವರೋ ಎಂಬ ಎದೆವಡಿಕೆಯಿಂದ ಅಂತೂ ಒಮ್ಮೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತೆ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವರು “ಯಾಕೆ?” ಎಂದರು.

ಬೇಗ ಉತ್ತರಿಸಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತುಸು ತಡೆದು ಹೇಳಿದೆ. “ಜನದ ಗದ್ದಲ ಕಡಿಮಿ ಆತಲ್ಲ. ನೀವು ಮಲಗಿರಿ” ‘ತ್ಸು’ ಎಂದರು. ಅಷ್ಟಂದಾಗಲೇ ಇನ್ನೇನೆನ್ನುವರೂ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಕೂಡಲೆ ಅವರು ದನಿಯನ್ನು ಸೌಮ್ಯಗೊಳಿಸಿ, “ನನಗ ಇಷ್ಟು ಲಗು ಮಲಗಿ ರೂಢಾ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಜಾಗಾಮಾಡಿ ನಾ ಹಂಗೆ ಕೂಡೋ ಅಷ್ಟು ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು. ನನ್ನ ಸಲುವಾಗೇ ಈ ಜಾಗಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇನಿ. ನನಗ ನಿಂದಿಬಂತುದ್ರ, ಸುರೇಶನ್ನರೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನರೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ನಾ ಮಲಗತೇನಿ.” ಎಂದರು. ಸುರೇಶನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ಯಾಕ, ಏಲ್ಲೇ ಹಾದಲ್ಲೋ?” ಎಂದು ನಗುತ್ತ ಕೇಳಿದರು.

“ಈಗೇ ಬಂದು ಬಿಡಿ. ನಾ ಕೆಳಗ ಕೂಡತೇನಿ” ಎಂದು ಸುರೇಶನು ಏಳುವ ಆತುರ ತೋರಿದ.

ಕೂಡಲೆ ಅವರು “ಶ್, ಅಸ್ತು. ಸುಮ್ಮನೆ ವ.ಲಗು” ಎಂದು ಕೈ ಮಾಡಿದರು.

ಗಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಮಲಗಿಯಾದರೂ ಬಿಡುವ, ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೆ. ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತ ಬಾರದೆ? ಇಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗಿನ ಘಟನೆಗಳೇ ಅಲ್ಲೊಂದಿಷ್ಟು ಇಲ್ಲೊಂದಿಷ್ಟು ಸುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅದೆಲ್ಲ ಮರೆಯಾಗಿ, ಸರಸಕ್ಕನ ನೆನಪಾಯಿತು. ದಿನವೂ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚೆ ಕೂಸಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅವಳೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲಿನ ಮುಂಗಡಿ ಕೂಸು ರೇಖಾ, ಈಗ ಮಲಗಿರಬೇಕು. ನಾನು ಚುಕ್ಕೂ ಬಡಿದು ಹತ್ತಿರ ಮಲಗದ

ಹೊರತು ರೇಖಾ ಮಲಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಎಂತಹ ಕೆಲಸ ಇದ್ದರೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಮಲಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ....ನಾನು ಬರುವಾಗ ಎಷ್ಟು ಅತ್ತಿತು! ಮಾಮಾ ಸ್ವೇಶನ್ನಿ ನವರೆಗೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ನಮ್ಮನ್ನು ಗಾಡಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಮಾಮಾ ಇವತ್ತೇನು ಅವನಿಗೆ ಸರಸಕ್ಕ ನೊಡನೆ ಚಕ್ಕಂದವಾಡಲು ಸಿಕ್ಕಂತಾಯಿತು. ಅವತ್ತು....ಒಮ್ಮೆ ನಡುವೆ ನಾ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ....ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಸರಸವಾಡಬಹುದೆ? ಅಡದೆ ಏನು?'

ಅವರ ಕಡಿ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡುವ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ನೋಡಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಇವರ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಾಯೊಳಗೆ ಬೈದೆ.

ಅವರನ್ನು ಯಾವನೊ—ಯಾವನೊ ಏಕೆ, ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬಂದ ಆ ಮಧ್ಯಮ ವಯಸ್ಸಿನವನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. “ ಈಗ ನೀವು ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಬಂದ್ರೇನು ? ”

“ ಹೌದು. ”

“ ಏನು ಮುಂಬೈ ಒಳಗ ನೌಕರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಇದ್ದೀರಿ ? ”

“ ಏ, ಇಲ್ಲ. ”

“ ಬಿಸ್‌ನೆಸ್ ಮ್ಯಾಲೆ ಹೋಗಿದ್ದಿ ? ”

“ ಛಿ ಅಲ್ಲ; ರೆಡಿಯೊದೊಳಗ ನನ್ನ ಗಾಯನ ಇತ್ತು. ಹೋಗಿದ್ದೆ ”

“ ಹಿಂಗ್ರ. ನಮ್ಮ ಪೈಕಿನೂ ಒಬ್ಬ ಗವಯಿ ಇದ್ದಾನ. ಅವಂದು ಗುರ್ತದ ಏನು ? ಅವಾ ಇರೋದು ನೋಡ್ತೀ....”

ಇದೇನು ಹೊಸ ಸಂಗತಿ ! ಇವರು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲರೆ ? ರೆಡಿಯೊದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಇರಬೇಕಾದರೆ ! ಇಂತಹ ಕುರೂಪವಿರುವಲ್ಲಿಯೂ ಎಂತಹ ಶಾರೀರ ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಲವಾಗಿ ಹೊಯ್ದಾಡಿತು. ಮುಂದು ವರಿದ ಅವನ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಕಡಿ ಮತ್ತೆ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟೆ.

“ ನನಗೇನು ಯಾರೂ ಗುರು ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ನಂಗೆ ಬಂದ್ಬಂಗಳ ಧಾಟಿಹಚ್ಚಿ ಹಾಡತೀರತೇನಿ. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಸಂಗೀತ ನಾ ಕಲೀಲಿಲ್ಲ. ಈಗೊಂದು ೩-೪ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಮುಂಬೈ ಒಳಗ ಇದ್ದಾಗ, ರೆಡಿಯೊಕ್ಕೆ ಸಹಜ ಟ್ರಾಯಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಮ್ಯಾಲಿಂದ ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ಚಾನ್ಸ್ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು.”

“ ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮನಿಯವರೂ, ಹಾಡಿನ ಸಲುವಾಗೇ ಅಂತ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೋ? ಏನು ಅವರು ಮುಂಬೈಯಾಗ ಇರುತ್ತಿದ್ದೋ? ”

ಅಂ! ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ವಪ್ನ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿತು. ನಾನು ಇವರ ಮನೆಯವಳೆ? ಮತ್ತೆ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಝಲ್ಲೆಂದಿತು. ಈ ಮನುಷ್ಯ ತುಂಬ ವಾಚಾಳಿಯೆಂದೆದುಕೊಂಡೆ. ಅವರು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

“ ಇವರೂ. ಆಗಳೆ ನಿಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಸುಮ್ಮನ ಹೇಳಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪೈಕಿ ಯೇನಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೇ ಪುಣೆದೊಳಗ ಭೆಟ್ಟಿ ಆತು. ಕನ್ನಡ ಮಂದಿ ಅಂದ್ರೆ ತಾನಾಗಿ ಗುರ್ತು ಆಗತಕ್ಕದ ನೋಡಿ. ಅವರ ಪೈಕಿ ದೊಡ್ಡವರು ಯಾರೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮನ್ನ - ಅದೊ ಮ್ಯಾಲೆ ಮಲಗ್ಯಾನಲ್ಲಿ ಅವನ್ನ ಕರ ಕೊಂಡು ಬಂದಾರ. ಅಷ್ಟೆ”..... ಇಷ್ಟೇನೇ.

ನಾನು ತೋಳಮರೆಯಿಂದ ಪಿಳಿಸಿಳಿ ನೋಡುತ್ತಲೆ ಇದ್ದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಯಾವುದೊ ಸ್ವೇಶನಿಗೆ ಗಾಡಿ ನಿಂತಿತು. ನಿಂತ ಧಡಿಕೆಗೆ ಸುರೇಶನು ಅಲುಗಾಡಿದುದು ಕಾಣಿಸಿತು ಎಡಗಾಲನ್ನು ಜಾಗಬಿಟ್ಟು ಹೊರ ಚಾಚಿದ್ದ. ಅವರು ತೆಳಗೆ ಮುಖಮಾಡುವಂತಿದ್ದರೂ ಸುರೇಶನು ಬೀಳು ವಂತಾಗಿರುವನೆಂದು ಥಟ್ಟನೆ ಎನಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಆಗಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು, ಅವನನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಹರ ಡಿದ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ, ಒಮ್ಮೆ ಅವನ ಭುಜವನ್ನು ಅಚ್ಚಿಯಿಂದ ಅಲುಗಿಸಿ, ಬಂದು ಕುಳಿತರು.

ನಾನು ನೋಡದೆ ಇದ್ದರೇ ನೆಟ್ಟಗಿತ್ತು ಎನ್ನಿಸುವಷ್ಟು ಅತಿ ಸಂಕಟ ವಾಯಿತು. ಸುರೇಶನು ಅವರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದಾಗ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸರಿತಾಪದಿಂದ ಹುರುಪುಳಿಸಿದನೋ, ಇದೂ ಅದೇ ಬಗೆಯದಾಗಿತ್ತು. ಯಾಕೆ ಹೀಗಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ.

ವಿಚಾರ ಮುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ತಲೆ ಕೀಸರಿಟ್ಟು ಹೋದಂತಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ ಕೃದಯದ ಕಳವಳವೊಂದು. ಇನ್ನು ಮಲಗಿಯೆ ಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ, ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲಾದೆ. ಕಣ್ಣುಕುಕ್ಕುವ ದೀಪದ ಬೆಳಕೂ ಕಣ್ಣೆದುರು ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇನೋ, ತುಸುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.

ನಾನು ಆಗ ಅಸ್ವಪ್ನವಾದ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಯಾರನ್ನೂ “ ಹೂಂ, ಏಳಿ ” ಎಂದು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮರುಕ್ಷಣ, “ ಹೂಂ, ಏಳಿನ್ನು ” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಂದ ಹಾಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಮುಖ್ಯ ನನಗೆ. ಅವರೇ ನಿಜವಾಗಿ ‘ಏಳಿ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಉಳಿದೆ. ಚಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತೆ. “ ಖೋಡಿ ನಿದ್ರೆ. ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಷ್ಟು ಮೈಮರೆವೋ ಏನೋ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಷ್ಟೊತ್ತಿನಕಾ ಹಂಗೆ ನಿಲ್ಲಸ ಬೇಕಾತು. ”

“ ಏನಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಲಗತೇನಲ್ಲ. ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂತಂದ್ರೆ ಎಬ್ಬಿಸತೇನಿ ಅಂತ ಹೇಳೇ ಇದೆ. ”

“ ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಎಬ್ಬಿಸಬಾರದೇನು? ಬೆಳಗು ಆಗೋಹಂಗೆ ಕಾಣ್ತದೆ. ಮಿರಜ ಸ್ವೇಶನ್ನೇನು ಇದು ಅಲ್ಲ?..... ಸುಳ್ಳೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದೆಂಗೆ ಆತು. ” ನಾನು ನೊಂದುಕೊಂಡುದೆಲ್ಲ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಅವರು ಕೇಳದಂತಿದ್ದರು. ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಸುರೇಶನ ಕಡೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರು. “ ಮಗಾ ನನಗೇನು ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತೂದುಲ್ಲ ಅಂದಾವಾ, ನೀರಾಸ್ವೇಶನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಇಲ್ಲೋ, ಗೊರಕೆ ಹೊಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾನ ” ಎಂದು ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ನಗೆನಕ್ಕು ತಮ್ಮ ಬೂಟನ್ನು ತೆಗೆಯ ತೊಡಗಿದರು. ತಲೆಗೆ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಗಿದು, ಯಾವ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಬಲುಬೇಗ ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿದ ಹಾಗೆ ಕಂಡಿತು.

“ ಎಷ್ಟೊತ್ತು ನನಗಾಗಿ ನಿದ್ರೆಗೆಟ್ಟಿರೋ ಏನೋ. ತಾವಾಗಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು

ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ನಿರ್ದಿ ತಡೆದು ಬೇಸತ್ತು ಏಳಿಸಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ಧೂ, ಮಲಗಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತಾಸಾದರೂ ನಿರ್ದಿ ಕತ್ತದ ನನಗೆ, ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ನಿರ್ದಿ ಬಂದುಬಿಡಬೇಕೆ ?.... ಹಾಗಾಗಬಾರದಿತ್ತು.... ” ಹೀಗೆಯೇ ಮಿಡುಕಿದೆ.

ಹೊರಗೆ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ತಂಗಾಳಿ ನುಣ್ಣಿಗೆ ತೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಯ ಅವಶೇಷ ಉಳಿದಂತಾಗಿ, ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯ ಬೇಕೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಕಡಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದಿತು ಮನಸ್ಸು. ನೋಡಿದೆ. ಅದೇ ಕಪ್ಪುಮುಖ. ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದುದರಿಂದ ಅವರ ವಿದ್ರೂಪ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಪೂಜನೀಯವಾದ ಸುಂದರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸ್ವರೂಪವೊಂದು ಅರಳಿ, ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸು ಗಾಸಿಗೊಂಡಿತು.

ಅದನ್ನು ಸಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗದೆ, ಏನಾದರೂ ಓದಬೇಕೆಂದು ಸುರೇಶನ ಕೈಚೀಲದಲ್ಲಿದ್ದ ‘ ಕಾರಣ ಪುರಾಣ ’ ವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದೆ.

ಈ ಮುನ್ನ ಇದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನಾನು ಮಲಗಿದ್ದೆನಲ್ಲ. ನಿರ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಸಲ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ತಾಕಿಸಿರ ಬೇಕು. ಧು, ಎಂತಹ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ. ಅವರು ಏನೆಂದು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ನಯವಿಲ್ಲದವಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿತೊ ಏನೊ. ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯಿತು— ಅವರ ಕಾಲು ನನಗೇನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ತನಕ ಸರಿಯಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಏಕೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಮುದುಡಿಕೊಂಡೇ ಕುಳಿತೆ.

ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ಪಾನು ತೆರೆದನೊ ಇಲ್ಲವೋ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಬೇಕು ಎನಿಸಿತು. ಮೊದಲ ಸಲ ಪುಣೆ ಪ್ಲಾಟಿಪಾರ್ಮಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಒಂದು ಕೀಳು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೆನೋ, ಅದೀಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆದರ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ ಎನಿಸಿತು. ‘ ಏನಿದು ಹುಚ್ಚು-ಯಾರೊ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತುಸು ನೆರವಾದ ಒಬ್ಬ ವಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೇಕೆ ತೊಳಲಬೇಕು ’ ಎಂದು ಒಂದು ವಿಚಾರಸುಳಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲ್ಲುಮಾಡಲೆಳಿಸಿತು.

ಇಲ್ಲ, ಅದು ಬರಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಅಷ್ಟೆ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿ

ಯಿತು, ಅರಿತೊ ಅರಿಯದೆಯೊ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮನಸೋತವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಎಂದು ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಿ ಏರಿಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಇನ್ನು ಆ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಲಾರದವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದೂ ಖಚಿತವಾಯಿತು.... ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗಿಂತ ಆ ಹಾಲುಗಲ್ಲದ ಸುರೇಶನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನುತೆಯಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಕೊಂಡೆ. ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡುದೂ ಅವನೊಡನೆ ಆಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಸವಿಮಾತೂ ಎಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿದುವು. 'ಸ್ತ್ರೀದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ'ಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಇದೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದರೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಎಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಆಗೇ ತಿಳಿಯಬಂದಿತು....

ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿಯುವವರು ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಆಗ ಬಂತು. ನಮ್ಮ ಪರಿಚಯಸ್ಥರಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಾನೊಬ್ಬ ಚೆಲುವೆಯೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕುರೂಪಿಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಹೊರಹೊರಟಾಗ ಗೆಳತಿಯರು, ಉಳಿದವರು ಹೀಗೇನೆಯೆಂದು ಇರುವರೆ ? ಚಾಪ್ಪಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ ? ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡಲಿ. ನನಗೆ ಬರಿ ರೂಪ ಬೇಡ, ಇಂತಹ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳ ಹಾಗು ನಯನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳವರು ಇರಬೇಕು.

ಇನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆ ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ.

ಕೆಟ್ಟ ವಿಧಿಯೆ, ಇವರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ! ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ನೆಟ್ಟಿಗಿರಬಾರದೆ ? ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವೆಲ್ಲ ಇವರಿಗೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತಿದೆ ಯಲ್ಲ.... ಸರಿ, ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಹ್ಯವಾದೀತೇನೋ. ಆದರೆ ಈ ಮೂಗು ಹೀಗೆ ಚಪ್ಪಟಿಯಾಗಿರಬಾರದಿತ್ತು. ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ, ಹಣೆಯಾದರೂ ಹೀಗೆ ಚೌಕಾಗಿ ಹಲಿಚಾಗಿರದೆ, ದುಂಡಗಿದ್ದರೆ.... ಇದ್ದರೆ, ಈಗ ಇಲ್ಲ.ಇನ್ನೊಂದು ಆಗಲಾರದಲ್ಲ.... ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಸಲಕ್ಷಣತೆ ಇರಬೇಕು ಗಂಡಸಿಗೆ....

ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾಳಲಾರದಷ್ಟು ದಾಹ ಉಕ್ಕೇರಿತು. ನಮಗೇನೊ ಕಣ್ಣೀರು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಂತೆ. ಅತ್ತಾದರೂ ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಯೇ ನೆಂದರೆ, ಒಂದು ಹನಿ ಕೂಡ ನೀರು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಂಕಟ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಪಟ್ಟು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು

ಓದಲಿಕ್ಕೇ ಸುರುವ ಮಾಡಿದೆ. ಪಾನು ತೆಗೆದೊಡನೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಮಾತೇ! ವಧಾವರರ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋರಟಿದೆ. ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಸೊಂಪಿ ನಲ್ಲಿ ವರನಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಮುಂದೆ ಬ್ಯಾಂಡಿನವರು ಇಂಪಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.....

ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೋಡಿತ್ತು. 'ಹಾಂ ಇವರು ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲರಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಯಜಮಾನರು ಹಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರಸಿಕರಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನು! ಅಟ್ಟದ ಬಾಲ್ಯನಿಯಲ್ಲಿ, ಸೊಂಪಾದ ಬೆಳುದಿಂಗಳ ದಿವಸ, ಎದೆಗೆ ಆತು ಕೂತು, ನನ್ನವನ ಹೃದಯ ವೀಣೆಯನ್ನು ಮೊಟುತ್ತಿದ್ದೇನೆ! ಇಂಪಾಗಿ ಎಳೆಯಾಗಿ, ಅವರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವತಃ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೇ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಹಾಗೇ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಹ್ಹಾ!

ಧೂ, ಮತ್ತೆ ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡುವ.....ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೇಡವೆಂದು, ಎದುರಿಗಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡ್ರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದೆ. ಸುದೈವದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೊಬ್ಬ ಹಳ್ಳಿಯಾಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಕೂಸಿನ ತಾಯಿ ಕಿಟಕಿಯಗಾಳಿ ಕೂಸಿಗೆ ಬಡಿಯುವುದೆಂದು, ಆಕೆ ನಾ ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಜಾಗ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಮೇಲೆ ಈ ಪಟ್ಟು, ನೇರವಾಗಿ ಅವರ ಮುಖ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಠಾಕಿದೆ. ಓದಿದಂತೆ ಕಾದಂ ಬರಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿಯಿತು.

ಅರುಣೋದಯವಾಗತೊಡಗಿದಾಗ, ಗಾಡಿಯು ಕುಡಚಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಿತ್ತು.

ಸುರೇಶನು ಎದ್ದು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದಾಗಲೇ ನಾನು ಪುಸ್ತಕಬಿಟ್ಟು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದೆ. ಅವನು ಎದ್ದವನೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. "ಮಲಗಿ ಎಷ್ಟೊತ್ತಾತು?" ಎಂದನು. ಮಿರಜದಿಂದ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಡೆಗೇ ಲಕ್ಷ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ, ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಇಳಿಯುವ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಕಂಡು ಬಂತು. ಸುರೇಶನು 'ಅಕ್ಕಾ, ಬೆಳಗಾವಿ ಬಂತು' ಎಂದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು

ನಿಮಿಷ ತಡೆದು, “ಸ್ವೇಶನ್ನ ಬಂತಂದ್ರ ಅವರ್ರ ಎಬ್ಬಿಸೋಣಂತ. ಚಹಾ ಕುಡಿಯೋಣ್ಣ ಮೂರೂ ಮಂದಿ ಕೂಡಿ ? ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಹೂಂ ಎಂದೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲ ನಿಮಿಷ ತಡೆದು ಸುರೇಶನು “ ಅವರ ಹೆಸರು ಕೇಳ್ಕಕ್ಕೆ ಮರೀತು ನೋಡು ನನಗ, ನೀ ಏನರೆ ಕೇಳಿದೆನು ? ” ಎಂದನು.

ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ನಗೆ ಬಂತು. “ ನಾ ಏನ ಕೇಳ್ಕೋ ಅವರ ಹೆಸರು ? ” ಎಂದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಬಂತು. ಪುಣೆಯಷ್ಟೇ ಗದ್ದಲವಿದೆಯೆಂದೆನಿಸಿತು. ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಜನದ ಗದ್ದಲಕ್ಕೆ ಅವರೇನು ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಸುರೇಶನು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಇಳಿಯಲು ತಯಾರಾಗಿ “ ಅಕ್ಕಾ, ನೀ ಅವರ್ರ ಎಬ್ಬಿಸು. ನಾ ಮಾರಿ ತೊಳಕೊಂಡು ಮೂರು ಚಹಾ ತಗೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ ” ಎಂದು, ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕಾಯದೆ ಕೆಳಗೆ ಜಿಗಿದನು.... ತೀರ ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗ. ಏನೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಗೆ ಎಬ್ಬಿಸುವುದು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಿರಬೇಡವೆ ?

ಅವರ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದೆ. ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ನಾನು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು ಅವರನ್ನು ಎಂದು ಈಗ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಹಿಂಜರಿ ಯುವ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಯಾವದೋ ಶಕ್ತಿ ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಎಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿ, ಅವರ ತೋಳನ್ನು ತುಸುವೆ ಅಂದರೆ ಅಷ್ಟು ತುಸುವೆ ಅಲುಗಿಸಿ “ ಏಳಿರೇನು ” ಎಂದೆ. ಎಚ್ಚತ್ತಿದ್ದವರಿಗೂ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿತೊ ಇಲ್ಲವೊ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಹಾರಗಿತ್ತು ನನ್ನ ದನಿ.

“ ಬೆಳಗಾವಿ ಬಂತು. ಏಳಿರೇನು ? ” ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಡಲೇ ನುಡಿದೆ. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೇ ‘ಹೂ’ ಕಾರ; ಬೇರೆ ಮಾತಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ನಿದ್ರೆ.

ಇಳಿಯುವವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಳಿದಿದ್ದರು. ಹತ್ತುವವರ ಏರಾಟ ಜೋರಾಗಿತ್ತು. ಹತ್ತಿದ ಜನ ಸಾಮಾನನ್ನಿಡುವುದರಲ್ಲೂ ತಮಗೆ ಈ ಜಾಗ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲೂ ತೊಡಗಿದ್ದಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುರೇಶನು ಬಂದನು. ಅವನ ಹಿಂದೆ, ಒಬ್ಬ ಮಾಣಿಯು ತಂದ ಟ್ರೇಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಚಹ, ಒಂದು ಗ್ಲಾಸು ನೀರು.

“ ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ ಹೌದಲ್ಲೊ. ಬರೇ ನಿದ್ರೆ ಎಂದು ನೀ ನೋಡಿಕೋತಿ ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಹರಿದಾಟ !

ಅವನು ನನಗಿಂತ ಜೋರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ದನಿ ಅವರು ಎದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು. ನೀರು ಕೊಡಹೇಳಿದರು. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಗುಳು ಗುಳು ಮಾಡಿ ಚಹ ಕುಡಿಯತೊಡಗಿದರು. ನಮ್ಮದು ಕುಡಿಯುವದು ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಕಪ್ಪುಬಸಿ ಕೊಡಲೆಂದು ಅವರು ಕೈಚಾಚಿದಾಗ ಅದರ ಎದುರೇ ನಾನಿದ್ದೆ. ಇನ್ನೇನು—ಎಂದು ನಾ ಇಸಕೊಳ್ಳಲು ಕೈಮುಂದೆ ಮಾಡಿದೆ. 'ಸರಿ' ಎಂದವರೆ, ತಾವೆ ಆ ಹುಡುಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತರು. ಅವರು ಪಾಕೇಟನ್ನು ತೆಗೆಯಹೋಗಲು ಸುರೇಶನು 'ಕೊಟ್ಟೇನಿ' ಎಂದನು.

ಅವರ ನಿಟ್ಟು ಮುಗಿದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನಿಸಿತ. ಬೆಳಗಾಗುವ ವರೆಗೂ ಅವರಿಗೆ ಮಲಗಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಚಹಕುಡಿಸಿ ಇನ್ನು ಅವರ ನಿಟ್ಟು ಹಾಳುಮಾಡಿದಹಾಂಗಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ಮರುಗಿದೆ. ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು, ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸುರೇಶನು ಮಲಗಿದ ಜಾಗವನ್ನು ತೆರವುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದರು. ಅಂತಹ ನಿಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಲೋಂಡಾ ಬಂದಿತು. ಈಗ ಅವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಕೂಡದು ನಿಟ್ಟು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಸುರೇಶನು ಅವರನ್ನು ಏಳಿಸುವ ಆಶಯ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದಾಗ ನಾನು ತಡೆದೆನು. ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿದಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ, ಒಂದಿಷ್ಟು ತಿಂದೆವು. ಅವರಿಗಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ತಂದೆವು.

ಅವರಾಗಿ ಎದ್ದು ಅಳಣಾವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಖತೊಳೆದು ಬಂದು, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ತಿಂದಾಯಿತು.

“ ಅಕ್ಕಾ ನೋಡಿ, ಆರಾಮ ಜಾಗಾ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ ಮಲಗಬಿಟ್ಟೆಳು. ಮಂದಿ ನಿಟ್ಟುಗೆಡತಾರ ಅನ್ನೂ ಕಾಳಜಿ ಇದ್ದು ಸೈ ಆಕಿಗೆ ” ಎಂದು ಸುರೇಶನು ನುಡಿದನು.

“ ಮಗನೇ, ಇನ್ನ ೨-೩ ತಾಸು ನನಗ ನಿದ್ದೀನೇ ಹತ್ತೂದುಲ್ಲ ಅಂದಾನಾ, ನೀರಾ ಸೈಶನ್ನು ಬಿಡಬಿಡತನ್ಯ ಗುರಕೆ ಹೊಡದೆಸಾ ನೀ ಯಾಕ ಏಳ್ಳೆಲ್ಲಾ. ಇನ್ನೂ ಅವರು ಮಿರಜಕ್ಕರೆ ಎದ್ದರು. ನೀ ಎಲ್ಲೆ, ಬೆಳತನಕ ನಿದ್ದಿಮಾಡೀದಿ ” ಎಂದರು. ಸುರೇಶನು ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನನ್ನು ನಗಿಸುವ ಆಶಯದಿಂದಲೂ ಏನೂ

“ ಅದಕ್ಕೂ ಆದ ತಪ್ಪು ಮುಚಿಕೋಳಿಕ್ಕೆಂದು, ಬೆಳಗಾಂವ್ಯಾಗ ಚಹಾ, ಇಲ್ಲೆ ಬಾಳಿಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲ!” ಎಂದರು ಸುರೇಶನ ಜೊತೆಗೆ ನಾವೂ ನಕ್ಕೆವು.

ಹೀಗೆಯೇ ಆ ಮಾತು ಅಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸುರೇಶನು, ನನಗೆ ಬೈದವ ತಾನು ಅವರ ಹೆಸರನ್ನೇಕೆ ಕೇಳಲೊಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು. ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಸುರೇಶನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು, ಆ ಸಮಯ ಕಾಯುವದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ “ ಹೆಸರು ” ಎಂದೆನು.

“ ಅಂದ್ವುಂಗ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಕೇಳಿಕ್ಕೆ ಮರತುಹೋಗಿತ್ತು. ನಿಮ್ಮ ನೆನಪು ಇರಲಿಲ್ಲ ” ಎಂದನು.

ನಾನು ಸುರೇಶನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದರ ಸುಳಿವು ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಬೇಕು ಎಂದು ಎನಿಸಿತ್ತು. ಈಗ ನಾನಂದ ಕೂಡಲೇ ಸುರೇಶನು ಕೇಳಿದುದರ ಫಲವಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ನಾನೇ ಹೆಸರು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದು ನನಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಕೋಚವಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗ ಬಾರ ದಿತ್ತು ಎಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇಸರಗೊಂಡೆನು.

“ ನನ್ನ ಹೆಸರು? ವರದರಾಜ ”

ಧಾರವಾಡ ಸಮೀಪಿಸ ಹತ್ತಿದುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು ಸವರಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಾಯಿತು. ಸುರೇಶನು ಹೇಳಿದ “ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಬಂದಿರತಾರ ಸ್ವೇಶನಕ್ಕ. ನಿಮ್ಮ ಗುರ್ತಾ ಮಾಡಿಕೊಡತೇನಿ ” “ ಆಗಲಿ ” ಎಂದರವರು.

ಇನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೆನೆದು ಇರಬಹುದೆ- ಮನಸ್ಸು ಈಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಯಿತು. ಯಾಕಾಗಬೇಕು? ಅವರೇನು ಸಮೀಪದ ಸಂಬಂಧಿಕರೇ? ವಿಶೇಷ ಪರಿಚಯದವರೇ? ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮವರಾಗುವವರೇ? ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕ ಬೇಗುದಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಈ ಮನಸ್ಸು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ನಿನ್ನೆಯ ಅವರ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿರುವ ಮಾರ್ದವತೆಯನ್ನು ಆಗಾಗ ಧೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ, ಅವರು ಎಷ್ಟು ಕುರುಹಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬಂದು, ಚಾಟಿಯಿಂದ ಹೇರಿದಂತಾಯಿತು. ‘ ಅವರು

ರೂಪವಂತರಬಾರದಿತ್ತೆ ? ಇದ್ದಿದ್ದರೆ....? ಅವರು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವರು ! ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರು !....ಆದರೆ ಕುರೂಪ !' ಕರುಳನ್ನು ನಿರನಿರಿಯಾಗಿ ಹಿಂಡಿದಷ್ಟು ವೇದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ' ಏನು ಮಾಡಲಿ ? ಏನು ಮಾಡಲಿ ' ? ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುವೆ.

“ ಏ, ಎತ್ತಾಗ ನೋಡತೀ ? ಧಾರವಾಡ ಬಂತು ” ಎಂದನು. ಸುರೇಶ ತಾನು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಜಿಗಿದು ತಂದೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಹೋದನು. ಜನರೊಂದಿಗೆ ನಾನೂ ಇಳಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನನ್ನು ತಾವೇ ಇಳಿಸಿಕೊಡಲೆಂದಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯವನು ಕಾಣಲು ಅವನನ್ನು ಕೈಮಾಡಿ ಕರೆದು ಸಾಮಾನನ್ನು ಇಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಕೊನೆಯ ನೆರವು ಏಕೊ ಬೇಡವಾಗಿತ್ತು.

ಸುರೇಶನು ತಂದೆಯನ್ನು ಕರತರಲಿಲ್ಲ, ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ವ್ಯಸನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇವೆಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಕೈಮುಗಿದೆವು. ಸುರೇಶನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ತುಂಬು ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿದನು. ' ನೀವಿರದಿದ್ದರೆ ನಾವಿಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಊರು ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ' ಎಂದೂ ನಾನೂ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು ' ನೀವಿರದಿದ್ದರೆ.....ಮುಂದೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಬಿಗುಮಾನದಿಂದಲೂ ಮಾತು ಬರಲಿಲ್ಲ. “ ನಿಮಗ ಬಹಳ ತ್ರಾಸಕೊಟ್ಟೆ ಆತು ” ಎಂದು ಅಂದೆ. “ ಸುಮ್ಮನು ಹೋಗಿ ” ಎಂದರು.

ಕೂಲಿಯವನು ಮುಂದೆ ನಡೆದೇ ಬಿಟ್ಟೆದುದರಿಂದ, ನಾವು ಹೊರಟೆವು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇವೆ ಎಂದೆವು. ಟಿಕೀಟು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆವು ಗಾರ್ಡನ ಸೀಟಿಯಾಯಿತು. ಸುರೇಶನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ “ ಮರ್ತೇಹೋತು ಅಕ್ಕಾ, ಅವರ ಪತ್ತೆ ತೋಗೊಂಡು ಬರ್ತೇನಿ. ” ಎಂದು ಓಡಿದ. ಗಾಡಿ ಬಿಡುವದರಲ್ಲಿತ್ತು. ನಾನು ಸಾಮಾನಿನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದೆ. ತಮ್ಮ ಕಿಸೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಬೇಕಾದುದು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಸುರೇಶನು ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ವಿಳಾಸ ಹೇಳುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಗಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಸುರೇಶನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅವರೂ ಕಣ್ಣುರಿಯಾಗುವ ವರೆಗೆ ಸುರೇಶನ ಕಡೆ ಕೈಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಯ್ಯೋ ನನಗೆ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು ಈ ರೀತಿ ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒದ್ದಾಡಿದೆ. ಸುರೇಶನವೇಲೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇಸರಗೊಂಡೆ.

ನಾನು ಟಾಂಗಾದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನನ್ನು ಹಾಕಿಸುವುದಕ್ಕೂ ತಂದೆಯು ತೇಳುತ್ತ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಸಮನಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ತಡವಾಯಿತಂತೆ. ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದು ಪೂರ್ಣ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲವಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಯಾವಾಗ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಕಳಿಸುತ್ತಾಳೆಯೋ ಆಗ ಅವನು ಬರಬೇಕಷ್ಟೆ. ಅವ್ವ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಹೀಗಾಗುತ್ತಿತ್ತೆ? ಮಕ್ಕಳು ಬರುತ್ತಾವೆಂದು ಅವಳು ದಾರಿ ಕಾಯದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳೆ?

ಅವನ ಮಾತಿನಿಂದ ನನಗೆ ಇದೇನೇನೂ ನೆನಪಾಯಿತು. ಮೂವರೂ ಟಾಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಡೆದವು. 'ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಆರಾಮ ಆತೆ?' ಎಂದು ಆತನು ಕೇಳುವುದೊಂದೆ ತಡ, ಇವರ ಶಾರ್ಯದ ಕಥನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತಂದೆಯು ಬೆರಗುವಡೆದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

"ಅವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಭಿಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಅಂತ, ನಿನ್ನ ಸ್ವೇಶನ್ನ ಮ್ಯಾಲೆ ಬಹಳ ಹುಡುಕಿದೆ. ನೀ ಲಗು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡೋದು?" ಎಂದು ಸುರೇಶನು ಹಳಹಳಿಸಿದನು.

"ಯಾರವರು? ಹೆಸರಾದರೂ ಏನು? ಯಾವೂವರಂತೆ?"

"ಹೆಸರು ವರದರಾಜನಂತೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯವರು ಅಂತ ಕಾಣ್ತದೆ. ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಪತ್ನಿ ಕೇಳಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. 'ನನಗ ಮನೀನೇ ಇಲ್ಲೋ' ಅಂತ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು. ಗಾಡಿ ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿತು. ಕೊನೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೀ ಪತ್ನಿ ಹೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಹೆಸರ್ಲೆ ಪತ್ರ ಹಾಕತಾರಂತೆ."

ನಡುವೆ ನಿಂತಿದ್ದ ನಿನ್ನಿನ ಕಥೆ ಮತ್ತೆ ಸುರೇಶನಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ನಾನೂ ಹುರುಪುಗೊಂಡು ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರಿಗೆ ನಿನ್ನೆ ಮಾಡಲೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸುರೇಶನ ಛಾಡಿಯಾಯಿತು. 'ನಾಯೇನು ಮಾಡಲಿ. ನಿನ್ನೆಹತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.' ಎನ್ನುತ್ತ ಅವರು ಈ ಬಗೆ ಸುರೇಶನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಹೋದೆ. ಅದೇಕೋ ಸುರುವಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಆತನ ಆಸ್ಥೆ ಬರಬರುತ್ತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ನನ್ನ ಕೊನೆಮಾತು ಅವಗೆ ಸರಿಬರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ನಾನು ಸುಮ್ಮನಾದೆ.

ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಟಾಂಗಾ ನಿಂತಿತು. ನಂದೆಯು “ಅಕ್ಕಾ ಬಂದ್ಲು, ಅಣ್ಣ ಬಂದಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೈತಟ್ಟಿ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದು ಕೊಂಡೇ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದವು. ಕಕ್ಕಿಗೆ ನಮಸಾರ ಮಾಡಿಯಾಯಿತು. “ಊಟಕ್ಕ ಬ್ರಿ ಲಗೂನ, ಹೊತ್ತು ಬಹಳು ಆಗೇದ” ಎಂದಳ. ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಿಸಲು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದಳೆ.

ನಂದೆಗೆ ಸರಸಕ್ಕನ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದೆ. ‘ನಿನ್ನೆ ಬರಬೇಕಾರ ಭಾಳ ಭಾಳ ಫಜೀತಿ ಆತವಾ’ ಎಂದು ನನ್ನ ಮಾತು ಮುಂದರಿಸಲಿದ್ದೆ. ನಂದೆ ನಡುವೆಯೇ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ “ಅಕ್ಕಾ ಇಷ್ಟಾಕ ಕೆಂಪಗಾಗೇದ ನಿನ್ನ ಮಾರಿ?” ಎಂದು ಸರಳವಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು. ಆಂ ಎಂದು, ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿದೆ. ಹೌದು ನನಗೂ ಎಸಿನಿತು. ಗಲ್ಲಗಳೆರಡೂ ಕಿತ್ತಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ತಿಳಗೊಂಪಾಗವೆ. ಹೌದಾದ್ದು ಎಂದು ಉಲ್ಲಸಿತ ಮನಸ್ಸು ತಾಳ ಹಾಕಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುರೇಶನೂ, ಅಪ್ಪನೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ನಂದೆಯು ಅಪ್ಪನ ಎದರೂ ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದಳು.

“ಹೌದ? ಆಗಿರಬೇಕು. ಈಗ ಉರಿಉರಿ ಬಿಸಲಾಗಿಂದ ಬಂದಾರ” ಎಂದನಾತ. ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಮಗು—ಅವಳಿಗೆ ಈ ಉತ್ತರದಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ವಾಗಿರಬೇಕು. ಸುರೇಶನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, “ಹೌದು. ಅವನ ಮಾರೀನೂ ಕೆಂಪಾಗೇದ” ಎಂದು ಮಾತನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಸಿದಳು.

ಕಕ್ಕಿಯು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. “ಇವತ್ತೇನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗೋದು ಬ್ಯಾಡಾ. ದಣಕೊಂಡು ಬಂದಾಳ. ನಿದ್ದಿ ಒ್ಯಾರೇ ಇಲ್ಲ.”

ಅಪ್ಪನು ದನಿಯೆಳೆದನು. “ಮತ್ತೇನಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮತ್ತ ನೌಕರೀ ಮ್ಯಾಲೆ ಹೋಗೋವರಂತ ಅದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತ ವಾಯರು ಕೊಟ್ಟು ಕರಿಸಿ ಕೊಂಡದ್ದು.” ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ಹೆಂಗವಾ ಮತ್ತ, ನೀ ನಾಳೆ ಮುಂಜಾನೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂತಂದ್ರ, ಅವರಿಗೆ ಏನಂಬುದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬರತೇನಿ” ಎಂದನು. ನಾಯೇನು ಹೇಳಲಿ? “ಇವತ್ತೇ ಮುಗಿದು ಬಿಡಲಿ” ಎಂದೆ.

ಆಯಿತು ಊಟ, ಮಾತುಕತೆ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ನಾಲ್ಕು ಹೊಡೆಯ ಬಂದಿತು. ಸುರೇಶನಾದರೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾನೆಂದರೆ ಇಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪುರೋಹಿತರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಬರಲು ಹೇಳಿ ಬಂದೆ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆಗೆ ಓಂಗಳಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಓಡಾಡಿದೆ.

ಆಗ ಐದು ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ನಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಳೆಯಕಾಲದ ಮಹಡಿಯಮನೆ. ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ನಾನು ಕಾಲಿರಿಸಿದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಇಷ್ಟನೆಯದೋ ಎಂದು ಹೇಳಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವರು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬಳು, ಮತ್ತು ನಂದೆಗಿಂತ ತುಸು ದೊಡ್ಡವಳಾದ ಓರ್ವ ಹುಡುಗಿ. ನಾನು ಬಂದು ಕೂಡುತ್ತಲೂ ಒಬ್ಬ ಅಮ್ಮ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. ನಮ್ಮನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡವಳೂ ಒಳಗೆ ಹೋದುದರಿಂದ, ನಾನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಇವರಾರೆಂದು ಕಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

“ ಈಕೆನರಕ ? ವರನ ಅಕ್ಕ ಇರಬೇಕವಾ. ತೌರುಮನಿಗೆಂತ ಬಂದಿ ದ್ದಾಳು. ಈಗೊಬ್ಬ ಅಮ್ಮ ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲಾ, ವರನ ತಾಯಿ ಆಕೆ. ಗುಡಿ ಒಳಗ ಯಾವಾಗರೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗತೀತಾರ ”

“ ಮನೀ ಮಾತ್ರ ದೊಡ್ಡವಾಡೆ ಇದ್ದಂಗದ ನೋಡು ” ಎಂದೆ ನಾನು.

“ ಹೌದು ಇವರಕ್ಕ ಭಾರೀ ಶ್ರೀಮಂತ ಇದ್ದರಂತ. ಅವರು ಸ್ವತಃ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು. ಅವರು ಸಾಯೋತೆ, ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಹಾಳುಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ಯಾ ವಂತ ಸುದ್ದ್ಯವಾ. ಹಿರೇಮಗಾ ಏನೊ ಒಬ್ಬುವ ಇದ್ದಾನಂತ. ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಹಾಳುಮಾಡಿದವಾ ಅಂತ ಹೇಳತಿದ್ರು ”

“ ಮತ್ತು, ಅವರ ಹೇಣ್ಣೆ ಕಾಣಸೂದುಲ್ಲ ? ”

“ ಎಲ್ಲೇ ಹೇಣ್ಣೆ, ಮದುವಿನೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ನಾ ಇನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಆಗಿ ಇರತೇನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಾನ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷದ ಮ್ಯಾಲೆ ಆಗ್ಯಾವಂತ, ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಗದುಗಿನ್ಯಾಗ ಏನೋ ನೌಕರಿ ಹಿಡಿದಾನಂತ. ಇಷ್ಟದಿನಾ ಅಣ್ಣನ ಮದುವೀ ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮಂದು ಹೆಂಗ ಮಾಡೋದು ಅಂತ ಬಿಟ್ಟಿದ್ರು. ಈಗ ಅವನ ದಾರೀನೇ ಬಿಟ್ಟಂಗಾಗೇದಂತ ಹೇಳಿ, ಇವಗೂ ಈಗೀಗ ಕನ್ಯಾಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ಯಾವ....”

ನಮ್ಮ ಕಿವಿಮಾತು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ಸಭಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬರಲು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಲೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿದರೇನಾಯಿತು. ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಂಡೇ ಹಾಸಿದ ಜಮಖಾನೆಯ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನೋದಲಾಯಿತು. ನನ್ನ ಕೈಹಡೆಯಬಹುದಾದವನನ್ನು ನಾನೋ ಬೇಡವೆ? ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದೆ.

ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯೂ ಆಯಿತು. ಬೇದವೂ ಆಯಿತು. ಅವನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಷಣವೇ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ, ಅವರ ಮೂರ್ತಿ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಸುಳಿಯಿತು. ಇವನೂ ಕುರೂಪಿ, ಅವರೂ ಕುರೂಪಿ! ಆದರೆ ಅವರದು ಸಶಕ್ತ ಮೈಕಟ್ಟು, ಇವನದು ತುಸು ಬಡಕಲು. ಒಂದು ಮಾತ್ರ, ಈತನು ಅವರಷ್ಟು ಕಷ್ಟಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೊಂದು ವಿಚಾರ ತೇಲಿತು. ಅವರೇ ಕನ್ಯಾಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತಂತೆಯೂ, ಅವರ ಕಡಿ ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಾಗ, ಗಾಡಿಯ ಲ್ಲಾದ ಪರಿಚಯದ ನಿಮಿತ್ತ, ಇಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನಕ್ಕಂತೆಯೂ ಭಾಸವಾಯಿತು! ಈ ವಿಚಾರ ಬಂತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಳವಳ ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿತು. ಅವರಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರೂ, ಕರ್ತೃತ್ವಶಾಲಿಗಳೂ, ರಸಿಕರೂ ಇವರಿರಬಹುದೆ? ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ಅದು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದ ಮಾತೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪುಸ್ತಕವಾಚನ, ಹೆಸರುದಿಸೆ ತುಸು ನಡೆದ ಮೇಲೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂದೇನು ಮಾತಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು. ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕಾಕಾ ವರನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. “ ನೀವು ಇವತ್ತೆ ರಾತ್ರಿ ಶಿಗ್ನಾಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೇಬೇಕೇನು? ಟೂರಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ ಬಹಳ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆ ಕಾಣ್ತದ್ದೆ ನಿಮಗೆ ”

“ ಹಂಗೇನಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಸ್ವಾಪನಾ ಮಾಡಬೇಕಂತ. ಹೋದವರೂ ಹೋದಾಗ ಮೀಟಿಂಗ್ ಕರದು ಬಂದಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಗೋದದ ಆತನ ಕಚೇರಿ ಕೆಲಸನೂ ಅದ ಮಾತ್ರ ”

ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಈ ಪಟ್ಟು ನಮಗೆ ಪುರೋಹಿತರ ದನಿ ಕೇಳಿತು. “ ಹಂಗ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂಡಬ್ಯಾಡವಾ,

ತಂಗಿ. ಕೂಗಿನ ಶಾಬ್ದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣನೂ ವರಾ ಶಾಸನಮಾಡೋದೊಂದು ಅವಶ್ಯವೂ ಆಗೇದ”

ನನಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. ನಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರ ಕಡೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದೆ. ಹಾಗೇ ವರನ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಿದೆ. ಅವನೂ ಕಣ್ಣುಗಲಿಸಿದುದು ಕಂಡು ಬಂತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ನನಗಿಂತ ಕುದುರೆಯಿರುವನೆಂದೇ ಪುರೋಹಿತರು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರಲ್ಲವೆ? ಮಾತು ಸತ್ಯದಿಂದ ಕಟ್ಟುವಾಗಿದ್ದು. ಕಾಕಾ ಅವಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಸ್ವರೂಪ ಕೊಟ್ಟು, “ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿ ಹಂಗೇ ನಿಲ್ಲೇಳಿ” ಎಂದನು.

ಕೂತವರನು ನನಗೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ‘ ಹಂಗೇ ನಿಲ್ಲ. ನಾ ನಿನಗೆ ಸುಖವನ್ನೇ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ನೋಡು, ನೀ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಗಂಡನು ಬೇಕು ಎಂದು ರೂಪಿಸಿಗೊಂಡಿದ್ದೆ? ರೂಪವನ್ನು ಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದೆಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲವೆ?’

‘ ಹೂಂ ’

‘ ನೋಡು ಮತ್ತೆ, ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಕಂಡ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ನಾ ಸುರೂಪಿಯಾಗಲ್ಲವೆ?’

‘ ಹೌದಾದು, ಯಾಕಿರಬಾರದು. ರೂಪವಂತರು ಒಳ್ಳೆಯವರಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯವರಾದವರು ರೂಪವಂತರಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ.... ಒಂದು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಇಲ್ಲದಿರುವದು ಜಗತ್ತಿನ ಧರ್ಮ....ಇವರಿಗೂ ಅವರಂತೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮವಿದೆ. ಅವರಂತೆಯೇ ಇವನೇಕಿರಬಾರದು?’

‘ ನಾ ಒಪ್ಪಬೇಕೇ ಇವರನ್ನು?....ಇದೇನು, ಅವರೇ ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ! ‘ ನೀ ಇವನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪಿ ಬಿಡು, ಎಂದರಲ್ಲ....!’

ನನ್ನ ತಲೆ ಆಗ ಸಿಡಿದುಹೋಗುವಷ್ಟು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಿತು. ಅರಿವನ್ನುವದು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಉಡಿತುಂಬಲೆಂದು ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಬಂದು ನಿಂತು, ‘ ಹಿಡಿ ತುಂಗಿ’ ಎಂದಾಗಲೇ ಎಚ್ಚರ. ನಮಸ್ಕಾರದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದೆ.

ಮನೆಗೆ ಹೊರಟೆವು. ಅಪ್ಪ ಮತ್ತು ಕಾಕಾ ಕುಳಿತ ಟಾಂಗಾ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರ ಓಣಿಯನ್ನು ದಾಟಿಬರುತ್ತಲೂ ಕಕ್ಕಿ ಹೇಳಿದಳು. “ಹುಡುಗ ಏನೂ ಭಂದಿಲ್ಲವಾ. ಅದಕ್ಕೂ ಇನ್ನೂವರಿಗೆ ಲಗ್ನ ಆಗಿಲ್ಲಾ. ನೋಡಿದರ ಆಸ್ತಿಯದ, ದೊಡ್ಡ ಪಗಾರದ. ಹಾಂ, ಈಗ ನೆನಪಾಗತದ. ಆ ಕಾಜಲಗಿ ರಾಮಣ್ಣನ ಮಗಳು, ‘ಇವನ್ನ ಏನಾದರೂ ಲಗ್ನ ಆಗುದುಲ್ಲ’ ಅಂತ ಅವರ ಪ್ಪನ್ನ ಮುಂದ ಹಟಾ ಹಿಡಿದಳಂತ. ‘ತಾ ನೋಡಿದರ ಏನಂಥಾ ಚೆಲುವಿ, ಗಂಡರಾಮಿನ್ನ ತ-ದು,’ ಅಂತ ನಾನೂ ಬೈದಿದ್ದೆ. ಇವನ್ನ ನೋಡಿದರ ಆಕೆ ಅನ್ನೋದು ಖರೇನೋಡು, ಸುಳ್ಳಲ್ಲ....ಮಾರೀಮ್ಯಾಲೆ ಕಳೇಅಂಬೋಡೆ ಇಲ್ಲ.”

ನಂದೆಯು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದಳು “ಅದೇನವಾ ಆ ಹುಡಗಿ ಎಂತಾ ಮಖೀನ ಅದ. ಮಾತಾಡಿಸಿ ಗುರ್ತಾಮಾಡಿಕೊಬೇಕಂತ ನಾನು ಕರೆದೆ. ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಂದಂಗಮಾಡಿ ಅವರವ್ವನ ಹತ್ತ ಓಡಿ ಹೋತು.... ಎಷ್ಟು ಟುಮ್ ಟುಮ್ ಇದ್ದಾಳ ಅಲ್ಲ! ಎಂದು ನೆನೆದು ನಕ್ಕಳು. “ಸಾಕು ಬಿಡು ನೀ ಬಲು ಚೆಲುವಿ” ಎಂದು ತಡೆದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಟಾಂಗಾದಿಂದ ಮಾತು ತೇಲಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. “ಬ್ಯಾಂಕಿ ನೋಕಗ ಹತ್ತು ಸಾವಿರದ್ದದ್ದು ಖರೇ ಏನು?”

“ಇದ್ದೀತಪಾ. ಬೇಕಾರ ನಾಳೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸಹಜ ಲೆಖ್ಪಾ ತಗಿಸಿ ನೋಡಿದರಾತು.”

“ಹಿರೇ ಮಗ್ಗೂ ಹಿಸೇಕೊಡಬೇಕಾದ್ರೆ, ಇವನ ಪಾಲಿಗೆ ಏದೇ ಸಾವಿರ ಉಳಿತು”

“ಹೂಂ. ಮತ್ತೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗತದ. ಇಷ್ಟಾಗಿ ಈಗ ಅವರಾ ಅವರಾ ನೆಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲ. ಈ ಊರೊಳಗ ಇರೋದೇ ಇಲ್ಲಂತ ಅವಾ. ಬಂದ್ರೆ ತಾಯಿನ್ನ ಮಾತಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಂತ ಯಾವಾಗರೆ ಬರತೀತಾನಂತ”

“ಮತ್ತೇನಿಲ್ಲೋ ಹಿರೇಯವಂದು ಆಗದು, ಎರಡನೇಯವಗ ಕೊಟ್ಟ ಒಣಾಶಬ್ಬ ಬರಬಾರದು.”

ಕಕ್ಕೆಯೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. “ಏನೇನರನೇವಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಸುಳ್ಳೇ ಹೆದರತಾರ. ಅವರ ಹಿರಿಯವನು ಬಿಟ್ಟು ಚಿಕ್ಕವನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ತಯಾರಿದ್ದಾಗ, ಕನ್ಯಾ ಕೊಡೋವರದೇನು ? ಮೊನ್ನೆ ನೋಡು ಶಿರಹಟ್ಟಿಯವರ ಮನ್ಯಾಗ, ಹಿರೇ ಹುಡುಗಿ ಹಂಗೇ ಕೂತಳು. ಚಿಕ್ಕಾಕೆದು ಲಗ್ನ ಆಗಿಹೋತು” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

“ಸುಳ್ಳು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಏನು ಉಪಯೋಗ ? ಮುಖ್ಯ ಹುಡುಗ ugly ಇದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ರಮಾ ಅವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಕಾಕಾ ಹೇಳಿದನು. ತಾನಾಡಿದ ಮಾತು, ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಿ ತೆಂಬ ಸಂಶಯ ಬಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿಂದೆ ಹೊರಳಿದನು. ನಾನು ಸಟ್ಟಿನೆ ನಂದೆಯೊಡನೆ ನಾಶಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವಳಂತೆ ನಟಿಸಿದೆ.

ಅಪ್ಪನು ಕಾಕಾನ ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಈ ವಿಷಯಕವಾದ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವನೇನೋ ಎಂದೆನಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ !

“ಈಗಿನ ಹುಡುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಿಗಿಂದು ತಿಳಿಯೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಏನೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಆಗಿ ಇರತೇನಿ ಅಂತಾನ ಅಂತ ಇವರೆಲ್ಲ ಹೇಳತಾರ. ಏನರೆ ವಿಶೇಷ ಇರಬೇಕೇನೂ ಅಂತ ಅನುಸರಿಸದ.”

“ಅದೇನಿಲ್ಲ ಬಿಡು, ಆ ಹುಡುಗ ಹಂಗೇ ಇದ್ದಾನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನೋಡತಿದ್ದೆನಲ್ಲ, ಹುಚ್ಚೇ ಅದ. ಈಗಲ್ಲೋ ಗದಗಿನ್ಯಾಗ ನೌಕರಿ ಹಿಡಿದು ಇದ್ದಾನಂತ. ನಮ್ಮ ಅವರ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾರರೆ ಕನ್ಯಾ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ್ರಂದ್ರೆ, ಅವನು ಹೇಳಬಿಡತಿದ್ದ, ನಾ ಮದುವೀನೇ ಆಗಬಿಡಲ್ಲ ಅಂತ.”

“ಅವಂದು ಹೋಗಲಿ. ಇವನು ನೌಕರಿ ಇನ್ನೂ ಪರ್ಮನಂಟ ಆಗೇದೇನು ? ನಿನಗೇನರೆ ಗೊತ್ತದ ಏನು ?”

“ಇಲ್ಲವಾ, ಹೋಗಲಿ ಬಿಡೋ. ಸುಮ್ಮನು ಒಣವಿಚಾರಮಾಡಿ ಯಾಕ ತಲಿ ಕೆಡಿಸಿಗೋತೀದಿ ? ನಾವರೆ ಕಾಣಾ ಕಾಣಾ ಅಂಥಾ ವರಗ, ಹೆಂಗ ಕನ್ಯಾ ಕೊಡೋದು ?”

ಅಪ್ಪನು ಈಗ ನಿಡಿಯುಸಿರನ್ನೆ ಕೆಡು “ಖರೇನೂ ಅದ. ರಮಾ ಒಪ್ಪು ದುಲ್ಲ. ಆಕೆ ಆರೆ ಹೆಂಗ ಒಪ್ಪಬೇಕು” ಎಂದನು.

ಅವನ ಮಾತಿನ ರೀತಿ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಅಲುಗಿಸಿತು. ನನಗಾಗಿ

ಅವನು ವರಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ತೋಲಾಡಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆ, ಈಗ ಅವನು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಡುವುದು ? ಅದಂತಹ ಕಲ್ಪುಬಂಡಿಯಾಗಿ ನಾನು ಅವನ ಹೆಗಲನ್ನು ಅಡಂದಂತಾಗಿದೆ. ಇಳಿಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ನನ್ನಿಂದ ಎಂತಹ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಬೇಕಾಯಿತು ಎಂದು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವರನ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾತಾಗುವದೋ, ನಾನು ಏನು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದೋ ಎಂದು ಇಡೀ ಸಂಜೆಯೆಲ್ಲ ನಾನು ಹೊಯ್ದಾಟದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅದರೆ ನನ್ನ ಅಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಮಾತು ಒರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನೂ ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದ. ಅಂತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ, ನಾನು ವರನನ್ನು ನಪಾಸಮಾಡಿರುವೆನೆಂದು ಸರಿ, ಅಡಿಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹುಡುಗರು ಮತ್ತು ಕಾಕಾ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರು. ತಡವಾಗಿ ಊಟವಾದ ಮೂಲಕ ಹಸಿವೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನಿದ್ದೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಂದಿದೆಯೆಂದೂ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಅಪ್ಪನಧಂತೂ ರಾತ್ರಿ ಊಟವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

ಹೊರಗೆ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆ ಸುರುಳಿಗೆ ಆತು. ಅಪ್ಪನು ಕಚೇರಿಯ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಹರವಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಈ ಆರುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾ ನೋಡದೆ ಇದ್ದೆ. ಇಷ್ಟು ಅಲ್ಪ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ಆತನು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಇಳಿದು ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡೆ.

ಉಳಿದವರ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಸಿಟ್ಟು, ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಬಂದೆ. ಅವನಿಗೆ ಏಳಲು ಹೇಳಿದೆ. “ಇರ್ಲೆ ಬಿಡು, ನಾಯೆಲ್ಲ ಹಾಸಿಗೋತೇನಿ. ನೀವುಲಗು ಕೋಗು, ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆ ಆಗಿಲ್ಲ” ಎಂಥನು. ನಾ ಹಾಸಿಯೇ ಹೋಗುವವಳು—ಎಂದು ನಿಂತೆ. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಸರಿದನು. ಅವನ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಧೂಳಿನುಯು. ಅವನು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಯಾರು ತಾನೆ ಅವನ ಚಾಕಿರಿ ಮಾಡುವವರು ? ನಾನಿಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಇದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ.... ಈ ಆರುತಿಂಗಳು ಯಾರೂ ಇವಗೆ ಹಾಸಿಯೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೇನೋ ಎನಿಸಿತು.

ನಾ ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ “ಯಾಕ ಅಕ್ಕಮ್ಮಾ, ಊಟಮಾಡೂ ದಿಲ್ಲ ಅಂದಿಯಾ ? ಒಂದು ತುತ್ತು ಮಸರು ಅನ್ನ, ಆದ್ರಾ ಊಣಬೇಕಿತ್ತು” ಎಂದು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು. “ಹಸಿವಿ ಇಲ್ಲ” ಎಂದೆ. ಹಾಸುವದು

ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ “ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ತಂದಿಡು, ಆತು ”
ಎಂದನು.

ನೀರು ತರಲೆಂದು ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಾಗ, ಕಪ್ಪಿಯು ಅರಳಹಿಟ್ಟಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಆ ತಿನಿಸು ರಾತ್ರಿ ಊಟವಿಲ್ಲದ ಅಪ್ಪನಿಗೆಷ್ಟೆ. ನೀರೆ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಸಂತಾಪವಾಯಿತು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಾಲಿಗೂ ಅವನು ಭಾಗಿಯಲ್ಲವೆ ? ಇಳವಯಸ್ಸಿನ ಆವಿಗೆ ಇದು ತಡೆಯ ಒಪ್ಪುದೆ ? ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೆನೆಯ ಮೊಸರು ಬಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಂತು, ಒಂದು ತುಸು ಹಾಲು ಇಟ್ಟಿರಬಾರದೆ ? ಅಪ್ಪನು ಏನನ್ನು ತಾನೆ ಇವರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ? ಬರುವ ಊಂ ರೂ. ಪಗಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಇವರ ಮಡಿಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ.... ನನ್ನ ತಲೆ ಕಾಯಿತು.

ನಾ ಒಳಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಕಪ್ಪಿಯು, “ರಮಾ, ಒಂದು ತುತ್ತು ಉಂಡು ಮಲಗಲ್ಲ ” ಎಂದಳು. ಒಲ್ಲೆನೆಂದೆ. ಸುರೇಶನು ಕೈಯೊರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುದನ್ನೂ ಕಂಡು, “ಕರಿಯಪಾ ನಿನ್ನುಪ್ಪನ್ನ, ಪಳಾರಕ್ಕ ” ಎಂದಳು.

ಕಾಕಾ ನನ್ನನ್ನು ಒದರಿ, ಅಡಿಕೆ ಕೊಡಲು ಹೇಳಿದನು. ತಂದುಕೊಟ್ಟೆ. ಅತ್ತೆ ಅವನ ಕಡಿಹುಟ್ಟಿನ ಕೂಸು ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ, ಅಂಗಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇರೆ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದೆ. ಅದನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಮಲಗಿದೆ. ಎಂಜಲು ಗೋನು ಮಾಡಲೆಂದು ಮತ್ತೆ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ನಡೆದೆ. ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಪ್ಪಿ, “ಅಯ್ಯಾ ಬಿಡು. ಕಳುಕೊಂಡಿಡಿ, ಹೋಗಿ ಮಲಗಬಾರದೆ ? ಣಾಯೆಲ್ಲಾ ಮಾಡತೇನಿ ” ಎಂದಳು. ಆ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಗೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗ ಅರವಿಂದನಿಗೆ “ಕರಿಯೊ ನಿನ್ನು ಕಾಕಾನ್ನ. ಹಿಂಗಳಿ ಎಷ್ಟೊತ್ತು ಕೂಡಲಿ, ಭೆರತು ತೋಗತ್ತದ ಹಿಟ್ಟು. ತಿಂದು ಬಂದು ಕೆಲಸಾ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗೂದಿಲ್ಲ ? ” ಎಂದಳು. ಇದುವರೆಗೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುದು ತಡೆಯಲಾಗದೆ “ನಿನಗೇನು ಇಡ್ಡಿ ಆಗೇದಬಿಡು, ಅವನಿಂದಾ ? ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಲಾ. ಇಷ್ಟಾಗಿ ನೀರೊಳಗ ಕಟ್ಟಿದ ಹಿಟ್ಟು. ಬೆರತು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೇನು ಹಾಲು ಹಾಕೇದೆ ? ” ಎಂದನು.

ಕಕ್ಕೆಯ ಮನಸ್ಕೃತಿ ನಾ ಊಹಿಸಿದಂತೆಯೆ ಆಯಿತು. “ಹೂಂ, ಹಿಂಗೇನು? ಹಾಲುಹಾಕಿದರ ಮಾತ್ರ ಹಿಟ್ಟು ಬೇರೇತನದ? ನನಗ್ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಬಿಡು. ಪುಣೇದಿಂದ ಬರತ ಕಲಕೊಂಡು ಬಂದಿ ಕಾಣಸ್ತನದ?... ಎಷ್ಟು ನಿನ್ನ ಮಾತು! ಕೂಸಿಗೆ ಹಾಕೇನು ಅಂದ್ರ ಒಂದ ಹನಿ ಹಾಲಿಲ್ಲ ಮನ್ಯಾಗ ಇಟಗೊಂಡು ಭೇದ ಮಾಡತೇನಿ ಅನ್ನು ವರ್ಧಾಂಗ ಮಾಡತೀಯಲ್ಲ?” ಎಂದು ದನಿಯೇರಿಸತೋಡಗಿದಳು.

‘ಏನು, ಏನದು’ ಎನ್ನುತ್ತ ಕಾಕಾ ಒಳಗೆ ಬಂದನು. ಕಕ್ಕೆಯು ಮಾತೊಂದಲ್ಲದೆ, ಕಣ್ಣೀರಿನ ಅಸ್ತದಿಂದಲೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಪ್ಪನು ಆಗ ಬಂದನು. “ಹೋಗಲಿಬಿಡು, ಆ ಹುಡುಗಿ ಸಂಗತೀ ಏನು?” ಎಂದಂದು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ನಡಿ ಹೋಗು, ಸುಮ್ಮ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುದುಲ್ಲ?” ಎನ್ನುತ್ತ ಕಾಲುತೋಳೆಯ ಹೋದನು.

ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡೆ. ದೇಹ ಮನಸ್ಸು ಎರಡೂ ಸಾಕಷ್ಟು ತ್ರಾಸಗೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಸುರುವಿಗೆ ಬೇಗ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿತೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ತಗಣೆಗಳ ಕಾಟಕ್ಕೆ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೋ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದೆ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನಿಶ್ಯಬ್ದ. ಸಣ್ಣಮಾಡಿದ ಚಿಮಣಿಯ ದೀಪವೊಂದು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಮಗ್ಗಲು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡನೊಡನೆ ಕಕ್ಕೆಯ ಒಳಮಾತು ನಡೆದಿತ್ತು. ಆಕೆ ಹೇಳುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟೆ. “ಈ ಆರು ತಿಂಗಳು....ಎಂಬೊಡೆ ರಡು ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿದವು.... “ಛಂದ ಇದ್ದೇನಿ ಅಂತ ಗರ್ವ ಭಾಳದೆ” ಎಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುವೇ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಕೆಲಹೊತ್ತು ಮಾತು ಕೇಳಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮೇಲೆ “ನಾಳೆ ಕಾಲು ಮಸರು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾತು”ಹಾಳಾಗಲಿ ಎಂದು ಈ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದೆ. ಮಲಗಲೆಂದೆ, ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

‘ನಮಗೆ ಮನೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು? ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ಅಪ್ಪನ ಕಷ್ಟ ನೋಡಲಾರೆ. ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ..... ಭಾವನೆಂದು ಅವಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಕಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಡವೆ? ಅವನ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹಿರಿಯವಳಾದ ನಾನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬೇಗ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ

ವಾರು ಮಾಡುವೆ' ಎನ್ನುವುದರ ಉತ್ಕಟತೆ ಬಲಿಯಿತು. ' ನಂದೆ ನಾನಿಲ್ಲದಾಗ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟೆಕೊ. ಇನ್ನೂ ಇಬ್ಬರದೇ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅದೆಷ್ಟು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಕರೆಯುವೆಕೊ! ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಬೇರೆ ಮನೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಲೇ? ಹಿಂದೆಯೆ ಈ ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆಗ ನೀ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವವಳು. ಆ ಮೇಲೆ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡಲಿ ಎಂದಿದ್ದೆ.ಇವತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದ ಮನೆ ಅದೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ, ಛಂದಾಗಿದೆ. ನಾ....ಅಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ, ನಂದೆಗೆ ಆಡಲು ಗೆಳತಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾಳೆ. ಅಪ್ಪನೂ ಅಲ್ಲಿಯೆ....'

ಆದರೆ ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಅವರಷ್ಟು ಸುಗುಣ ಇರಬಹುದೇ? ಅವರಷ್ಟು ಧೀರನಿರಬಹುದೇ? ಸುರೂಪಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು, ಸದ್ಗುಣಗಳು ಇರಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಅಶೆಯನ್ನು ಅದೇಕೆ ತಾನೆ ಮನಸ್ಸು ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ? ದೈವದ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಲೆ? ನನ್ನ ಅಶಿ-ಅಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ದೇವರು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಯಾರಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದು ಮಾಡುವೆನೆ? ತಾಯಿ ಕೈಬಿಟ್ಟೆಂದಿನಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ತೊಳಲಿದುದನ್ನು ಅವನು ಕಾಣನೆ? ಇನ್ನು ನಮಗೆ ಸುಖದ ದಿನಗಳೇ ಬರಬೇಕು.... ಅವರ ಮನೆಗೇ ಹೋಗುವ ದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಇಷ್ಟಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೇ ಇರಬಹುದು! ಭಗವಂತ, ನನ್ನನ್ನು ಕಾಯು. ಅವ್ವ, ನೀನೀಗ ಇರಬೇಕಿತ್ತು. ಇದ್ದರೆ ನಾನಿಷ್ಟು ನಿಸ್ಸಹಾಯಳಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನೆ?.....ಎಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದೆ? ಇವತ್ತೊಂದು ದಿನವಾದರೂ ನನ್ನ ಕಡೆ ಬಂದು ಸಂತ್ಯಸುವದಿಲ್ಲವೆ?

ನೀರವವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಅತ್ತೆನು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನಂದೆಯೆಲ್ಲೆ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡೆನೇನೊ ಎನ್ನುವಂತೆ, ಅವಳ ಕೊರಳನ್ನಷ್ಟಿ ಬಬುನೇಗ ನಿಡ್ಡೆಹೋದೆ.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಳದಿಂದ ನೀರು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೊತ ವನ್ನು ಸುರುವಲು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಪತನಾಲೆಯಲ್ಲಿವರು. ನಿನ್ನೆ ನಾವು ಹೋದ ಮನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರು ಬಂದು, ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವರನು ಪಾಸು ಮಾಡಿರುವನೆಂದೂ, ಮುಂದಿನ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಕಾಕಾನಿಗೆ

ಪುರೋಹಿತರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. “ಶಾಸ್ತ್ರಾನ್ವಯ, ಸಂಗತೀ ನೀವೂ ಬಂಧು ಬಿಟ್ಟು ನೆಟ್ಟಿಗಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ನಾವು ಎಷ್ಟೆಂದ್ರೂ ಹೊರಗಿನವರಾಗತಕ್ಕಿಲ್ಲ.”

“ಅದೇನಿ ಅಚ್ಚಾರ್ಯ, ನಾವು ವರನ್ನ ನವಾಸು ಮಾಡ್ತೀವಿ ಅಂತ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ನಾವು ಹೆಂಗ ಬರಬೇಡು? ಮತ್ತೆ ಇಂಥಾದರೊಳಗೆ ನಾವು ಇರದಿದ್ದರೆ ನೆಟ್ಟಿಗು.”

ಆಪ್ತನ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ, ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು ನಾ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ ತುಸು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ. “ಹಂಗೇನು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಬ್ಯಾಡಿ.”

ಕೆಲವರಿಗೆ ಇತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯವಿತ್ತು, ಕೆಲವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನು ‘ಎನು?’ ಎಂದ. ಕಣ್ಣಿಯು ‘ಹಂಸಂಧ್ರೇಷ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸಂಕೋಚ ಬಿಟ್ಟು ನಾ ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಯಿತು. “ನಿಶ್ಚಯವ ಬಗ್ಗೆ ನೂತನಾದಲಿಕ್ಕೆ ಬರತೀವಿ ಅಂತ ಪುರೋಹಿತರು ಹೇಳಲಿ” ಎಂದೆ.

ಎಲ್ಲರ ಮುಖವು ಮೇಲೂ ಅಚ್ಚರಿ. ವರನನ್ನು ನಾನು ನಾಸು ಮಾಡಿ ಧನವೆಂದು ಸ್ವಪ್ನೀಕರಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ನಾ ತಾವರಣವೇ ಬದಲಿಸಿತು ಎಂದು ಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು.

ಅದೋ! ಆಪ್ತನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ನೋವಿದೆ! ನನ್ನ ನೂತನ ಪರಿಯನ್ನು ಆತ ಏನೆಂದು ತಿಳಿದನೋ! ಇನ್ನೂ ವರ ಹುಡುಕುವ ದುರ್ದವ್ಯ ಪರಿಶ್ರಮ ಬೇಡವೆಂದು ನಾ ಒಪ್ಪಿದುದಾದಿ, ಆತನಿಗೆ ಅನಿರಬೇಕು. ಹಾದು, ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನಾವುದಿರಬೇಕು ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ? ಆದರೆ ಅದೇ ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಆತನಿಗೆ ನಾ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ತಿಳಿಸಬೇಕು? ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಿಟ್ಟು.ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣ ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ನಾನಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲೆನೆ?... ಹೇಗೋ ಒಪ್ಪಿದೆ. ನನ್ನ ಹೆಣ್ಣಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದನೇನು ಮತ್ತೆ ಅಂ....’

ಅವನ ಕಣ್ಣುಕೆಳಗಿನ ತಗ್ಗನ್ನು ನೀರಹಣಿ ತುಂಬಿತು. ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅವನ ಧನಿ ಗದ್ದದವಾಯಿತು. ಏನಿಗೆ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಆಳು ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿತ್ತಲ ಕಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ಏಡೆದೆ. ತುಳಸೀ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತು ಮನದ ಉನ್ಮುಳವನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಿದೆ.... ಆಗ ವಿಚಾರ

ಬಂದಿತು. ಅಂತೂ ಒಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪನ ತ್ರಾಸ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದನಲ್ಲ, ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿ.

ಇಂತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯದ ಸಮಾರಂಭ. ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಗದ್ದಲ. ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ನಿಶ್ಚಯದ ಯಾದಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ನಾ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ. ಮದುವೆಯಾಗುವವಳಾದ ರೇನಾಯಿತು, ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ಮದುವೆಗಳಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ.

ಅಡಿಗೆಯವನಿಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೊಗೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣಾಲೆಗಳು ಒದ್ದಾಡಿದುವು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ರಸ್ತೆಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ಕೆಟಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತೆ. ಸಂಜೆಯ ವಿಹಾರ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡ ಜನ ಮೆರಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು.

ಆ ದೀಪದ ಕಂಬದ ಹತ್ತಿರ ಯಾರೊ ಗುರುತಿನವರು ಬರುತ್ತಿರುವ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲ, ಎನಿಸಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ್ದರಿಂದ ನೆಟ್ಟಗೆ ಒರಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ.

‘ ಅವರ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾರಲ್ಲ! ನಡಿಗೆ ಅವರದೇ. ಅದೇ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ. ಬಿಳಿಯ ಅರಿವೆ ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದ ಅದೇ ನಗೆ ಮುಖದ ಮೇಲಿದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗ ಬಂದರು? ಯಾರದೊ ಮನೆ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.... ಅದೇ ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ನಡಿಗೆ!’

ಮುಖವನ್ನು ಸೆರಗಿನಿಂದ ನೆಟ್ಟಗೆ ಒರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಇದುರಿಗೇ ಬಂದರು.

“ ಇದೇ ಅಲ್ಲರ ನಿಮ್ಮ ಮನಿ? ಗುಣಾ ಆತು. ಮಂದಿನ್ನ ಕೇಳಿಕೋತ ಹೋಗೋದು ತಪ್ಪಿತು. ಹ, ಏನು ವಿಚಿತ್ರ ಅದ ಮನಿ ಇದು. ಅಡಿಗೆಮನಿ ರಸ್ತೆಕೈ ಅದ. ಪಡಸಾಲಿ ಬಾಗಿಲ ಒಳಮಗ್ಗಲು ಅದ” ಎಂದು ಮಾತ ನಾಡಿಸಿದರು.

“ ಸುರೇಶನಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಕಾರ, ನಮ್ಮ ಭೆಟ್ಟಿಗೆಂದು ಈಗ ಬಂದರೆ? ಎಂತಹ ಅಡ್ಡ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಂದರು? ಸುರೇಶ ಎಲ್ಲಿ? ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿನವರಿಲ್ಲ. ನಾಹೇಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಸುವುದು ಎಂದು ಸುರೇಶನನ್ನು ಹುಡುಕಲೆಂದು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದೆ.

‘ಬ್ರಿ,’ ಎಂದು ಅಪ್ಪನು ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ‘ಯಾರು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು!

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಪುರೋಹಿತರು “ಇದೇನು ರಾಯರವರ ಯಾರು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಅಂತ ಕೇಳತೀರಲ್ಲ? ಇವರೇ ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯಂದಿರ ಅಣ್ಣಂದಿರು. ರಾಜಣ್ಣಾ, ಮ್ಯಾಲೆ ಬ್ರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಿ. ಇಷ್ಟೊತ್ತನಕಾ ನಿಮ್ಮದೇ ದಾರಿ ಕಾಯತಿದ್ದಿ. ಅಡಿಗಿ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರದ” ಎಂದರು.

ನನ್ನ ಎದೆ ಭೀಕರವಾಗಿ ಹೊಯ್ದಾಡಿತ್ತು. ಕಾಲುಗಳು ಗದಗದ ನಡುಗತೊಡಗಿದವು. ಇವರು ನಾ ಕೈ ಹಿಡಿದವರ ಅಣ್ಣ!

ಸುರೇಶನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವನೇ, ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆನಂದದಿಂದ ಅವರ ಹತ್ತಿರವೇ ಕುಳಿತು, “ಯಾವಾಗ ಬಂದ್ರಿ. ಅಪ್ಪಾ, ಏ ಅಪ್ಪಾ, ಇವರವರ ನೋಡು, ನಮ್ಮನ್ನು ಅವತ್ತು ಪುಣೇ ಸ್ವೇಶನ್ನದೊಳಗ ಪಾರು ಮಾಡಿದ್ದು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ” ಎಂದು ಹುರುಪಿನಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಹುಡುಗನಾದ ಸುರೇಶನಿಗೆ ಅದಿನ್ನೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ನೆನಪು. ಅಪ್ಪನು ಅವರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತ, “ಋಣಾನುಬಂಧ ಕೂಡೋದಿದ್ದು, ದೈವ ಹೀಂಗೆ ಮುಂಜೇನೆ ಸಹಾಯ ಆಗ್ತದ. ನೀವು ಬರೋವು ಇದ್ದೀರಿ ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದು” ಎಂದನು. ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುರೇಶನೂ ನಾನು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ಅವರೇ ಈಗ ಬಂದವರೆಂಬುದು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿತು.

ನಾನು....ನಾನೆಲ್ಲಿದ್ದೆ? ಹೊಯ್ದಾಟದಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದೆ. ಸುರೇಶ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಆಸ್ತತ್ವ ಉಂಟಾದುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಹಾರ್ದಿಕವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಂತಿದ್ದರು.

ನಾನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದೆ. ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ಕಂಠವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತೆ. ಕಕ್ಕಿ ನಾ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುದನ್ನು ನೋಡಿ, ‘ಇಲ್ಲಾಳ್ಕ ನಿಂತೀದಿ?’ ಎಂದಳು. ‘ಯಾಕೂ ಇಲ್ಲ’ ಎಂದೆ. ನನಗೆ ಯಾರೂ ಮಾತಾಡಿಸುವುದು ಬೇಡವಾಗಿತ್ತು. ಕೋರಿಯ ಕೋಣೆಗೆ ನಡೆದೆನು.

ಎಂತಹ ಆಘಾತ! ಅವರು ಇವರ ಖಾಸ ಅಣ್ಣನೆ? ಅಯ್ಯೋ, ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದೆ. ವಿಧಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿತು....ಆದರೆ ದುಃಖಪಡುವದೇಕೆ?

ಆದ ತಪ್ಪಾದರೂ ಏನು?...ತಪ್ಪೆ? ಏನು ಅದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು
 ಐಯಾರದು. ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನೋವು ಮಾತ್ರ ಆಗಿದೆ. ಸಂಕಟ....ಸಂಕಟ—
 ಕಣ್ಣೀರು ಸಳಸಳನೆ ಸುರಿಯಿತು.

ನಂದೆಯು ನನ್ನ ಹುಡುಕುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದು, “ನೀ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀ
 ಯೇನು? ಅಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಕರೀತಿದ್ದಾ” ಎಂದಳು. ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ
 ಲೋಡುತೆಕ್ಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಯೂರಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ನಂದೆಯು ಹತ್ತಿರ ಬಂದು
 ನನ್ನ ಕೂದಲನ್ನು ನೇವರಿಸಿ, ‘ ತಲೆ ನೋಯ್ತುದೇನು ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.
 ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದಳೋ ಎನಿಸಿತು. ಈ ಪಟ್ಟಿ ಬಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಏರೇರಿ
 ಒತ್ತು. ನಂದೆಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಸರಿದಳು. ಮುಖವನ್ನು
 ಆಚೆಗಮಾಡಿ ನಾನು ಅಳತೊಡಗಿದೆ. ನಂದೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಎಂದು
 ಹೋದಳು.

‘ಅವರು ಇವರ ಅಣ್ಣ. ಎಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಬಂದೆ, ಅದೆಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ
 ಬಂದಿವೆ. ನನ್ನ ಆರಿಸುವಿಕೆ ಯಲ್ಲಿ ನಾನು ತಪ್ಪಿದನೆಂದು ಈಗ ಅನಿಸುತ್ತದೆ
 ಯಲ್ಲ! ತಪ್ಪಿದನೆ ನಾನು? ಇಡೀ ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲೇ ಇನ್ನು ಕೊನೆವರೆಗೆ
 ತೊಳಲಬೇಕಾಯಿತೆ? ಅವರ ಹಾಗೆ ಇವರ ಪರಿಚಯವೂ ಮೊದಲಿಗೆ ತುಸು
 ಆಗಿದ್ದರೆ ನೆಟ್ಟಗಿತ್ತೇನೋ! ಅವರನ್ನೇ ಆರಿಸಿದ್ದರೆ.... ಆದರೆ ಅವರ ಕುರೂಪ
 ಮುಖ. ಏನಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಭಾವನಾಗಿ, ಸಾನಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುವವ
 ಡಾಗಬಾರದಿತ್ತು. ಇವರ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ
 ಇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು’

ಸುರೇಶನು ‘ಅಕ್ಕಾ, ಏ ಅಕ್ಕಾ’ ಎನ್ನುತ್ತ ಬಂದನು. ಅವರು ಬಂದು
 ನನ್ನ ತಿಳಿಸಲು ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು
 ಮಲಗಿದ್ದು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಓಗೊಡುವ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ
 ಹೊರಟು ಹೋದೆನು.

ನೌಕರಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರಂದರು. ಉಳಿದವರು ಗದುಗಿದಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ
 ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎಂದರು. ಮನೆಯವರ ಭಿಡೆಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿರಬಹುದೆ? ಮನೆಯಿದ್ದೂ
 ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ.... ಹೆಸರು ವರದರಾಜ, ಕರಿಯುವ ಹೆಸರು
 ಐಜಣ್ಣ. ಇವೆಲ್ಲ ವಿಧಿಯ ದುರ್ವಲಾಸವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು?

ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಸೇದುತ್ತಿರುವ ಅವರ ನಿಲುವು ಸುಳಿಯಿತು. 'ಮಾಜಿ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ' ಎಂದಿದ್ದ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಯಾರೊ ಗಲ್ಲ ಚವುಟಿ, ದುಟ್ಟು ಚಟಾ ಅದು, ಹೋಗೂದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. ಈ ಪಟ್ಟು ಜೋರಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಬಚಿಯು ನಂದೇಯೊಡನೆ ಒಳಗೆ ಬಂದು, 'ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗಾಳಿ' ಎಂದು ನಾನು ಅಳುವ ಸ್ವರವನ್ನೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತಳು. ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬಳು ಬಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿತು. ಅಕೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಒಕ್ಕಲುಗಿತ್ತಿ. "ಇಂತಾ ಸುಖದ ಕೆಲಸ ಅವರ ತಾಯಿ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅವನ್ನ ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಅಳಾಕ ಹತ್ತಿರ ಆತು" ಎಂದಳು. 'ಹೌದು' ಎಂದು ಅಬಚಿಯೂ ಗದ್ದದಿತ್ತಳಾದಳು.

ನನಗದು ನಿಜ ಎನ್ನಿಸಿತು. 'ತಾಯಿ ಇರಬೇಕಿತ್ತು. ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಈಕೆ ಎದುರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಆಪತ್ತು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವ್ವಾ'

ನನ್ನ ಅಳು ಈ ಪಟ್ಟು ತೀರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕು. ಒಕ್ಕಲುಗಿತ್ತಿಯು ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಕೇಳಿಗೇಳಿತೆಂದು, ಹೆದರಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದಳು.

'ಅವ್ವ ಇದ್ದದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಕೆಗೆ ಅವರ ಮೈಯನ್ನು ತಟ್ಟಿ' ಬೆಳಗುವೆ ಬಂತು, 'ಏಳಿನ್ನ ಎಂದು ನಾ ಅಂದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ತಾಯಿಯ ಎದುರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚವೆಲ್ಲಿಯದು. ಸುರೇಶನು ತುಸು ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಕಂಡನಿಲ್ಲವೋ, ಚಟ್ಟಿನೆ ಅವರು ಎದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಅವರು ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಮಾಲನಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ದೇವರ ಸಮಾನವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ತಿಳಿದುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಅವರ ಕುರೂಪ ಮುಖ ನೋಡಿ ಹೇಸಿಕೊಂಡುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವ್ವ ಇಲ್ಲ'

ಅಬಚಿಯು ಈ ಸಲ 'ಎಷ್ಟು ಅಳುವದು' ಎಂದು ತುಸು ಗಡುಸಿ ದಳು. ಹೌದು, 'ನಾನೇಕೆ ದುಃಖಿಸಬೇಕು? ಅವರು ಎ ದುವೆಯನ್ನೇ ಈಗ ವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಕಾಕಾ ಅನಲಿಲ್ಲವೆ? ತಾವು ಕುರೂಪಿ ಇರುವುದಾಗಿ ಕನ್ನೆಯರು ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಾವ ವೈರಾಗ್ಯವೋ? ಇಲ್ಲ, ತಾವು ಕುರೂಪಿ ಇರುವುದಾಗಿ, ಬಂದಹೆಂಡತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎರಸವ

ನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಾರದಾಗಿ ಅವರ ಆಶಯವೆ? ಇಷ್ಟು ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಯೂ ನನಗೆ ಅವರನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಇತ್ತೀ....? ಏನಾದರೂ ಅವರು ಮದುವೆಯಾಗುವವರೇ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ.

ಮೊದಲಿನ ಬಿಕ್ಕು ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಒಂದುಕ್ಷಣ ಮೌನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಒಕ್ಕಲುಗಿತ್ತಿಯು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆಹೋದಳು. ಪಡಸಾಲೆಯಿಂದ ಕಾಕಾ ಮತ್ತು ಅವರ ನಡುವೆ ಮಾತು ನಡೆದುದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಡುವೆ ಪುರೋಹಿತರು ಹೇಳಿದರು.

“ ಅದ್ಯಾಕ ಶಾಮಣ್ಣಾ, ಅವರು ಭಾಳ ಭಲೋ ಹಾಡು ಹಾಡತಾರ. ಆ ರೆಡಿಯೋದೊಳಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ತೋಗೊಂಡು ಏನು ಮಾಡತೀರಿ? ಲಗ್ನ ದೊಳಗೆ ಅವರದೊಂದು ಬೈಲಕಣ ಆಗಿ ಬಿಡ್ಡಿ. ಯಾಕ್ರಿ ರಾಜಣ್ಣು ? ”

“ ಆ ರಾಜಮಹಲು, ಭವ್ಯ ಬೆಳದಿಂಗಳು! ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನವರ ಎದೆಗೆ ತಲೆ ಆನಿಸಿ, ಅವರ ಹೃದಯ ವೀಣೆ ಮಿಂಟುತ್ತಿದ್ದೇನೆ! ಅವರು ಆಲಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಇರುಳು ಚಿರಂತನವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿ ಎಂದು, ಅಂದು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕುದುರಿಸಿದ್ದೆ ನಲ್ಲವೆ?... ” ಕಣ್ಣೀರು ಬರಲಿಲ್ಲ, ಅಳುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ಉಡುಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ಸುರೇಶನು ಬಂದು “ ಇಲ್ಲಿದ್ದೀರೇನು? ಏನು ಮಾಡತೀರಿ? ಇಲ್ಲೆ-ಹರಟೆ ಹೌದಲ್ಲೋ? ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಬೇಕು, ಅಕ್ಕಾ ನಿನ್ನ? ಅವರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಂದಾರ, ಬೆಟ್ಟ ಆಗ ಬಾ ನಿನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಬರ್ರೇನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಪಡಸಾಲ್ಯಾಗ ಒಬ್ಬರ್ದೇ ಕೂಡಿಸಿ ಬಂದೇನಿ ” ಅಂದನು.

“ ನಾ ಒಲ್ಲೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

“ ಹೋಗು—ಹೋಗು. ಇನ್ನೇನು ಅವರು ನಿನಗೆ ಭಾವನೇ ಆಗ ಬೇಕಲ್ಲ. ಸಂಕೋಚಯಾಕ? ಏನು ಗುರ್ತಿಲ್ಲಾ ಅಂತಿಲ್ಲಾ ” ಎಂದು ಅಬಚಿಯು ಹೇಳಿದಳು.

ಮುಖವನ್ನೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂಗುರುಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ನಂದೆ ಸುರೇಶನೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತೆ. “ ನಮಸ್ಕಾರವಾ ” ಎಂದರು. ನಾ ಮಾತೇನಾಡಲಿಲ್ಲ, ಕೈಮುಗಿದೆ ಮಾತ್ರ.

ದೇವಕ್ಕ

ಆ ಇಬ್ಬರು ನೆಗೆಣ್ಣೆಯರ ಜಗಳನೋಡಲು ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನ, ಇವರ ಬಾಯುಚೀತ್ಕಾರ ಹಾಗೇ ಮುಂದುವರಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಬೇಸತ್ತು ತಂತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳತೊಡಗಿದರು. ಜನಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡೋ ಏನೋ, ಇಬ್ಬರ ವಾಗ್ಯದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಅಬ್ಬರ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ದನಿಯೆಂಬುದು ನಾದ ವಿಲ್ಲದ ಕಂಚಿನ ಕೊಳವೆಯೊಳಗಿಂದ ಹಾದು ಬರುವಂತಾಗಿತ್ತು ಕೆಲಸಲ ಉಸುರೇಹೋಗಿ ಬರಿಯೆ ಬಾಯಿ-ನಾಲಗೆಗಳ ಸುಳಿದಾಟ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಬ್ಬರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಎದುರುಬದುರಷ್ಟೆ. ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಎಂದರೆ ರಸ್ತೆಯ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು ಇಬ್ಬರೂ ಕೈಕೈ ಚಾಚಿ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ ದೇವಕ್ಕನ ಬಾಯಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಈಡಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ತಪ್ಪ ಳಾಗಿ ದೇವಕ್ಕನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಚಪ್ಪರದಿಂದ ಒಂದು ಕೋಲನ್ನೇ ಹಿರಿಯ ಹೋಗಲು, ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಹೊಸ್ಕಲಕ್ಕೆ ಸರಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಅವಾಚ್ಯ ಶಬ್ದಗಳು ಓಣಿಯ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಸೂರೆಯಾದವು.

ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಕ್ಕನ ಹತ್ತುವರ್ಷದ ಮಗಳು ಪಾರೋತಿ ಹೆದರಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಂಚವ್ವನು ಚೀರಿದಳು, “ನಿನಗ ಗಂಡ ಇಲ್ಲಾ. ನೀನು ಊರ ಹಾ--ಗಿತ್ತಿ” ಅದಕ್ಕೆ ದೇವಕ್ಕನು “ಅವ್ವಾಳಿ ಹಂತಾ ಗಂಡ ಇದ್ದು ನೀ ಹಾ-ಗಿತ್ತಿ” ಎಂದು ಎದುರಿಸಿದಳು. ಈ ಹುರುಳಿ ಲ್ಲದ ವಾದಕ್ಕೆ ಮುಗಿತ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು, ಕೆಂಚವ್ವನನ್ನು ಅವಳ ತಮ್ಮನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು.

ಅವಳು ಒಳಗೆಹೋದ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೂ ಹತ್ತುನಿಮಿಷದ ವರೆಗೆ ದೇವ ಕ್ಕನು ಚೀರಾಡಿದಳು. ಆದರದು ಒಂಟಿಗೈಯಿಂದ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದಂತಾ ಯಿತು. ಎದುರಾಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ದೇವಕ್ಕನ ಬಾಯಿ, ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಮಳೆಬಂದು ನಿಂತಂತೆ, ಒಮ್ಮೆ ಶಾಂತವಾಯಿತು.

ಜಗಳದ ಮೂಲ ಇಷ್ಟೆ. ದೇವಕ್ಕನು ಸ್ವತಃಬಡಿದು ಒಣಗಿಸಿದ ಕುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತಂದು, ಅವಳ ಮಗಳು ಪಾರೋತಿ ತನ್ನ ಕಾಕಾನ-ಎಂದರೆ ದೇವಕ್ಕನ ಮೈದುನನ ಮನೆಗೆ, ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಒಯ್ದು, ಉರಿಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದಳು.

ದೇವಕ್ಕ ಒಳಗೆ ಬಂದಳು. ತಾಯಿಯ ರಾವುಬಡಿದ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡು, ಪಾರೋತಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಮೂಲೆಗೆ ಸರಿದಳು. ಅವಳನ್ನೊಮ್ಮೆ ದುರು ದುರು ನೋಡುತ್ತ ದೇವಕ್ಕ ಒಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಳು. ಒಲೆಯೊ! ಹೊಗೆಯಾಡಿಸುತ್ತ ಹಾಯಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದೆ. ಮಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವಳಿಗೊಂದು ಚೂರು ಕಾಗದ, ಕಡ್ಡಿಯವೆಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕು ಎಂದು. ತಾಯಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಪಾರೋತಿ ತಂದಳು. ಪಾರೋತಿಯ ದುದೈವಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಉರಿಯಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಒಟ್ಟಿದ್ದ ಹಸಿಕುಳ್ಳಿನ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿತ್ತು. ದೇವಕ್ಕ ಒಮ್ಮೆ ಊದಿದಳು; ಕೈಯನ್ನು ಬಾಯಮರೆಗೆ ಹಿಡಿದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಊದಿದಳು. ಈ ಸ್ವಾಗತದ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೊಗೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಮೂಗನ್ನು ಅಪ್ಪಿತು; ಬೂದಿ ತಲೆಯನ್ನು ತಟ್ಟಿತು.

ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಉರಿ ಹತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಗಿನ ಹೊಗೆಯ ಪ್ರವೇಶ ಸಹಿಸಬಲ್ಲುದೆ? ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ತಂಬಿಗೆಯಿಂದ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹೊಯ್ದು, ಗೌಡಸ್ವನವರ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಡಿಯಲು ಹೊರಟು ನಡೆದಳು.

ತಾಯಿಹೋದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಗಳಿಗೆ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ತನ್ನ ಮೇಲಣ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿದು, ರೊಟ್ಟಿಬಡಿಯದೆ ಉಪವಾಸ ಹೋದ ವಿಚಾರ ಪಾರೋತಿಗೆ ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ದೇವಕ್ಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಕಾಕಾನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ದೇವಕ್ಕ ಹೊಳೆಯ ನೀರಿಗೆಂದು ನಡೆದಾಗ, ಒಳಗಿದ್ದ ತಾನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಒಯ್ದುಕೊಡುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಆಕೆ ಎಂದೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮುಖ್ಪಿನ ಅಜ್ಜಿ ಮುಳ್ಳು, ಕಲ್ಲು ತುಳ

ಯುತ್ತ, ಕುಳ್ಳನ್ನು ತರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಒಣಗಿಸಿ ಒಟ್ಟಿದ್ದ ಕುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟುದೂ ತನ್ನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಇಷ್ಟೇ, ತನ್ನ ತಾಯಿ ಕಷ್ಟಸುಖಕ್ಕೆ ಒಣಗಿಸಿದ ಕುಳ್ಳನ್ನು ಕಾಕಾನ ಮನೆಗೆ ಕೊಡುವಂತಾಗಬಾರದಿತ್ತು. 'ಅವ್ವ ಏನಿದ್ದರೂ ಸಿಟ್ಟುಗುವಳೆಂಬುದು ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಾನೇಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ? ಅದನ್ನೇ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಜಗಳವನ್ನೇಕೆ ಹೂಡಬೇಕು?' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಆಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆನ್ನುವದಕ್ಕಿಂತ, ಅವ್ವ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುವಷ್ಟು ಭಯಂಕರ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವ ಹೆಚ್ಚು ಬಲವತ್ತರವಾಗಿತ್ತು.

ಸಾರೋಶಿಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹನಿ ನೀರು ಉದುರಿತು. ಅವ್ವನ ಸಿಟ್ಟು, ಒದರಾಟವೂ ನಿತ್ಯದ ಬದುಕಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿ ಸಲ ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ, ಆ ಕ್ಷಣ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದೇನು ಗತಿ? ಎಂಬ ಉದ್ವೇಗ ಇದ್ದುದೆ. ಈ ಸಲವೂ ಹಾಗೇ ಆಯಿತು. ಅವಳು ಉಪವಾಸ ಹೋದದ್ದೊಂದು ಬೇರೆ; ಇನ್ನು ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು ಸಂಜೆಗೇನೆ - ಎಂಬುದೂ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಯಿತು.... ಆಗ ಧಟ್ಟನೆ ದಾರಿ ತೋಚಿತು 'ರೊಟ್ಟಿ, ಗುಗ್ಗರಿಯನ್ನು ಅಣೆಗೊಳಿಸಿ, ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬರಬೇಕು. ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿದಿದೆ. ತಾನೂ ತಿನ್ನಬೇಕು' ಎಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದಳು. ಈ ಸುಲಭ ಹಾದಿಗೆ ತನ್ನ ತಾನೇ ಮೆಚ್ಚಿದಳು.

ಒಲೆಯುರಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಾಗಿತ್ತು. ಸಾರೋಶಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊರ ತೆಗೆದು, ಅಂತಹವೇ ಅರ್ಥಮರ್ಥ ಒಣಗಿದ ಕುಳ್ಳಿನಿಂದ ಉರಿಮಾಡಿದಳು. 'ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಾಳ್ಮೆಬೇಕು' ಎನ್ನುವುದರ ಅಸ್ಪಷ್ಟಪಾಠ ಅವಳ ಎಳೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟಿತು.

ರೊಟ್ಟಿ ದಿವ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದಳು. ಮಾಡಿದಳು - ಅದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹೆಸರು ಕಾಳಿನ ಗುಗ್ಗರಿಯನ್ನು ಬೇಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಡಬಡ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ, 'ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಳೇ ಇಲ್ಲ! ಸಾರೋಶಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡಳು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಿರಿಸಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅನಿಸಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ನೋಡದೆ ಅಂತಹ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಹೆದರಿದಳು.

ಬರಿಯೊಟ್ಟಿಗೆ ಜೊತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸಬೇಕೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಸ್ಥ ಕುಳಿತಳು. ಎಣ್ಣೆ ಕಾರಪುಡಿಯನ್ನಾದರೂ ಕೂಡಿಸುವ ಎಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಬದುಕೇ ಬೇಸರಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮುಂಜಾನೆ ತಾಸು ಹೊತ್ತೇರುತ್ತಲೆ, ತಾಯೀ ಸಂಗಡ ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನುವವಳು, ಹೊತ್ತು ನಡುನೆತ್ತಿಯ ವೆಗೆದರೂ ಅದರ ಸುದ್ದಿ ಇಲ್ಲ

ಇನ್ನು ತನಗೆ ತನ್ನ ಕಾಕಾನ ಮನೆಯೇ ಗತಿ ಎಂದು ತೋಚದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಂಜಾವಿನ ರಾಧಾಂತ ಮಾಸದೆ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಣ್ಮಂದಿದ್ದು ರಿಂದ, ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೇ ಹೆದರಿದಳು. ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ, ಎಂದೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುವವಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಸಿವು ಹೆಚ್ಚಿ ಚ್ಚಾಗಲು ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವ ಹಂಚಿಕೆಯೂ ತೋಚಿತು. ಕಾಕಾನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ತನಗಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಪಲ್ಯ, ತಾಯಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಮೂಲಂಗಿಗಡ್ಡೆ, ಕಾರಪುಡಿ, ತರಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಕಾಕಾನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಎಂಬುದು ಪೂರಾ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಅವಳಿಗೆ. ಅವರೆಯ ಗುಗ್ಗರಿ, ಮೂಲಂಗಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಅವಳ ಚಿಗನ್ನ, “ ಈ ಹೊತ್ತು ರಗಳೇಮಾಡಿ ಹೋಗ್ಯಾಳು ನಿಮ್ಮವ್ವ, ಮತ್ತೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲೆ ಅನ್ನಿಕೊಳ್ಳೋಣವಾ. ” ಎಂದು ಮಾತು ಒಗೆದಳು. ಪಾರೋತಿಯು, ಪಲ್ಲೆ ತನಗಾಗಿಯೂ, ಮೂಲಂಗಿಯನ್ನು ಬೇರೆಯವರ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದೆನೆಂದು ಹೇಳುವದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧ ಘಂಟೆ ಅವಳು ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಊಟವಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ನೆರಳು ಕಂಡಿತು. ಪುಖನೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಳು; ಎದುರಿಗೇ ತನ್ನ ಅವ್ವ!

ಹೊಟ್ಟೆಯ ಏರ್ಪಾಡಿಗಾಗಿ, ಈಗ ಬರುವೆನೆಂದು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ, ದೇವಕ್ಕನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೂಲಿಯಾಳು, “ ಮತ್ತೆಲ್ಲೆ ಬಿಸಲಾಗ ಹೋಗಲೇ ? ಇದರಾಗ ೨ ತಿನ್ನೊಣು ” ಎಂದು ತನ್ನ ಗಂಟನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ‘ ಪಾರೀನೂ ಉಸನಾಸ ಆದಾಳು ’ ಎಂದು ಕೂಡಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಳು ದೇವಕ್ಕ.

“ ಅಯ್ಯೋ ೨ ಬಾರ; ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಡಾಕ ಬರತೇಶಿಲ್ಲ ಆಕೆಗೆ. ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ತಿಂತಾಳು. ”

“ ಇಲ್ಲನ, ಮನ್ಯಾಗ ಅಕಡೀಕಾಳು ಏನೂ ಇಲ್ಲ; ಪಲ್ಲೇವಕ” ಎಂದು ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನರೂಹಿದಳು ದೇವಕ್ಕಾ.

“ ನೀ ಈಗ ಹೋದಿ ಅಂದ್ರ, ವ್ಯಾಳೇ ಬಾಳಾಕೈತಿ, ಮನಿಗೆ ಹ್ವಾದದ್ದು ಗೊತ್ತಾದ್ರ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಬೇದಾರು. ”

“ ಏನ ಮಾಡತಾರ? ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದ್ರ ದುಡೀಬೇಕಂತೇನು ? ಮುಂಜಾನೆ ಒದರ್ರಾಡಿ ಬಂದೀನಿ. ಕೂಸು, ಗಾಬ ಆಗೇಶಿ. ಒಮ್ಮೆ ಮನಿ ಕಂಡು ಬರತೇನಿ ” ಎಂದು ಹೊರಟಳು.

ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರ ಹಸಿವನ್ನೂ ಕಳೆಯಲು ಏನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಬರುವಾಗ, ಮಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕಂದವಾಗಿ ಕಾಕಾನ ಮನೆ ಯಿಂದ ರೊಟ್ಟಿ, ಅವರೆಯ ಕಾಳಪಲ್ಲೆ, ಮೂಲಂಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತ ಕೂಡುವುದೆ ? ಇವಳೇನು ಮಗಳೇ ಭಾಗಾದಿಯೇ ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಇದು ವರೆಗೆ ಒತ್ತಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸಹಾನುಭೂತಿ— ಮಮತೆ ಎಲ್ಲ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ, ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಕಸಿದು, ಅದೇ ಮೂಲಂಗಿಯ ಗಡ್ಡೆಯಿಂದ ತಲೆಗೊಮ್ಮೆ ಹೇರಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಡು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದಳು. ಮಗಳು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ, ದೇವಕ್ಕ ಅವಳನ್ನು ಮಗ್ಗಲು ಮುರಿದು ಮುದ್ದೆಯಾಗುವಂತೆ, ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ಏನನ್ನೂ ನೋಡದೆ, ರಸರಸನೆ ಬಡಿಯತೊಡಗಿದಳು.

ಸಾರೋಶಿಯ ಆಕ್ರೋಶ ಓಣಿಯನ್ನೇ ಎಚ್ಚಿಸಿತು ಉಳಿದವರು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲೆತ್ತಿಸಿದರು. ಅವಳ ಕಾಕಾನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಜ್ಜಿ, ಮೊಮ್ಮಗಳ ದನಿ ಕೇಳಿದವಳೇ ನಡುಬೀದಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯಿತು. ತನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಮಗಳನ್ನು (ಮತ್ತಷ್ಟು) ಬಡಿಬಾಳು ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಅಲ್ಲೇ ಉರಿಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು.

ಹೊಡೆತದ ನೋವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ, ಸಾರೋಶಿ ಹೊರಬರಲು ಧಾವಿಸಿ ದಳು. ದೇವಕ್ಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ, ಆ ಹಣ್ಣುಮುದುಕಿ ನಡುಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಮತ್ತು ಮಗಳು ತನಗಾಗದವರ ನೆರಳೇಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾಳಲ್ಲ

ಎಂದು, ಎಳೆದು ತಂದು, ತಟ್ಟೆಯ ಚಪ್ಪರಕ್ಕಾನಿಸಿ, ಚಪ್ಪರ ಅಲುಗಾಡುವಂತೆ, ತನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹೇರಿದಳು.

ಪಾರೋತಿಯ ಅಳುವಿಗಿಂತ ಮುದುಕಿಯ ಆಕ್ರಂದನಕ್ಕೆ ಓಣಿಯ ಜನ ಒಳಗೆ ಧಾವಿಸಿತು. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಗು ಸಾಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಬಿಡಿಸಲೆತ್ತಿಸಿದರು. ಆದರೆ ದೇವಕ್ಕ ಬಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕಸಬರಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದರಿದಿದ್ದ ಒಬ್ಬಳು ಕಸಿದಳು. ದೇವಕ್ಕನು ಮಗಳ ಕೂದಲನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಾಗೇ ಹಿಡಿದು, ಅಲ್ಲೇ ತಳಗಿದ್ದ ಚಂಗಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ತಲೆಯನ್ನು ಜಜ್ಜಿದಳು!

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾರೋತಿಯ ಕಾಕಾ ಹೊಲದಿಂದ, ಗಳೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಎತ್ತುಗಳೊಡನೆ ಬಂದನು. ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳ ರೋದನ ಕೇಳಿತು. ಹನುಮನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದನು. ದೇವಕ್ಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ತಂಬಿಗೆ ಕಸಿದು, ಜೋರಿಸಿಂದ ಅವಳನ್ನು ದೂಡಿದನು. ಪಾರೋತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ನಡೆದನು.

ಯಜ್ಞಸಶು ಪಾರಾದುದನ್ನು ಅವಳು ದುರುದುರನೆ ನೋಡಿದಳು. ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಆಗ ಅರಿವು ಬಂತು. ನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ದೇವಕ್ಕನ ಎದುರಿಗೇ ಅವಳ ರಕ್ತಸತನಕ್ಕೆ ಹೀಗಳೆದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅವಳ ನೆಗೆಣ್ಣೆ—ಕೆಂಚವ್ವನ ಮುಖಾಂತರ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯಲು ಹವಣಿಸಿದರು.

ಹೊರಗೆ ಕೆಂಚವ್ವನ ದೊಡ್ಡ ದನಿ ಕೇಳಬಂದಿತು. “ಆ ಚಾಂಡಾಲಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಸಹನ ಇಲ್ಲಾ. ಮುಂಜಾನೆ ಆ ಕೂಸು ನಮ್ಮನಿಗೆ ಕುಳ್ಳು ತಂದು ಕೊಟ್ಟನದ ಅಂತ ಸುಳ್ಳನ ಕಾಲ ಕೆದರಿ ಜಗಳಾ ಹೂಡಿದಳು. ತನ್ನ ಮಾತು ಮ್ಯಾಲ ಆಗಲಿಲ್ಲಂತ ಹೊಟ್ಟ್ಯಾಗ ಕುದೀತಿತ್ತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಈಟೊತ್ತಾದರೂ ಪಾರೂ ಕೂಳಿಲ್ಲ ಇರೋದು ನನ್ನ ಕಡಿಂದ ನೋಡಾಕಾಗ್ಗಿಲ್ಲವಾ. ಅಂತೇಳಿ ಒಂದೀಟು ಪಲ್ಲೇವು ಕೊಟ್ಟು ಈಕೆಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳು ಉಣ್ಣೋದು ಸಹನ ಆಗ್ಗಿಲ್ಲವಾ. ಅದರ ಪ್ರಾಣಾ ತಗೋಬೇಕಂತ ಜೊಲ ಬದುಕು ಬಿಟ್ಟುಬಂದು, ಅದನ್ನ ಮೈಹುಳೇ ಹೊಡೀಬೇಕಂದ್ರೆ, ಎಷ್ಟರೂ ಇದ್ದೀತವಾ ಈಕೆ ಹೊಟ್ಟೇಕಿಚ್ಚು. ಹೆಂಡಾ ಕುಡಿಯೋ ರಣಾರಕ್ತ ಸಿ ಆಗ್ಯಳು.”

ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬಳು ಹೂಗುಟ್ಟಿದಳು. “ ಹೌದವಾ. ನನ್ನ ಕಡಿಂದಾ ಆ ಹುಡುಗಿನ್ನ ನೋಡಾಕಾಗ್ಲಿಲ್ಲಾ. ಮೈಯನ್ನೋದುವ ರಾಮಾರಗತ ಆಗೇತಿ. ಪೋಜದಾರಿಗೆ ಹೇಳ್ಯರೂ ಕಳಸ್ತಿ. ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಜೇಲಿನ್ಯಾಗ ಕೂಡಿಸಿದ ವ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧಿ ಬರತೇತಿ ಈಕೀಗೆ.”

ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನೆರೆದ ಜನ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ತಂಬಿಗೆಯೂ ಕಸಬರಿಗೆಯೂ ಅಲ್ಲೇ ಉರುಳಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಕಣ್ಣೀರು ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸುಗ್ಗಿತು.

ತನ್ನ ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಕೂಡ ಆಕೆ ಇಷ್ಟು ಅತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ. ಮರುದಿನದ ವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ನೆನಪುಗಳು ಮಾತ್ರ ಮುಗಿಬಿದ್ದು, ಅವಳನ್ನು ಸೀಡಿಸಿದವು

ಡಿಳ್ಳಿಯೂ ಹನುಮನೂ ಕೂಡಿ ಇರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನವೂ ಒಬ್ಬರಿ ಗೊಬ್ಬರು ವಿರಸವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ತಂದೆ ಇಬ್ಬರ ಮದುವೆ ಯನ್ನು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದನು. ದೇವಕ್ಕನೂ, ಕೆಂಚವ್ವನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ದಿನವೇ ಕೂಡಿದ್ದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತಂತಮ್ಮ ಹೆಂಡಂದಿರ ಮುಚ್ಚುಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಇವರೂ ಕೆಲ ಸಲ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯ್ದುದುಂಟು. ಆದರೆ ಎದುರಾಳಿ ಹಿನ್ ಸರಿದುಕೊಂಡನೆಂದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ತೋರಿ, “ ಹೆಂಗಸು-ಹೆಂಗಸರ ಜಗಳ ಇದ್ದದ್ದೇ”—ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮನೋ ವೈಶಾಲ್ಯ ಇಂಥದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ತಿದ್ದುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಈ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯಿತೆಂದರೆ, ಇಬ್ಬರದೂ ಹಿಸೆ ಆಗಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾತಿ ನಲ್ಲಿ ಒಂದೇಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಇಬ್ಬರೂ ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೇರೀತೆ? ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತು ಕೆಂಚವ್ವ, ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಹಳವಾದರೆ ಗಂಡ ನನ್ನು ಹಂಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎದುರಿಗೇ ವಾದಿಸಿ ಬಡಿತ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹಿರಿಯವನಾದ ಡಿಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ತಾಯಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಹನುಮನು ಅನೇಕಸಲ ಇವರಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಣ್ಣನು

ಬಲವಂತನಾದುದೆ ಅವನ ಸಂಗಡವೇ ತೊಟ್ಟಿತ್ತಿನ್ನುವನು. ಚಿಕ್ಕವನು ವಾದ ಪಾರೋತಿಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಎಂದಿಲ್ಲದ ಅಕ್ಕರತೆ ಅವನಿಗೆ. ತಿಳಗಣ್ಣಿನ ಪಾರು ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬಹಳ ಪುದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಅಡಿಸಿದಷ್ಟು ಅವಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮನೆಗೂ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ. ಎರಡೂ ಮನೆಗೆ ಒಂದೆ ಮಗುವಾಗಿದ್ದ ಪಾರೋತಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ರೂಢಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುದುಕಿಯೂ ಅಷ್ಟೆ! ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಹೊಲ ಬದುಕಿಗೆ ಹೋದರೆಂದು ಮುದುಕಿ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಇಬ್ಬರೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರು. ತಾಯಿಗಿಂತ ಮುದುಕಿಗೇ ಅವಳ ಪಾಲನೆಯ ಕೆಲಸ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವಕ್ಕನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಡಿಲ್ವಿಯು ವಿಷಮಜ್ಜರದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದವನು ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಡಿಲ್ವಿಯು ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಮುದುಕಿಯು ಹನುಮನ ಮನೆಗೇ ಬಂದಳು ಪಾರೋತಿಯೂ ಮುದುಕಿಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದಿನದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಈಗ ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು.

ಮಕ್ಕಳು ಚಿಕ್ಕವಿರುವಾಗ ಹೇಗಾದರೂ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಅಡಿದರೆ ಸಾಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವ ಉಳಿದ ತಾಯಂದರಂತೆ ದೇವಕ್ಕನಿಗೂ ಇದ್ದುದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಆಕೆ ಹೊಲಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಹಗಲನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಗೆ ಆದರೆ ಅಡುಗೆ, ಬೀಸುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಗಂಡ ತೀರುವವರೆಗೂ, ಮಗು ತನ್ನನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಪಾರೋತಿಯ ಮೇಲೆ ಈ ಬಗೆಯ ಸಿಟ್ಟು ತನಗೆ ಬಂದ ಮೊದಲ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ದೇವಕ್ಕ ನೆನೆದಳು. ಅವತ್ತು ಮುದುಕಿ ಹನುಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವನೆಂದು ಹೊರಟುನಿಂತ ದಿನ ಪಾರೋತಿ ತೀರಸಣ್ಣ ಮಗುವೇನಲ್ಲ, ಏಳುವರ್ಷದಾಕೆ. ಅದರೂ ಮುದುಕಿಯ ಸಂಗಡ ಹೋಗುವನೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದಳು. ಅವತ್ತಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮುದುಕಿಯ ಸಂಗಡ ದೇವಕ್ಕ ನ್ಯಾಯ ವಾಡಿದ್ದಳು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಅವತ್ತು ಆಕೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ನಿಂತುದು. ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಆಗೂ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು ಮಗಳ ಮೇಲೆ. ಆದರೆ ಏಕೆ

ಅದನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡಳು. ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಯೆತ್ತ ಹೋದಾಗ, “ಅದೇನ ಮಾಡೀತ್ರ ಕಂದಮ್ಮಾ ಏನತಿಳಿತದ ಅದಕ್ಕ. ಮನೀಬಿಟ್ಟ್ರ ನನ್ನ ಹೊರಗ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ನಿಂತೀದಿ, ಇದೊಂದ ಮಾತರೆ ನಡಸು. ನಾಯೇನು ನನ್ನ ಮಗಳ್ಳ ಅತ್ಲಾಗ್ರ ಒಯ್ಯುದಲ್ಲ.” ಎಂದು ಮುದುಕಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಳು; ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಆಗ ತುಸು ಮನ ಕರಗಿತು. ಹಾರ್ದಿಕ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ಯಾರು ಸೋಲದೆ ಇರುವರು?

‘ಆವತ್ತೇ ನನಗೆ ಎನಿಸಿತು. ಪಾರೋತಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ ಕೂಡದು ಎಂದು ಇಂದೇಕೆ ಪಾರೋತಿ ಅಂದಿನಿಂದಲೆ ತುಸು ತುಸು ನನ್ನ ಕೈಬಿಟ್ಟಹಾಗೆ’ ಎಂದು ಈಗ ಅಂದುಕೊಂಡಳು ದೇವಕ್ಕಾ.

ನಿಜವೆ ಅದು. ಕಾಕಾನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವುದು ಉಣ್ಣುವುದು, ಆದರ—ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಜೆಯಾಯಿತೆಂದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆಜ್ಜಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೇ ಮಲಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗೆಲ್ಲ ದೇವಕ್ಕ ಸಿಡಿ ಮಿಡಿಗೊಂಡು ಎಷ್ಟುಸಲ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ!

ಒಮ್ಮೆ ಇಂತಹದೇ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ಅವಳ ನೆನಪಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂದಿತು. ಸಂಜೆಯಾಗಿ ಒಂದುತಾಸು ಆಗಿರಬಹುದು. ಅದೇ ಬದುಕು ಮುಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮನೆಗೆಬಂದಿದ್ದಳು. ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಳೆಗೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಲೆಂದು ಮನೆಗೆ ತಂದಳು. ಯಾವ ತಾಯಿಗೆ ತಾನೆ ಆಗ ಸಂತೋಷವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಲೇ ‘ಪಾರೂ’ ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಎದುರಿಗಿನ ಮನೆಯಿಂದ “ಬಂದೆ,” “ಬರತಾಳು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡು ಉತ್ತರ ಬಂದುವು. ದೇವಕ್ಕ ಬಡಬಡನೆ ರೊಟ್ಟಿಬಡಿದಳು. ಗಂಗಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಡಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಗಳನ್ನು ಕರೆಯ ಬಂದಳು. ಈಗ ಅರ್ಧ ತಾಸಿನ ಹಿಂದೆ ‘ಬಂದೆ’ ಎಂದಿದ್ದ ಪಾರೋತಿ ಆಗಳೆ ನಿಡ್ಡೆಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹ ಭಂಗವಾಯಿತು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಆಕೆ ಅವಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಮುದುಕಿ ಸುಮ್ಮನಿರಬಾರದೆ?

“ಮಲಗಿದ ಹುಡುಗಿನ್ನ ಯಾಕ ಎಬ್ಬಿಸತೀಯೆ? ರೊಟ್ಟೀ ಸುದಕಿ ತಿಂದ್ರ ಮಲಗೇತಿ ಮಕ್ಕೋಳಿ ಬಿಡು” ಎಂದಳು.

ಆದರೂ ದೇವಕ್ಕ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದಳು. 'ಸಾರೀ ಸಾರೀ' ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲೇ ಸಾರೋತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. "ಏನು?"

"ನಾಳೆಂದಾ ಅವರ ಮನ್ಯಾಗ ಉಣ್ಣಾಕ ಕುಂದ್ರಬ್ಯಾಡಾ."
"ಹೂಂ."

"ನಾಳೆಂದಾ ಅವರ ಮನ್ಯಾಗ ಮನಕೊಳ್ಳೋದೂ ಬ್ಯಾಡಾ. ನಿನಗೆ ನಿದ್ದಿ ಬಂತಂದ್ರ, ಮನಿಗೆಬಾ. ತಿಳಿತೇನು?"

ಮತ್ತೆ "ಹೂಂ"

ಮಗಳ ಹೂಂಗಳುಟ್ಟುವಿಕೆಯಿಂದ ಸಿಡಿಗೊಂಡು, ದೇವಕ್ಕ ಒದರಿ ದಳು. "ಇದಕ್ಕೇನರೆ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮಿ ಆತಂದ್ರ, ನಿನ್ನ ಜೀವಾನೇ ತಗೋ ತಿನಿ" ಸಾರೋತಿಗೆ ಕೊನೆಯ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆಯೆ ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನ 'ಹುಂ'ಕಾರ ಇದಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಚ್ಚೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕೊರಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿ, ನಿದ್ದೆಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳುವುದು ಏನು ಛಂದ ಎಂದು ಅನಿಸಿತು ಅವಳಿಗೆ. "ಹೋಳಿಗೆ ತಿಂತೀ?" ಎಂದಳು.

ಸಾರೋತಿ ಒಲ್ಲೆನೆಂದಳು. ಎಚ್ಚರಾಗಿತ್ತು ಅವಳಿಗೆ. ತೆಳಗಿಳಿಯುವೆನೆಂದಳು. 'ಇರಲಿ' ಎಂದು ದೇವಕ್ಕ ಹಾಗೇ ಕರೆದುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದಳು. ಆದರೆ ಸಾರೋತಿ ಇಳಿದು, ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಳು.

ಸಾರೂ ತನಗಾಗಿ ಹಾಸಿದ್ದ ಗೊಂಗಡಿಯಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಮಗಳಿಗೆ ಹೋಳಿಗೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಲೇ ಬೇಕು ಎಂಬ ಹಟ. ಮಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು.

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತುಸು ಒರಟುತನ ಬರುವುದೇ. "ನಾ ಒಲ್ಲೆಬೇ, ನೀ ತಿನ್ನು. ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬೇತಿ" ಎಂದು ನುಡಿದು ಪಾರು ತಾಯಿ ತನ್ನ ರಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದನ್ನು ಗಣಿಸದೆ, ಮತ್ತೆ ಒರಗಿದಳು. ದೇವಕ್ಕ ನಿಂತಲ್ಲಿಗೇ ಅವಳಿಗೆ ಬೆನ್ನಿಗೊಂದೇಟು ಒದೆದು, ಮತ್ತೆ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು....ಸಾರೋತಿ ಹೆದರಿ ಜುಕ್ಕಾಜುಲುನೆಯಿಂದ ಅರ್ಧ

ತಂದರೂ, ಉಳಿದರ್ಥವನ್ನು ತಾನು ತಿನ್ನದೆ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದೂ ಈಗ ಅವಳ ಮುಂದೆ ಮಿಂಚಿಹೋಯಿತು.

ಮರುದಿನ ಮಾತ್ರ ದೇವಕ್ಕ ಮಗಳನ್ನು ಒಳತಾಗಿ ಬೈದು ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಿನ್ನತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡಿದಳು. ಅದರಂತೆ ಪಾರೂ ಮೊದ ಮೊದಲಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾಕಾನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಲೆನೆಂದರೂ, ಅಷ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುವಳೆ?

ಕೆಲತೆಂಗುಗಳು ಹೀಗೇ ಕಳೆದುವು. ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಹೋದೀತೆ? 'ಅವರ ಮನೆಗೇ ಹೋಗಕೂಡದು. ತೀರ ಹರಕತ್ತಿನ ಕೆಲಸ ವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗುವುದು,' ಎಂದು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದಳು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಂಚವ್ವಹನುಮರ ಸಂಗಡ ದೇವಕ್ಕ ನ್ಯಾಯಮಾಡಿದ್ದು ಎಷ್ಟು ಸಲವೋ ಏನೋ.

ಪಾರೋತಿ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹಾರ್ದಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನ ಈ ವ್ಯವಹರಣೆ ಅವಳ ಮೈಲುಂಡಿತ್ತು. ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ, ಮಗಳ ಸರಳತೆ ಗೊತ್ತು. ಅವರೇ ಆ ಮನೆಯವರೇ, ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ಕೋಪ. ಆದರೂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವಳು 'ಪಾರೋತಿಯೇನು ಸಣ್ಣ ಕೂಸಲ್ಲ, ಹತ್ತುವರ್ಷದಾಕೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಏಕೆ ಹೋಗಬೇಕು' ಎಂದು ಅವಳ ಮೇಲಣ ಬೇಸರ. ಹೀಗೆ ದೇವಕ್ಕನ ಸಹನೆ ಮೀರಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಪಾರೋತಿ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದಾಗ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಪರಿಪಾಠವನ್ನಿಟ್ಟಳು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಿಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಹೊಡೆತ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಂಥ ಅದು ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು.

ಆವತ್ತು ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಅದೇ ಬೆಳಗು ಹರಿದಿರಬೇಕು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎದ್ದುಕುಳಿತು ಆಕೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಿಂದು ಮುಂದಾಗಿ ಮೆಲಕುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾಕಾನ ಮನೆಯ ಈ ನೆಚ್ಚು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಇವತ್ತು ಅದು ಒಂದು ಕೊನೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಗಿ ಇನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳು ತನ್ನ ಮನೆಗಾದರೂ ಬರುತ್ತಾಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ

ಸಂಶಯ ಮೂಡಿತು. ಮಗಳ ವೈತುಂಬ ಬಾವುಗಳೆದ್ದು ರಕ್ತ ಹಸಿರುಗಟ್ಟಿದೆಯೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. 'ಇನ್ನೆಂದೂ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಆಕೆಯನ್ನು ನಾ ಹೊಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವಳನ್ನು ಕೆರತರುತ್ತೇನೆ.' ಎಂದು ಚೆಟ್ಟನೆ ಎದ್ದಳು.

ಮುಖತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಮಿಷ ತಡೆದು ನಿಂತಳು. ಎಲ್ಲೆಂದಲೂ ಸಂಕೋಚ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಮುತ್ತಿತು. 'ನನ್ನ ಹೊಡೆತಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಮಗಳನ್ನು ಯಾವ ಕಕ್ಕುಲಾತಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಾವೆಂದು ಕರೆಯಲಿ? ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಜನ ನನ್ನನ್ನು ಹಂಗಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ?'

'ಅದು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ತಾಯಿಯಾದವಳು ಮಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲು ಸಂಕೋಚ ಎಷ್ಟೂ ಬೇಡ.'

'ಆದರೂ ನಾನು ಮಗಳಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ'

'ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಆಕೆಗೇನಾದರೂ ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಉಪಚರಿಸಬೇಕು. ಪರದೇಶಿಯ ಹಾಗೆ ಮಂದಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕೆ?'

ಈ ಪಟ್ಟು ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಯಾವುದೂ ಒಂದು ತೊಪ್ಪಲಿನ ಔಷಧವನ್ನು ಪಾರೀಶಿಯ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಕೆ 'ಹಾ...ಅವ್ವಾ' ಎಂದು ಎಳೆದೇಳಿದ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೊರಟಿದ್ದ ದೇವಕ್ಕ ಥಟ್ಟನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಐದು ನಿಮಿಷ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಸುತ್ತಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯ ಕೂಲಿಯಾಳು ಬಂದು, 'ದ್ಯಾವಕ್ಕಾ ಬದುಕಿಗೆ ಬರಿಯಾನೆ?' ಎಂದು ಕರೆಯಬಂದಳು. ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಇಂಥದೇನಾದರೂ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 'ಬರೀನಿ ನಿಲ್ಲು' ಎಂದು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

ದಿನವೂ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ರೊಟ್ಟಿ, ಒಯ್ಯುವ ರೂಢಿ ಆಯಿತು. ನಿನ್ನೆ ಮಗಳು ಮಾಡಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದವುಗಳನ್ನೇ ಒಯ್ಯುವ ಎಂದು ಒಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಾಗ ಸಾಲ್ಕು ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟದೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಅರಿವೆಯ ಗಂಟು ಕಾಣಿಸಿತು. ತಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸ್ವಸ್ಥ ಕುಳಿತಳು. ಮಗಳನ್ನು ಕರತರುವ

ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಒಮ್ಮೆ ಬಂತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೇನುಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಬಡಬಡ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊಲಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು.

ದೇವಕ್ಕ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದಳು. 'ನೋವು ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಣವಾಗಿ ಮಗಳು ಓಡಾಡುವಂತಾಗಲಿ, ಕರತಂದು ಬಿಡುವೆ. ಆದರೆ ಎರಡು ದಿನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಿಡಲಾರೆ. ಇವತ್ತು ಯಾವಾರ? ಶನಿವಾರ. ನಾಳೆ ಬೇಡ, ಸೋಮವಾರ ಮುಂಜಾನೆ.....'

"ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಮನೀತಾವ ಹೋಗಿದ್ದೇನು?" ಎಂದು ಜೊತೆಗಿದ್ದವಳು ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಳು.

"ಇಲ್ಲಾ, ಹೋಗಿಲ್ಲ ಯಾಕಂತ?"

"ಅದನ್ನ ನಿನ್ನ ನೀ ಹೊಲದಾಗ ಯಾಡ್ಡ ತಾಸು ಹ್ವಾರೆಮಾಡಿ ಹೋದಾಕಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲಾ, ನಿನ್ನ ನೀ ಕೂಲಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹಿಡದಿಲ್ಲಂತ"

"ಕೇಳ್ಯಾರು. ಬದಕಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಸುಳ್ಳೇನು? ಯಾಡ್ಡ ತಾಸು ಹೆಂಗಂತ? ಈಟೊತ್ತಿನವಟಾ ಹೊಲದಾಗ ಇದ್ದೀನಿ. ಒವ್ವೊತ್ತಿನ ಕೂಲಿ ಅರೆ ಹಿಡ್ಯಾಕಬೇಕು" ಎಂದಳು ದೇವಕ್ಕ.

"ಅಲ್ಲ ಅದೇನನ್ನ ನಿನ್ನೆ ಬಾಳ ರಂಬಾಟಮಾಡಿ ಮಗಳ್ಳ ಹೊಡೆದಂತೈಲ್ಲ? ಕಬ್ಬೇರಗೇರಿ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬೇತಿ, ನಿನ್ ನೆಗೆಣ್ಣೆ ಎಲ್ಲಾರ ಮುಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂತ ಹೊಂಟಾಳಲ್ಲ, ಆದ್ದರೆ ಏನು?"

"ಆ ಹೊಲಿಮುಂಡೀನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದಾಕಿ, ನನಗೇನು ಮಗಳು ಬ್ಯಾಡಾಗ್ಯಾಳೇನು?"

"ಆದರೆ ಏನು ಒಂದಿಟು ಹೇಳಲಾ."

"ಅದನ್ನು ತೊಗೊಂಡು ಏನ್ ಸುಡತೀ. ಈ ಸಾರಿ ಕಾಕಾನ ಮನಿ ಕಾಕಾನ ಮನಿ ಅಂತ ಎಲ್ಲಾದಕೂ ಬಡಕೊಂಡ್ರೆ ನಾ ಏನ ಸಾಯಬೇಕು ಹೇಳು. ನಿನ್ನೆ ಓಟ ಸಿಟ್ಟಿನಾಗಿದ್ದೆ, ಹೊಟತಾತಿದ್ದು" ತನ್ನದು ತಪ್ಪು ಎನಿಸಿದ್ದರೂ, ದೇವಕ್ಕನ ಅಭಿಮಾನ ಅದನ್ನು ಬೈಲಿಗಿಡಲು ಅಷ್ಟು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಹೊಲಬದುಕನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಆಗಲೆ ಕತ್ತಲಾಗತೊಡಗಿತು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಾಗ, ಮಗಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎದ್ದು ಬಂದಂತೆನಿಸಿತು. ಮಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ತರುವ ವಿಚಾರ

ರಭಸದಿಂದ ಮತ್ತೆ ನುಗ್ಗಿತು. ನಾಡದು ಕರತರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡೆಲ್ಲ, ನಾಳೆಗೇ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗಲೆ ನುನಸ್ಸು ತುಸು ಹಗುರಾಯಿತು.

ನಾಳೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ, ಜೋಳ ಬೀಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ದಿನವೂ ಮಗಳು ಬೀಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಗಳಿಗೆ ತಾನು ಹಾಡು ಕಲಿಸುತ್ತ ಬೀಸುವುದನ್ನು ಶ್ರಮವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವತ್ತು ಭಾರವಾದ ಮನಸ್ಸಿನೊಡನೆ ತಿರುಗುವ ಕಲ್ಲೂ ಭಾರವಾಯಿತು.

ಕೈಗಳು ಮುನ್ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮನಸ್ಸು ಮಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಿತ್ತು. 'ಪಾರು ಈಗ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಏನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು? ನನ್ನ ಅವ್ವ ಎಷ್ಟುಕೆಟ್ಟವಳು! ಹೀಗೇಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾಳೆ? ನನ್ನ ದೇನು ಅಂತಹ ತಪ್ಪು? ಕಾಕಾನ ಮನೆಯವರು ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರು, ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದೆ?... ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ದುಷ್ಟೆಯೇ? ಅಲ್ಲ. ಎಷ್ಟುಸಲ ಪಾರೋತಿಯನ್ನು ಕಕುಲಾತಿಯಿಂದ ಕಂಡಿಲ್ಲ, ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ನಾನು ತಾಯಿಯಲ್ಲವೆ? ಇಷ್ಟೆ, ಸಿಟ್ಟುಬಂದಾಗ ನನಗೆ ತಡೆಯಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇಕೆ ಸಹಿಸಬಾರದೇನು? ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚುತನವೇ! ಸಹಿಸಬೇಕಂತೆ. ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಕಂದಮ್ಮ ಅಂತಹ ತಾಳ್ಮೆ ನನಗೇ ಇಲ್ಲ.

•ಕಂದಮ್ಮ ಹೆಂಗಾದಳು? ಹತ್ತುಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದಾಕೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ತಿಳಿಯಬಾರದೇನು ಈಕೆಗೆ? ನನಗೂ ಆ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು? ಮತ್ತೂ ಅಲ್ಲೇ ಏಕೆ ಹೋಗಬೇಕು? ತಾಯಿಯ ಕರುಳನ್ನು ಮರೆತು, ಅವರಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವೆಲ್ಲಿಯ ನ್ಯಾಯ? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಂದಾದರೂ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವುದೆ? ಉಂಟು. ನನ್ನದೇನು ಅಂತಹ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.

ಜೋಳ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇತ್ತ ತಿರುಗಿತು. 'ಅನ್ನೆ ಇಲ್ಲ. ಮಗಳನ್ನು ನಾಳೆ ಕರೆತರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಮಂದಿಯೊಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯ! ನನ್ನ ಮಗಳು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು, ನಾಳೆಗೇ ಕರೆತರುವೆ'

ಎನ್ನುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಮುಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಜೋರಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ತಿರುವಿ ಮುಗಿಸಿದಳು.

ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಸಂಭ್ರಮಗೊಂಡಿತ್ತು. 'ನಾಳೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟೇ ಕರತರಬೇಕು. ಬಂದಕೊಡಲೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸುವೆ. ಈ ಮಜ್ಜೆಗೆಯನ್ನು ನಾನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ. ನಾಳೆ ಅವಳ ಗಂಜಿ ಗಾಗಿ ಇರಲಿ. ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಸೋಮಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಹಾಲು ತರುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೆ ಯಾವಾರ? ಆದಿತ್ಯವಾರ. ಅನಾಯಾಸ ಡಾಕ್ಟರರೂ ಗುತ್ತಲಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ತೋರಿಸುವೆ.'

ದೇವಕ್ಕನಿಗಾಗಿ ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತು. ವಾತಾಪರಣ ನಿರಭ್ರವಾದಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಅಡುಗೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುಖತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಏನೋ ನೆನಪಾಯಿತು. ಮಗಳು ಬಂದಕೂಡಲೇ ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಡವೆ? ಒಳಗೆ ಬಂದು ಗೊಂಗಡಿ ಹಾಸಿ, ಮೇಲೊಂದು ದುಪ್ಪಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ದೊಂದು ಸೀರೆಯನ್ನು ಮಡಿಚಿಟ್ಟು ನಡೆದಳು. ತನ್ನ ಕೈಯಾರೆ ಮಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಅದೇ ಕೈಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ಬೇಗುದಿಗೊಂಡಳು. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು ಹೊರನಡೆದಳು.

ಎದುರಿಗಿನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಾಗ ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯ ಬೇಕೋ ದೇವಕ್ಕಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವುದೂ ಬೇಡ ವಾಯಿತವಳಿಗೆ. ಆಪ್ತರಾದರೂ ತನಗಾಗದವರ ಮನೆಯಲ್ಲವೆ? ಕಡೆಗೆ ಮಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೆ ಕೂಗಿದಳು. 'ಪಾರೂ' ಎಂದು ಒದರಿದಾಗ ಯಾರೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಹಿಟ್ಟಿನಗೈಯಿಂದ ಕೆಂಚವ್ವ ಹೊರಬಂದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಓಂದು ನಿಮಿಷ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿದರು. ಕೆಂಚವ್ವ ಕೊಂಕಿ ನಿಂದ ನುಡಿದಳು. 'ಪಾರೂ, ಹೊರಾಕೆ ಬಾರವಾ. ನಿಮ್ಮ ಅಖ್ಬರತೀಂದ ಕರ್ಯಾಕ ಬಂದಾಳು. ಹೋಗಬಾ. ಯಾಡ್ಡುದಿವಸ ಮಗಳು ಇದ್ದದೂ ಬಿಟ್ಟದೂ ಎಟೋ ಖಬರಿಲ್ಲ. ಹೊಡದು ಚುರುಚುರು ಅಂದ ಕೈ, ಈಗ ಅರೇತಿ, ಅದಕ್ಕೈ'

ಬೆಂದು ಬೆಂದು ಹೆಣ್ಣಾದೆ ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಕೊಳಕುಮುಳ್ಳನ್ನು ಚುಚ್ಚು

ತಮವಂತೆ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳವು! ದೇವಕ್ಕನ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹಿಡಿತದಲ್ಲುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮಾತು ಮುಗಿಯುವ ಮುನ್ನವೇ 'ನಿನಗ್ಯಾಕು ಸೆಟವೀ, ಇಲ್ಲದ ಕಾರಭಾರಾ?' ಎಂಬೆನ್ನುತ್ತ ಆಕೆಗೆ ಎರಡೇಟು ಕೊಟ್ಟಳು. ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿತು. ದೇವಕ್ಕನ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆಂಚವ್ವ ಎಳೆದಳು. ದೇವಕ್ಕ ಅವಳ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದಳು.

ಇಬ್ಬರ ಚೀರಾಟ ಕೇಳಿ ಹನುಮಪ್ಪನು ಧಾವಿಸಿದ. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ತಡಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಂದ ದೂಡಿಸಿಕೊಂಡವಳಾಗಿ ದೇವಕ್ಕ ನಡುಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆಕ್ರೋಶಗೈದಳು. "ನನ್ನ ಮಗು ಕಳೆದು ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಾಕ ಬಂದೀನಿ" ಎಂದಳು. ಆದರೆ ನಡೆದ ಪ್ರಸಂಗ ಅಷ್ಟೆ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು, ದೇವಕ್ಕನ ಹತೋಟಿಯನ್ನು ಮೀರಿತ್ತು.

ಗಡಸು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹನುಮನು "ನಿನ್ನ ಮಗು ಕಳಸೂದಿಲ್ಲ" ಎಂದನು.

"ನನ್ನ ಮಗಳು ನನಗೆ ಬೇಕು. ಹೆಂಗಕಳಸೂದಿಲ್ಲ ನೋಡತೇನಿ" ಎಂದು ದೇವಕ್ಕ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಲೆತ್ತಿ ಸಿದಳು. ಹನುಮನು ಭೀಮ ಕಾಯನಾಗಿ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಇದ್ದನು. ಇತ್ತ ಕೆಂಚವ್ವನೂ ಒದರಾಡಿದಳು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಅರ್ಧ ಆಕ್ರೋಶ, ಅರ್ಧ ಅಳುವಿನಲ್ಲಿ ದೇವಕ್ಕ "ಪಾರೂ, ನಾ ಬಂದೀನಿ ಹೊರಾಕ ಬಾ, ಈ ಚಂಡಾಲು ನನ್ನ ಬಿಡವಲು" ಎಂದು ಚೀರಿದಳು. ಆದರೆ ಪಾರೂ ಎದ್ದುಬರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಿಲ್ಲ.

ದೇವಕ್ಕ ನಡುಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹಣೆಹಣೆಗೆಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಲಟಿಕೆ ಮುಂದಳು, ಅವರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ತುಸು ಮಣ್ಣು ತೂರಿದಳು, ಕಣ್ಣೀರು ಕರೆದಳು, ಮಂದಿ ನೆರೆಯಿತು. ಕೆಲವರು ಅವಳ ಮಗಳನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿದರು. ನೀವೆಷ್ಟರವರು?" ಎಂದರು. ಅಂತವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೆಂಚವ್ವ ತನ್ನ ಕೆಪಾಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ದೇವಕ್ಕ ಅಸಹಾಯಳಾಗಿ ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಮನೆಗೋಡಿದಳು.

ದೇವಕ್ಕ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹನುಮನು ಸರಿಯಾದುದನ್ನೇ ತಿಳಿಸಿದ. ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಬಂದಮೇಲೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು

ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಾದರೂ ಇಷ್ಟು ಹಟತೊಡುತ್ತಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮರು ದಿನವೇ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಪಾರುವನ್ನು ಕಳುಹೋಣ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಇಡೀ ಎರಡು ದಿನ ದೇವಕ್ಕ ಮನೆಕಡೆಗೆ ಹಾಯದಿದ್ದು ದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಕೋಮಲ ಶರೀರದ ಪಾರುವನ್ನು ಕಂಡು ಅದು ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು. ಅಣ್ಣನ ನೆನಪೂ ಆಯಿತು. ಕೆಂಚವ್ವನು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿ, ತನ್ನ ದ್ವೇಷಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಪಾರೂ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಿಂತ ತನ್ನ ವೈರಿ ದ್ಯಾವಕ್ಕನಿಗೆ ಮುಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಲಿ ಎಂದುಕೊಂಡಳಾಕೆ. ಮುದುಕಿಯಂತೂ ನಿನ್ನೆಯಿಂದ 'ಪಾರೂ ಇಲ್ಲೇ ಇರಲಿ' ಎಂಬ ಜಪ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿತ್ತು.

ಗೌಡಪ್ಪನವರು ದೇವಕ್ಕನೊಂದಿಗೆ ಬಂದವರೇ ಹನುಮನ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ತಮ್ಮ ಕರ್ಕಶವಾದ ಮತ್ತು ಬೀಸಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ ಏನೊ ಹನುಮಾ, ಏನಪಾ ಇದು? ಹೆಂಗಸ-ಹೆಂಗ್ಗರ ನ್ಯಾಯಾ. ನೀ ಯಾಕ ಕೈಹಾಕತೀಯೋ? ಆಕಿ ಮಗಳ್ಳ ಆಕಿಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕಪಾ ಹೊಡದರೇನು ಬಿಟ್ಟು ರೇನು? ಆಕಿ ಮಗಳು ಆಕಿಯ ಪಾಲಿಗೆ” ಎಂದರು.

ಹನುಮನು ಗೊಂಗಡಿಹಾಸುತ್ತ “ ಯಪಾ, ಊರಿಗೆ ನೀವು ಹಿರೇರು. ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದಂಗ ಕೇಳತೀವಿ. ಆದ್ರೆ, ಆಕಿ ಆಡೋಮಾತ, ಮಂದೀ ಬಾಯಿಂದನ್ಯ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ. ಹೋಗ್ಲಿ ಅದು. ಮೊದ್ಲ ಆ ಹುಡುಗಿನ್ನೆ ನೋಡಬ್ರಿ ಒಂದೀಟು. ಮ್ಯಾಕಯೇಳಾಕ ಬರವಲ್ತು, ಹಂಗ ಹೊಡದಾಳು. ಸಂಕಟ ಆಗಾಕಿಲ್ಲ?”

ಕೆಂಚವ್ವನು ತನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿ, ದೇವಕ್ಕ ಚೂರಿಕೊಂಡು ದನ್ನೂ ತೋರಿಸಹೋದಳು. ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಮೊನ್ನೆ ಮತ್ತು ಇವತ್ತು ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯಾದರೂ ಏನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೆಂದರು. ಕೆಂಚವ್ವನು ನಡುನಡುನೆ ತಿದ್ದಹೋದಳು. ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ದೇವಕ್ಕನ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಹನುಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. “ ಏನ್ಯ ಆಗ್ಲಿ ನೀ ಮಾಡೋದು ಗೈರಪಾ ಹನುಮಾ. ಆ-ಕಿ ಹಾಳಗುಂಡೀ ಬೀಳವಳ್ಳಾಕ. ನೀ ಎಷ್ಟರವನೊ? ತನ್ನ ಮಗಳ್ಳ ತಾ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದ್ರೆ, ಆಕಿ ಮ್ಯಾಲತ ಕ್ರಿಮಿ ನಲ ಆಗ್ತದ, ಸುಮ್ಮ ಕಳಿಸಿಬಿಡು. ನ್ಯಾಯಬ್ಯಾಡಾ” ದೇವಕ್ಕನ ಅಸೆಗಡ್ಡೆ

ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. “ಯಾರಾದರ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಬ್ಯಾಡಾಗಿರತಾವೇನೋ? ಲೋಕದ ವಿರುದ್ಧನೇ ಆಡ್ಡಿಯಲ್ಲಾ?....ನಡಿ, ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳ ಪಾರೋತಿ? ಆಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗ್ಲಿ”

“ ನೀವು ಹೇಳೋದೆಲ್ಲ ಕರೇವು ಯಾ. ಆದ್ರೆ ಈಕೆ ಎಲ್ಲಾರಂತಾ ತಾಯಿ ಅಲ್ಲಾ. ಇರೋತನಕಾ ನಾವಿಬ್ಬು ಅಣ್ಣಾ ತಮ್ಮಾ ಕ್ರಿಯಾದಿಂದಾ ನಡಕೊಂಡ್ವಿ. ಪಾರೂ ಇಬ್ಬಿಗೂ ಮಗಳು ಅಂತ. ನೋಡಿಕೋತ ಬಂದ್ವಿ. ಆಕೆ ಅಂತಾ ಉತಾವಳಿ ಹುಡುಗಿ ಎಂದೂ ಅಲ್ಲಾ. ಅಂತಾಕೆನ್ನ ಮೈಹುಳೆ ಹೊಡದ್ರೆ, ಹೊಟ್ಟಾಗ ಸಂಕಟ ಆಗಾಕಿಲ್ಲೇನಿ? ಯಾತಕ್ಕ ಬಂದೀತು ಕೂಸು? ನೋಡ್ಯರೆ ನೋಡಬ್ರಿ, ಹೆಂಗ ಮಗ್ಗಲು ಮಡಜೋ ಹಂಗ ಹೊಡದಾಳು.”

“ ಇರ್ಲಿ ನಡಿ. ಸ್ವಲ್ಪು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊ. ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಾಗ ಹೊಡದಾಳ, ದಿನಾ ಹೊಡಿತಾಳೇನು ಹಿಂಗ? ನಾನೆಲ್ಲಾ ಆಕೆಗೆ ತಾಕೀದ ಮಾಡತೇನಿ. ಆಕೆ ಹೊಡಿಯೋದ ಯೆದಕ್ಕ? ನಿಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋದು ಮಾಡತಾಳ ಅಂತ ಹೌದಲ್ಲೊ, ಬೇಕಾದ್ದಂಗ ಆಕೆಗೆ ಎರಡೂ ಮನಿ ವಹಿನಾಟ ಇರಲಿ. ಇನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ದ್ಯಾವಕ್ಕ ಏನೇನೂ ಅಡ್ಡೀಮಾಡದ್ದಂಗ ನೋಡಿಕೋತೇನಿ. ಆತಿಲ್ಲೊ. ಹುಂ. ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾ ದ್ಯಾವಕ್ಕಾ ” ಎಂದರು.

ಕೆಂಚವ್ವನು ಸಾರಿದಳು “ ಆಕೆಗೆ ಮಗಳು ಬ್ಯಾಡಾಗ್ಯಾಳ್ವಿ. ಯಾಕ ಸುಮ್ಮ ಆ ಹುಡುಗಿನ್ನ ಆಕೆ ಕೈಯ್ಯಾಗ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲತೀರಿ?”

ದೇವಕ್ಕನ ಪಾಲಿಗೆ ಇದು ಎಂತಹ ಕ್ರೂರ ಆರೋಪ! ಮಾತನ್ನೇ ಅಡಗೊಡದಷ್ಟು ದನಿ ಆದ್ರವಾಯಿತು. ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಆಗ ಕೆಂಚವ್ವನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟುಮಾಡಿದರು.

ಎಲ್ಲರೂ ಈಗ ಪಾರೋತಿ ಮಲಗಿದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ದೇವಕ್ಕ ಮಗಳ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಳು ಬಾ ಎಂದು ಕೈಮಾಡಿದಳು.

ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಪಾರೂ ತನ್ನ ಬಾಡಿದ ಮುಖವನ್ನು ಕಿವುಚಿಕೊಂಡಳು; “ಒಲ್ಲೆ” ಎಂದು ಸಣ್ಣದನಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದು, ಗೋಣುಹಾಕಿದಳು. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆ ಮೂಡಿತ್ತು ಎರಡು ಹನಿ ನೀರೂ ನಿಂತಿತ್ತು.

ಅದೇ, ಕ್ಷಣ ಅಕ್ಕರತೆಯಿಂದ ಕರೆಯಹೋದರೂ ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂದ ಮಗಳ ಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಿತು. 'ಕೆಲದಿನ ಹೋಗಲಿ ತಾನೇ ಸರಿಯಾಗುವದು' ಎಂದೆನೊ ಗೌಡಪ್ಪ ಹೇಳಿದ್ದರು. 'ಆದರೆ ಇದು ಏನು? ಪಾರೋತಿ ಒಲೆಯನ್ನಲು, ನಾಯೇನು ಅವಳಿಗೆ ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದು? ಇಷ್ಟು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷ ಸಾಧಿಸುವಳೇ ನನ್ನ ಮಗಳು! ನೀಚ ಪಾರಿ! ಇಷ್ಟು ದಿನವೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆತ್ತು, ಹೊತ್ತು ಸಲಹಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಏನು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಫಲ? ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಅಪಮಾನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದಿಯಾ?

'ಸುಳ್ಳೇ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಬೈಯುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ತಾನೆ ಆಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು? ಇವರೇ ದುಷ್ಟರು. ಕೂಡಿ, ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಏನೇನೂ ತುಂಬಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮನೆ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿ. ಇವರ ವಂಶ ನಿರ್ವಂಶವಾಗಲಿ....ಆಯಿತು, ಗೌಡಪ್ಪನವರು 'ಕಳಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕೋಣ' ಅಂತ ಹೇಳಿಯಾರಲ್ಲ. ದೇವರು ಖರೇತನಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಕೊಡದೇ ಇರಲಾರ. ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇಪ್ಪಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ... ಉಳದೆಲ್ಲಾ ಯಾಕ ನನಗ? ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಕಟ್ಟೀಕ್ಕ ಓಡ್ಯಾಡತಾರು. ದುಡ್ಡು ಹಾಕತೇವಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾರು.'....ಆದರೆ ಕೊನೆಯ ಮಾತುಗಳು ಕೊಳೆತ ಮುಳ್ಳಿನಂತೆ ಅಳುಕಿದವು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವರ ಹೆಡಿಗೆ ರುಮಾಲಿನ ಮೂರ್ತಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು.

ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಹೊಲದ ಹತ್ತಿಬಿಡಿಸುವಬದುಕು ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಬೀಡು ಬಿಡಿಸಿದಮೇಲೆ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಆರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬಂದುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಅವಳಿಗೆ, ಅರ್ಧ ಅವರಿಗೆ. ದೂರಿನ ಹೊಲಗಳಾದುದರಿಂದ, ಆಕೆ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಹೊರೆಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಇದರಲ್ಲೇ ವರ್ಷಕ್ಕಾಗುವ ಅರಿವೆ ಸೀರೆಗಳ್ನು ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಅನೇಕ ಇಂತಹ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಗಮನಕೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲೆಳಸಿದರು.

ಒಂದು ದಿನ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ದೇವಕ್ಕ ರೊಟ್ಟಿಬುತ್ತಿಯ ಗಂಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ತಟ್ಟಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಸಹಜವಾಗಿ ಎದುರಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಪಾರೋತಿ! ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಒಂದೇ ನಿಮಿಷ ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರೂ, ದೇವಕ್ಕನು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಒಂದೇ ತುತ್ತುಮಾಡಿ ನುಂಗುವಂತೆ ನೋಡಿದಳು. ಪಾರುವಿಗೆ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಎಣ್ಣೆಹೂಸಿ ಎರೆದಂತಿತ್ತು. ಅವಳ ಹಸಿಗೂದಲನ್ನು ಒಂದು ಅರಿವೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮುಂಗೈಗೆ ನೋವಾದ ಗಾಯಕ್ಕೆಂದು ಒಂದು ಅರಿವೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡ ಹಸಿರು ಸೀರೆ ತನ್ನ ನೆಗೆಣ್ಣೆಯದೆಂಬುದನ್ನೂ ದೇವಕ್ಕ ಗುರುತಿಸಿದಳು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಪಾರೂ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು

ದೇವಕ್ಕ ಹೊಲದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತ, ' ಈಗ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಬಂದೇ ಬರುವರಲ್ಲ, ಒಮ್ಮೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಗೆಹರಿಸಿ, ಮಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆತರಬೇಕು ' ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಒಗೆದ ಸೀರೆ, ಎರೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಇದೆಲ್ಲ ಈಗೇಕೆ ಎಂಬುದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಯಿತು. ' ಇವತ್ತು ಯಾವುದಾದರೂ ಹಬ್ಬವೆ? ಎಲ್ಲಿಯ ಹಬ್ಬ?.....ಬಹುಶಃ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಎರೆದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಇರಬಹುದೆ? ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳ ಮೇಲಿನ ಕಕ್ಕುಲಾತಿಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಎದುರೇ ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ತಾವು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವಂತಾಗಿ, ಅವಳ ಕರುಳು ಕೆವುಚಿತು. ತನ್ನ ವೈರಿಯಾದವರನ್ನು ಹೆಸರುಗೊಂಡು ನೆನೆದು ಒಟಗುಟ್ಟುತ್ತ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಲಟಿಕೆ ಮುರಿದಳು.

ಇವಳು ಹೋದ ಅರ್ಧತಾಸಿಗೇ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಬಂದರು. ದೇವಕ್ಕ ತನ್ನ ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಳು. ಇವತ್ತು ಹನುಮನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾಗಿ ವಚನಕೊಟ್ಟರು. ಹೊಲದಲ್ಲಿರುವ ಇಡೀ ವೇಳೆಯನ್ನು ಇದೇ ಸಮಾಧಾನದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಕಳೆದಳು. ಬೇಗನೇ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಬರಬರುತ್ತಲೇ ಓಣಿಯಲ್ಲೆ ಎದುರಿನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮಗಳ ಮುಖ ಕಾಣುವೆನೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಳೋ

ಏನೋ. ಅದರೆ ಅವರ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೀಲಿ ಹಾಕಿದೆ! ದೇವಕ್ಕ ದಂಗುಬಡಿದಳು. 'ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಎಲ್ಲತೂ? ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಮುದುಕಿಯಾದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ; ' ತೆಳಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಚಕ್ಕಡಿಗಳು ಗಾಲಿಗಳ ಗುರುತೂ, ಎತ್ತಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿದ ಸೊಪ್ಪಿಯ ಅವಶೇಷವೂ ಅಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿರಬೇಕೆಂದು ಥಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನಡುಗಿದಳು. ಮಗ್ಗಲು ಮನೆಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಓಡಿದಳು.

ದೇವಕ್ಕನ ದುರ್ವಿಧಿಯೆ ಎನ್ನ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಆವತ್ತು ಮುಂಚಾನೆ ಹನುಮನ ಹೆಂಡತಿಯ ಊರಾದ ನೆಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಂಚವನ ಅಕ್ಕನ ಮಗನ ಮದುವೆ. ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಔತಣವಿಲ್ಲ, ಅದರ ಸೂಚಕೂಡ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮದುವಣಗನ ತಂದೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸಂಜೆಯೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಳು, ಕಾರಣ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಫರಾಂ ಮಾಡಿಸಿದಂತಾಗಿದ್ದ ಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳು ಹೆಣಗದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಅದೇ ನಿರ್ಧರದಿಂದಲೇ ಇಂದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದ್ದಳಲ್ಲವೆ?

ಮನೆಗೆ ಬಂದವಳೇ ದಿಕ್ಕುಗಾಣದವರಂತೆ ಮಂಕಾಗಿ ಕುಳಿತಳು. ಸಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಜಡೆ ಎತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಮೈದುನನ, ಮೈದುನಳ ಹೆಂಡತಿ, ಮುದುಕಿ ಎಲ್ಲರೂ ತನ್ನ ಕವನಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಕಚಪಚನೆ ಹೂವು ತುಳಿಯುವಷ್ಟು ತಪ್ಪಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅನೇಕ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಶಪಿಸಿದಳು. ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಅವರ ಚಕ್ಕಡಿ ಹಳ್ಳಕೂಡಿ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು.

ಇನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳು ಕೈ ಬಿಟ್ಟಳು, ಎಂದು ಬಚಿತವಾಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ 'ಶಿವನೇ ನಾನೇನರ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿನಿ ಅಣ್ಣು ತಿಳಿಸಿಕೊಡು. ನನ್ನ ಕಾಲು ಬೀಳ್ತೀನಿ' ಎಂದು ಗೋಗರೆದಳು. ಮಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಯಾಗಿ ಬೈದಳು. 'ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ನಡತೆ ಈಕೆಯದು, ತನಗೆ ತಾಯಿ ಹೋದ ಎನ್ನುತ್ತಾಳಲ್ಲ! ನಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅದ್ಭುತವಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದೆಯೇ?' ಎಂಬುದಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿಂಟು ಬಗೆಯ ವಿಚಾರ ಬಂದು, ಬಳಲಿದಳು.

ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರಲು ಒಲೆನೆಂದ ಅವತ್ತಿನ ಚಿತ್ರ, ಕೊನೆಯ ಸಲ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವವರಂತಿದ್ದ ಇವತ್ತಿನ ಚಿತ್ರ, ಎರಡೂ ಸುಳಿದವು. ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸು ಅತ್ಯಂತ ಕಟುವಾಯಿತು. 'ಪಾರೂ, ನನಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ರೋಗಗೀಗ ಬಂದು ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದರೂ ನಾನಿಷ್ಟು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಿವನಾಟ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಹುರಿದು ಮುಕ್ಕಬೇಡ' ಎಂದು ಹೊರೆಯಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಳು.

ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಬಹಳಷ್ಟು ದಣಿವೆಯಾಯಿತು. ಹೊರಗಿನ ಬಾಗಿಲು ಇನ್ನೂ ತೆರೆದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಗಾಳಿಯು ನುಗ್ಗಿ, ಹೊಗೆಯಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಬ್ಬು ಬೆಳಕು ಚಿಮಣಿದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ದೇವಕ್ಕ ಹಾಗೇ ಬರಗಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳು ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡಳು.

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕೆಂಪನ್ನು ದುಂಡುಮೊಗದ ಸುಂದರವಾದ ಗಂಡಸುಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ೧೮-೧೯ ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದ. ಒಂದಿನ ಅವನು ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ದೇವಕ್ಕ ಅವರ ಮನೆಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಅವನು ಅವಳ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ದರದರ ಎಳೆದು ಹೊಸ್ತಿಲದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು 'ಮುಂದೆ ತೊಲಗಿಲ್ಲೆಂದ ನೀ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಇದೊ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ' ಎಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆ ಕೈಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದನು. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ದೇವಕ್ಕನು ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಗಿ 'ನಾ ಇವನ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳು ಹೊತ್ತು ಹಡೆದು, ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿದಾಕೆ, ನೀಯಾರು?' ಎಂದು ಗುದ್ದಾಡ ಹೋಗಲು, ಅವಳ ಮಗನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅಡ್ಡಬಂದು, ದೇವಕ್ಕನನ್ನು ಎಳೆದು ಹೊರಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿ "ಹಾ-ಗಿತ್ತಿ ಇದ್ದೀ ನೀ. ನಮ್ಮನ್ಯಾಗ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಾಲಿಡು ನೋಡ್ತೀನಿ" ಎಂದು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿದಾಗ—

ಫಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಳು. ಸುತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆ. ಭಯಗೊಂಡು ತಾನು ಜೋರಾಗಿ ಉಸಿರಾಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಕುಳಿತು ತಾನು ಎದೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೈಗಳನ್ನು ಯಾರೊ ಎತ್ತಿ ತೆಗೆದಿರುವಂತೆಯೂ ಅನಿಸಿತು.

ಕೆಲವು ಕ್ಷಣ ಕನಸಿನ ಉಬ್ಬಳಿಕೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹತ್ತಿರ ಗೌಡಪ್ಪನ ವರನ್ನು ಕಂಡು ಎದ್ದುಕುಳಿತಳು. “ಅಯ್ಯೋ ಇವರ ಭಂಡತನವೆ, ಮುಂಜಾನೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಎಂದು ಬಾವುಗನ ಹಾಗೆ ಮತ್ತೆ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬಂದಿರಾ?” ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವರ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಳು.

ಆಕ್ಷಣ ದೇವಕ್ಕನು ಇನ್ನು ಇವರ ಸಹಾಯವನ್ನೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ಬೇಡ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅವರೇ ಪಾರುವಿನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮಾತು ತೆಗೆದರು. ಮುಂಜಾನೆ ಹನುಮನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದ್ದುದಾಗಿಯೂ, ‘ಪಾರುವನ್ನು ಇವಳಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ ವಾಗಿಯೂ, ಈಗೂ ಕೂಡ ಪಾರೂ ಒಲೆನ್ನು ವದಾಗಿಯೂ’ ಅವನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಅಂದರು. ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಅವನನ್ನು ಒಳತಾಗಿ ಗದರಿಸಿದರಂತೆ ಆದರೆ ಆ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಊರಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪಗಳಾದ ನಾನಪ್ಪ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ‘ನಿನಗೇನೂ ಆಗಗೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಗೌಡಪ್ಪನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ನಾನೆಲ್ಲ ಇದ್ದೇನೆ. ಕಾಳಜಿಬೇಡ. ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗು’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನ ಪಡೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದುದೂ, ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಕಿವಿಗೆ ತಲುಪಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವರು ಅವಳ ತಾತ್ಪಾರ ಭಾವವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದರು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಖಟ್ಟಿಹಾಕಿಯೇಬಿಡೋಣ ಎಂದು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದರು.

ಸರಿ; ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಜಗಳ ಕ್ರಿಮಿನಲ ಕೇಸಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಹೋಗಿ, ಮೈತುಂಬ ಗಾಯವಾಗುವಂತೆ ದೇವಕ್ಕ ಹೊಡೆಸಿಕೊಂಡು, ದವಾಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲದಿನ ಶೂಶ್ರೂಸೆ ಹೊಂದಿದಳೆಂದೂ ಫಿಯಾದು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆಂದು ಡಾಕ್ಟರರ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು; ಮಗ್ಗಲು ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋಲಿಸ್‌ಠಾಣೆಯಿಂದ ಘೌಜಧಾರರು, ‘ವಾರಾಮಾರಿ’ಯಾದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೇವಕ್ಕನ ಮತ್ತು ಇತರರ ಜವಾಬವನ್ನೂ ತಗೊಂಡರು. ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಬಲವತ್ತರ ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೆನಾಗಿ ಕೆಲವರು ಸಾಕ್ಷಿಹೇಳಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಕಮತಗನೂ ಒಬ್ಬ. ದೇವಕ್ಕನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಸಾರ

ಇಷ್ಟು: ' ಮಗಳು ಒಂದಿನ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದಾಗ ತುಸು ಹೊಡೆದೆ. ಅದನ್ನೇ ಒಂದು ನೆವಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹನುಮನು ಅವಳನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಹಿಂದೆಯೂ ಕೆಲಸಲ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮರುದಿನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲೆಂದು ಹೋದಾಗ, ಹುಡುಗಿ ಬರುವೆನೆಂದರೂ, ಅವರ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಖಾರಪುಡಿ ಉಗ್ಗಿ, ಮೈಮೇಲೆ ಬಾರುಮೂಡುವಂತೆ ನನಗೆ ಹೊಡೆದು ಕಳುಹಿದರು. ನಾನು ತಿರುಗಿ ತ್ರಾಸಕೊಟ್ಟುಗಿಟ್ಟೇನೆಂದು, ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೇ ನೆಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿರುವರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ದಕ್ಕೂ ಅವರ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಬರುವ ತೆರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವುದಿದೆ. '

ಅವತ್ತೇ ಹನುಮನು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಬಂದನು. ನಾನಸ್ಸ ನವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಜಾಮೀನುಕೊಟ್ಟು ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಆರೋಪಿಗಳ ಪರವಾಗಿ, ಮೋಲೀಸ ತಾಣೆಗೆಹೋಗಿ ತನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಂದನು. ' ದೇವಕ್ಕ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು, ಮಗಳೇ ಹೋಗಲು ಒಲೆನ್ನುತ್ತಾಳೆ ' ಎಂದು. ದೇವಕ್ಕ ಹೇಳಿದ ಆರೋಪಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ಪಾರೋತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವಳೂ ಬರಬೇಕಾಯಿತು! ಪಾರೋ ತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಈಗಿಲ್ಲವೂ ಅವಲಂಬಿಸಿತು. ಹನುಮನು ಅವ ಳನ್ನು ಕರತರಲು ನೆಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದನು.

ಅಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಗುತ್ತಲದಲ್ಲೇ ಇಡೀ ದಿನ ಇದ್ದರು. ಪಾರೋ ತಿಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನೆಟ್ಟಿತ್ತು. ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರಹೋಗಿ ಇರಲು ನಾನೊಲೆ ಎಂದು ಆಕೆ ಈಗಲೂ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ, ದೇವಕ್ಕನ ಅವಸ್ಥೆ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಸಿದ್ದರು. ಏನಿದ್ದರೂ ಹೊಡೆದು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ್ದರ ಸಂಬಂಧ ವಾದರೂ, ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ-ದಂಡವಾಗಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ದಂತಿತ್ತು.

ಸಂಜೆ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೇವಕ್ಕನು, ಗುತ್ತಲದಿಂದ ಗೌಡಪ್ಪ ನವರು ಬರುವುದನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾದು ಕಾದು ಬಹಳ ಬೇಸರ

ಬಂದಿತು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲಹರೇಕತ್ತು ತಿಳಿಸೇ ಹೋಗುವೆ ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಬಂದಾಗ ಹೇಳಿಹೋಗಿದ್ದರು. ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗದ್ದಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜೋಗುಳಹಾಡಿ ಮಲಗಿಸುವುದು ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಯ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಬೀಸುವುದು ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತು ಕೂತು ತೀರ ಬೇಜಾರವಾಯಿತು. ಇನ್ನೇನು ಬರಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಉಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಹೋಗುತ್ತಲೂ, ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಸವಾರಿ ಬಂದಿತು.

ದೇವಕ್ಕ ಮಗಳ ಜವಾಬೊಂದನ್ನು ಕೇಳಲು ಆತುರಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಪೋಲೀಸ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ತೋರಿಸಿದ ವ್ಯವಹಾರ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಾಗಿ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದರು. ಸಾರೋತಿ ಆಗೂ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲು ಒಳ್ಳೆ ಎಂದಳಂತೆ. “ ಸಾರೋತಿ ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಅವಳಿಂದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ತಗೊಳ್ಳುವಾಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಆಕೆ ಒಳ್ಳೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಘೌಜದಾರರು ಕೈಬಿಸಿಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಮುಂದೆ ನನುಗೆ ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಯಿಂಟ ಸಿಕ್ಕಿತು,” ಎಂದು ಗೌಡಪ್ಪನುಡಿದರು. ಆದರೆ ‘ಮಾರಾ ಮಾರಿ’ ಕಲಮಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ದಂಡ-ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಎಂದರು. ಮುಂದಿನ ಮಂಗಳವಾರ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ದತಿದೆ ಎಂದೂ ತಿಳಿಸಿ, ತುಸುಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ದೇವಕ್ಕ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಳಾಗಿ, ಹಾಗೇ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಉಣಲೆಂದಿದ್ದ ರೊಟ್ಟಿ ಒಳಗೇ ಇತ್ತು. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಬಾಳು ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದು ಹಳಿದುಕೊಂಡಳು. ‘ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಇಷ್ಟಾದಿನಗಳ ವರೆಗೂ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿ ಈಗ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಕೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ‘ನೀನು ನನ್ನ ಮೈರಿ’ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತಲ್ಲವೆ? ತಾಯಿ ಸತ್ತಮೇಲೆ ತಂದೆ ಸೋದರ ಮಾವ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ತಂದೆಸತ್ತ ಮೇಲೆ, ತಾಯಿ ಭಾಗಾದಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನು ಅಂತಹ ಕೆಟ್ಟಗುಣವಿದೆ? ತಾನು ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಇರಲೊಳ್ಳಿ

ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಪೋಲೀಸರೆದುರು ಮಗಳುಕೊಟ್ಟ ಮುಖ್ಯಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಳು. ಒಂದು ತಾನು ದಿನವೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಡೆದು ಗೋಳುಹೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು. ಇದು ನಿಜವೇ? ಒಂದು ದಿನ ಹೊಡೆದರೆ ಇಷ್ಟು ರಂಭಾಟವೇ? ಇನ್ನೊಂದು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕುಡುಕರು ಒಂದು, ಧಾಂದಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ತನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಬರುವುದು ಎಂದು. ಇದನ್ನು ನೆನಪಿಹೊಂಡು ದೇವಕ್ಕಗೆ ಭೀಕರ ಬರೆಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಅವಳೆದುರು ಎಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆ-ಸಂಕೋಚಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಹೇಳಿದ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ನೆನಪಾದರು. 'ಮಗುವಿನ ಮನಸ್ಸು, ದೇವರ ಮನಸ್ಸಿ ದ್ವಂತೆ, ನಿರ್ಮಲವಾದುದಂತೆ. ನನ್ನ ಒಳನಡತೆಯನ್ನು ದೇವರೇ ಇವಳ ಬಾಯಿಂದ ಅನ್ನಿಸಿದನೆ? ನನ್ನ ಗಂಡ! ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೇಡು ಬಗೆಯು ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಅವನೇನಾದರೂ ಜೀವಂತ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತಿತ್ತಿ? ಅಥವಾ ಜಗಳವೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ. ಇಲ್ಲವೆ ಈಗ ನನ್ನ ಈ ದುರ್ನಡತೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದು, ಅವನೇನಾದರೂ ಮಾಡುವಹಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.'

ಆದರೂ ತನ್ನ ಮಗಳು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಇದೆಯೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣವಂತೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಎರಡನೆಯವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆಂಬುದು ತೀರ ನಿಚ್ಚಳವಾದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಕೂಡ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಗೌಡಪ್ಪ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಆಕೆಯ ಜವಾಬೇ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಎಲ್ಲಿಂದಲೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನದ ಗಾಳಿ ತೀಡಿತು. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗಳಿಗೆಗೆ ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಮತ್ತೆ ಭುಗಿಲೆಂದು ತನ್ನ ಮೈದುನನ ಮೇಲೆ ಏಕೀಕೃತವಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ಕರಕರನೆ ಹಲ್ಲು ಕಟಿದಳು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷವಾದರೂ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗ ಬೇಕು. ಎಂದು ತನ್ನನ್ನೇ ಸಂತಯಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಮಂಗಳವಾರದಿನ ಮಾಮಲೇದಾರ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಗಳ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದರೆ ಏನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಎಂದು ದೇವಕ್ಕ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಮಗಳು 'ತಾಯಿಯೆಡೆಗೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು

ಬೆಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಬರಿಯೆ ಮಾರಾಮಾರಿಯ ವಿಚಾರಣೆಯಷ್ಟೆ ನಡೆಯಿತು. ಮತ್ತು ಪಾರೋಶಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ತರುವದು ಅವರ ಫಿರ್ಯಾದಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವಂತಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಈಗ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ಲಿನದೊಂದು ಮಾತನ್ನೇ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಮುಂದುಮಾಡಿದರು.

೨-೩ ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಕೆಲದಿನಗಳಲ್ಲೇ ತೀರ್ಪು ಹೊರಬಿದ್ದಿತು. 'ಹಲ್ಮಿನಾರಾಮಾರಿ' ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ನಾಮಕರಣವಾಗಿ ಕೆಂಚವ್ವನು ನಿರ್ದೋಷಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಹನುಮನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಜರೂ. ದಂಡ ವಾಯಿತು. 'ಖಟ್ಟಿ ನಮ್ಮಂತೆಯಾಯಿತು' ಎಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಹಾವೇರಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ಬರುವಾಗ, ಮೋಟರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ಊರಲ್ಲಿ ಸಾರಿದರು.

ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಮಧ್ಯಾನ್ಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ದರಿಂದ, ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಭೆಟ್ಟಿ ರಾತ್ರಿಯತನಕವೂ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವರ ಮನೆಗೇ ದೇವಕ್ಕ ಹೋದಳು. ಅದೇ ಊಟಮುಗಿಸಿ ಅವರು ಕುಳಿ ತಿದ್ದರು. ಈಕೆ ಹೋಗುತ್ತಲೂ ತಾಂಬೂಲದ ಬಾಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ "ಬಾರವಾ, ದ್ಯಾವಕ್ಕಾ. ಇನ್ನೇನು ಖಟ್ಟಿಗಿದ್ದೀದಿ ನಮಗೇನರೆ ಶೀ' ಮಾಡಸಲ್ಲ." ಎಂದರು.

"ಖಟ್ಟಿ ಗೆದ್ದವರು ನೀವ್ರಿ, ನಾನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಗಳು ನನಗ ಸಿಕ್ಕಿದ್ರ ನಮ್ಮಂತೆ ಆತು ಅಂತ ತಿಳಿತಿದ್ದೆ " ಎಂದು ಕಟುವಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಳು.

"ನಾಯೇನು ಮಾಡ್ಲಿ. ನಿನ್ನ ಮಗಳ್ಳ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಒಲ್ಲೆಂದ್ರ. ನಿನ್ನ ಮೈದುನಗ ದಂಡಾಶಿಕ್ಷೆ ಆಗಬೇಕಂತಿದ್ದೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟು ಆತಿಲ್ಲೋ "

"ಅದೇನ ದಂಡರಿ? ಇಪ್ಪತ್ತೈಯ್ದು ರೂಪಾಯಿ. ಜೇಲಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾಗಿತ್ರಿ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಇಪ್ಪಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಸರೆ" ದೇವಕ್ಕನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಸಿಟ್ಟು ಒತ್ತಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು.

ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಬಿರುಸಾಗಿಯೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರು. ಅವಳ ಈ ಮನಸ್ಸಿ ತಿ ಅವರಿಗೂ ಹೊಳೆಯಿತು.

"ಅದ್ದೆಂಗ ಇಷ್ಟು ಲಗೂ ಸಾಧ್ಯದ ದ್ಯಾವಕ್ಕಾ? ನೋಡು ಸುಳ್ಳಸುಳ್ಳಕ ನಿನಗ ಹೊಡದಾರ ಅಂತ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟು ದಂಡ ಆತು.

ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಸಂಬಂಧಿ ಬಂತಂದ್ರೆ ಅವರು ಜೇಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ಈಗೇನು ಇದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿತಂತೆ ತಿಳಿದೇನು. ಇದು ಕ್ರಿಮಿನಲ ಕೇಸ ಏನವಾ, ಅದಕ್ಕನ ಮಾಮಲೇದಾರ ಕಚೇರಿಯಾಗ ನಡೀತು. ಇನ್ನ ನಿನ್ನ ಮಗಳ್ಳ ನಿನಗ ಕೊಡಸೋಸಂಬಂಧಿ ಮುನಸೂಫ ಕೋರ್ಟಿನ್ಯಾಗ ಖಟ್ಟಿ ನಡಸಬೇಕಾಗತುದ. ಇವತ್ತ ವಕೀಲರ ಸಂಗತೀ ಅದನ್ನೂ ಮಾತಾಡಿ ಬಂದೇನಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಗೌಡಪ್ಪನವರು. ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಬಡಾಯಿ ಸುರುವು ಮಾಡಿದರು. ದೇವಕನು ಏನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಮುಗಿದೊಡನೆ ಎದ್ದುಹೋದಳು.

ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ಅಸ್ವಸ್ಥಗೊಂಡಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಕಂಡುಕೊಂಡೇ ೪-೫ದಿನ ಅವಳ ಸುದ್ದಿಗೇ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ಸಮನ್ಸು ಬಂದಿತ್ತು. ಕೋರ್ಟಿನ ಫೀ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ರೊಕ್ಕದಪುಕ್ಕೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಒಂದಿನ ಬಂದರು. ರೊಕ್ಕದ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ದೇವಕನು ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. “ನಾನೆಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ ?”

“ಅಂದ್ರೆ ? ನನ್ನ ಕಡಿಂದ ಇನ್ನ ಆಗದು. ಈಗೇ ನೂರುರೂಪಾಯಿ ಸನೇಕ ಖರ್ಚು ಆಗ್ಯಾವ, ನೀ ಇನ್ನೂವರೆಗೆ ಒಂದು ದಂಬಡೀನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲಾ, ಗೊತ್ತದನನ ?” ಗಟ್ಟಿಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಗೌಡರು ಕೇಳಿದರು.

“ಗೊತ್ತೂ ಗೋದೇನೈತಿ ಇದರಾಗ. ನಿಮ್ಮಾಲ್ಯಲೆ ಕೈಯೂರೇ ಈಟಿಲ್ಲಾ ನಾ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ ? ನೀವು ಮಾಡಂತ ಹೇಳಿದ್ರಿ, ಮತ್ತ ನೀವನ ನಡಿಸಿದ್ರಿ. ನನ್ನಿಂದ ಇನ್ನೇನರೆ ಬೇಕೂ. ತಂತೀರಿ ?”

ಗೌಡಪ್ಪ ರೇಗಿದ್ದರು. “ಹಿಂಗೆಲ್ಲಾ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹುಚ್ಚುಚ್ಚಾರ ಮಾತಾಡಿದ್ರೆ ? ಖಟ್ಟಿ ಗಿದಿಯೋದು ನನಗ ಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ನಿನಗ ಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ? ನಿನ್ನ ಮಗಳು ನಿನಗ ಪರತ ಸಿಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಖಟ್ಟಿ ಮುಂದ ಸಾಗಬೇಕಾಗತೆ; ವ ಅದಕ್ಕ ‘ಹೂಂ’ ಅನ್ನೋಕಿ ದುಡ್ಡಿನ ಸಾರಣೆ ಇಲ್ಲು ಕೈ ಜಾಡಿಸಿವು ಕೇಳೇನೇನು ? ಊರಾಗ ನನ್ನ ಮಾರ್ಯಾದಿ ತಗದೀ ಎಲ್ಲುರೇ. ಗಡಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ”

“ಹಂಗರ ನನಗಿನ್ನೇನರೆ ಮಾತುತೀರಿ ? ನನ್ನಕೂಟ್ಟಿ ನಿಮಗ —

ಮಗಳು ಮನಿಗೆ ಬರಲಿ ಅಂತ. ನನ್ನ ಕಡೀ ಅಂತೂ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಮಾಡಾಕ ದಾರೀನಟ ಇಲ್ಲಾ ”

ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಸಿಟ್ಟು ಈ ಮಾತಿನೆದುರು ಸೋಲಬೇಕಾಯಿತು. ತುಸು ರಮಿಸುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ, “ ನನಗೂ ತಿಳೀತಟದ. ದ್ಯಾವೂ, ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹೇಳ್ತೀನಿ. ಅದರಂತ ನಡದ್ರ ನಿನಗೂ ಹಿತಾ, ನನಗೂ ಹಿತಾ ”

“ ಏನದು ? ”

“ ನಿನ್ನ ಖಣದ ಜಾಗಾ ಅದ ಅಲ್ಲಾ, ಅದನ್ನ ಒತ್ತೀ ಹಾಕು ” ಈ ಮೊದಲೇ ದೇವಕ್ಕ ಅದನ್ನು ಊಹಿಸಿದ್ದಳೇನೊ. “ ಊಂಹು ಸಾಧ್ಯಿಲ್ಲಾ. ಬೇಕಾರ ನೀವು ಖಟ್ಟಿ ಹಿಂತಕ್ಕೊಳ್ಳಿ. ನನ್ನ ಮಗಳು ಇನ್ನ ನನಗ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ” ಎಂದಳು.

“ ನಿನಗೇನರೆ ಅಕ್ಕಲ ಏತೇನು ? ಊರೊಳಗನ ನನ್ನ ಮರ್ಯಾದೀ ತಗೀಬೇಕಂತ ಮಾಡೀಯೇನು ? ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕಟಬೇಕು ”

“ ಹಂಗಾದರ ನೀವು ರೊಕ್ಕಾ ಹಾಕ್ರಿ. ನಾ ಹೇಳ್ಳಿಲ್ಲಟ, ಖಟ್ಟಿ ನನಗೊಬ್ಬಾಕಿಗೇ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ”

ಮತ್ತೆ ರೇಗಿದ್ದದ್ದೇ ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರು ದನಿ ಇಳಿಸಿ ದರು “ ಹಿಂಗ್ಯಾಕ ಮಾಡತೀ ದೇವೂ, ನಾಯೇನ ರೊಕ್ಕಾಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಲ್ಲೆ ಅಂತೀನಟ ? ನೀ ಹೇಳದನ ನಾನಿಷ್ಟು ಖರ್ಚ ಮಾಡಿಲ್ಲಾ ? ಈಗೇನರೆ ನಿನಗ ಅದನ್ನು ಕೊಡು ಅಂದಿನೇನು ? ಖರ್ಚಮಾಡಿದ್ದರೆ ಒಪ್ಪತೀಯಿಲ್ಲೊ ? ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ಅಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲಾ ? ಈಗ ನೋಡು ನಾ ಹಿಂಗಟ ರೊಕ್ಕಾ ಹಕ್ಕೋತಟ ಹೋದ್ರ, ಊರೊಳಗ ನಮ್ಮ ವಿಷಯಕ್ಕ ಎಷ್ಟು ಬಬ್ಬಾಟ ಆಗತಟ ಅನ್ನೋದು ವಿಚಾರಮಾಡು. ನಾಕಮಂದಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗೋಹಂಗ ಆ ಜಾಗಾ ನಾನಟ ಬರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡ್ತೀನಿ. ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಆದಮ್ಯಾಲೆ ಹಣಾ ಮುಟ್ಟಿಸ್ಯಾಳ ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಅದನ್ನ ನಿನಗಟ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡತೀನಲ್ಲಾ ? ನಿನ್ನ ಗೇಣುಜಾಗಾದ ಮ್ಯಾಲೆ ನನಗ ಆಶಾ ಅದ ಅಂತ ತಿಳಿದೀಯೇನು ? ಮಂದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ನಿನಗರೊಕ್ಕ ಬಾಳಷ್ಟು ಬರೂದಿಲ್ಲಾ. ಮತ್ತೆ ಎರಡನೇ ದವರಾದ್ರ ಕೈಯಾಗ ಹಣಾಕೊಡದ ಹೊರ್ತು ಅವರ್ಯಾಕ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಾರು ?

ಎಲ್ಲಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡು. ನಿನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೂ ಈ ಮಾತು ಹೇಳೋಣಿ. ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲೂ ಅವಿಶ್ವಾಸಮಾಡಿದರ ಹೆಂಗ ?”

ಮೊನ ಬಲೆಗೆ ಇಳಿಯಿತು. “ ಎಂಥಾ ಗುಣವಂತೆಯೇ ನೀನು ?” ಎಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರು ನೆಟ್ಟನೋಟದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.

ದೇವಕ್ಕನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಕಳೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಯಾರೊಂದಿಗೂ ವಿಶೇಷ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾನಾಯಿತು ತನ್ನ ಕೂಲಿಯ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಮಗಳ ವಿಷಯ ಬಂತೆಂದರೆ ಮಾತ್ರ, ಅವಳ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು, ತನಗೆ ಆಗದ ಹನುಮ ಕೆಂಚವ್ವ ಮುಂತಾದವರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಿರುಸಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವಳು. ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅವರು ತನಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮನದುಂಬಿ ವಿವರಿಸುವಳು. ಕೇಳುವವರು ಬೇಸತ್ತು ಹೊರಟು ನಿಂತಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಗಣಿಸದೆ, ಮತ್ತೆ ಅವರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳುವಳು. “ ಈ ಕಚೇರಿಯವರು ದಡ್ಡರು, ಅದಕ್ಕೇ ಅವರಿಗೆ ಬರಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈಯ್ಯ ರೂಪಾಯಿ ದಂಡಕಟ್ಟಿದರು. ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಬೇರೆ ಕಚೇರಿಗೆ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಅರ್ಜಿಮಾಡಿರುವದಾಗಿ” ಹೇಳುವಳು.

ಮುದ್ದತಿನ ದಿನ ಬಂದಿತು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಮನೆಗೆ ಕರಸಿ ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿಕೊಟ್ಟು, ಅವಳೇ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಮೋಟರಿನ ಖರ್ಚು ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ದೇವಕ್ಕನು ನಾಳೆ ಮಗಳ ಮುಖವನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡೇನೆಯೆ ಎಂದು ತವಕಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗಾದರೂ ಮಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡುವೆ. ಇದೊಂದು ಕೊನೆಯ ಆಸೆ. “ ಅವ್ವಾ, ಎಂದು ಆಕೆ ಓಡಿ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಳೆಯೇ, ಆ ಭಾಗ್ಯ ನನಗಿದೆಯೆ ?” ಎಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಹೆಂಡತಿಯೆದುರು ಕುಳಿತು ಮುಳು ಮುಳು ಅತ್ತಳು.

ಆದರೆ ಅವಳ ಆಸೆ ನೆರವೇರಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳು ಬಂದಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ಕಡೆಯವರು, ತಮ್ಮ ತಯಾರಿ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಮುದ್ದತು ಕೇಳಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪರವಾನಿಗೆ ದೊರೆವುದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಿತ್ತು; ಪಾರೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆಂದು ಸಂಜೆ ವಕೀಲರು—ದೇವಕ್ಕ, ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಎದುರು ತಮ್ಮ

ಬೇಡಿಕೆ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಗೌಡರು ಅರ್ಧ ಅವಳಪರವಾಗಿ, ಅರ್ಧ ವಕೀಲರ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸಿದರು. ದೇವಕ್ಕೆ ಸ್ವತಃ ಇರುವ ಜಾಗವನ್ನು ವಕೀಲರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ, 'ಸಂತೆಯ ಮರೆ'ಯಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಮೊದಲಿಗೇ ಸಾಕಷ್ಟು 'ಸಮಜೂತ' ಹೇಳಿದ್ದರೂ, ದೇವಕ್ಕೆ ರೇಗಿಗಳೆದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

“ನಿನ್ನ ಖಟ್ಟೆ ಏನು ಫುಕುಟ ನಡೆಸಬೇಕೂ ಅಂತೀಯೇನು? ಇದ ರಿಂದೂ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬೋದು. ಛಂದಕ್ಕೆ ಬೋರ್ಡ್ ಹಾಕಿಲ್ಲ” ಎಂದು ವಕೀಲರು ಗದರಿಸಿದರು.

“ನಿಮಗ ಫುಕುಟ ಮಾಡ ಅಂತ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಗೌಡಪ್ಪೋರಿಗೇ ರೊಕ್ಕಾ ಹಾಕಾಕ ಹೇಳಿದ್ದಿ. ಮನೀನೂ ಕೊಟ್ಟಬಿಟ್ಟ ಮಗಲ್ಲ ಎಲ್ಲೆ ಕುಂಡಲಸಲಿರಿ?” ಎಂದಳು.

ಈ ಹೆಣ್ಣು ನನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನೂ ತೆಗೆಯುತ್ತದಲ್ಲ, ಎಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಒಳಗೊಳಗೆ ಕುದಿದರು. ಆದರೂ ವಕೀಲರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಸಿದರು. “ನ್ಯಾಯ ನಿನ್ನ ಕಡೇನೂ ಏನಿ. ಖಟ್ಟೆ ನಿನ್ನಂತನೂ ಆಗ್ತದ ಕಾಳಜಿ ಬ್ಯಾಡಾ. ಕೋರ್ಟಿನವರು ಅವರ ಕಡಿಂದನೂ ನಿಂದೆಲ್ಲಾ ಖರ್ಚು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಇದಲ್ಲದ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಾ ದಂಡಾ ಎಲ್ಲಾ ಆಗ್ತದೆ.” ‘ನಾನು ವಿರೋಧಿಸಲೇಬಾರದಿತ್ತು’ ಎಂದುಕೊಂಡು ದೇವಕ್ಕೆ ‘ಹೂಂ’ ಎಂದಳು.

ರಾತ್ರಿ ಮೋಟರಿನಿಂದಿಳಿದು ಮನೆಯ ಕದನೂಕಿದಳು. ‘ನಿರಾಶೆ ಅವಳ ಮನವನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಆವರಿಸಿತು. ‘ಇಂದು ನನ್ನ ಜೀವವೇ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಷ್ಟು ಸುಖ!’ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಎಡಗೈ ಹೆಬ್ಬಟ್ಟಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಮನೆಯನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡಳು.

ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ, ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ದೇವಕ್ಕೆ ‘ಮಗಲು ಮಗಲು’ ಎಂದು ಬಡಬಡಿಸಿದಳು. ‘ಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾ ತಪ್ಪು ಮಾಡೇನಿ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಮೈದುನ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಗೋಳು ಹೊಯಿದುಕೊಂಡಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗಂಡಸರೆಂಬುವರಿಲ್ಲ. ಅವನಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಅವನು ನನ್ನ ಕಾಲುಬಿಗಿದು, ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ,

ನೈದುನನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ ಏನರೆಮಾಡಲಿ, ಆ ನೀಚರಿಗೆ....ಹೋಗಿ ಈಗ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿ ಬಂದು ಬಿಡಲೇ? ನಾನೂ ಅದರಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತುಬಿಡುವೆ....ಪಾರೀ ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಜೀವಂತ ಕೊಲ್ಲೀಯೇ?’ ಎಂದು ಗೋಗರಿದಳು.

ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತಾದರೂ ದೇವಕ್ಕ ಎದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಜಂತ್ರಿಯ ಸಪ್ಪಳ ಅವಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಿನದಿಸಿತು. ಯಾರಮದುವೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಗೊಡವೆಗೇ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಎದ್ದುಬಂದು ಮುಂದತ್ತ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ತಮ್ಮ ಓಣಿಯಲ್ಲೇ ಭರಮನ ಮಗಳು ಸಾಂವಿಯ ಲಗ್ನ. ಚಪ್ಪರಹಾಕಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಶಿಸ್ತುಮಾಡಿದ್ದರು. ವಧೂವರರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು ‘ಎಂತಹ ಮಾಟನ್ನ ಜೋಡಿ! ಆ ಎಳೆಯ ದಂಪತಿಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಮತ್ತು ಎಂಟುವರ್ಷದವರು.’ ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿನಿಂತು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅಡಿಗೆ ಮುಗಿಸಿದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನದೇ, ಗೌಡಪ್ಪನವರ ತೋಟಕ್ಕೆಯೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಾಯಿಗಳನ್ನು ಹರಿಯಲು ೪-೫ ಹೆಣ್ಣಾಳುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದರು. ಉತ್ತೇಜಿತಳಾಗಿ ದೇವಕ್ಕ ಸಾಗಿದ್ದಳು. ‘ನನ್ನ ಮಗಳು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಈಗ ನಾನೂ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲ! ಎಷ್ಟೊಂದು ಹಣವನ್ನು ಆಕೆ ತೆರದ ರೂಪದಿಂದ ತರಬಹುದಾಗಿತ್ತು! ಅಷ್ಟು ಚೆಲುವಿ ಆಕೆ! ತಪ್ಪಿ ನನ್ನಂತಹ ಬಡವೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಈ ವರ್ಷ ಪಾರೂನ ಮದುವೆ ಮಾಡೇಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.೨-೮ವರ್ಷದ ಸಾಂವಿಯ ಮದುವೆ ನಡೆದಿದೆ ನನ್ನ ಮಗಳು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ, ಅಳಿಯನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ದುಡಿದು ತರುತ್ತಿದ್ದರು; ನಾನು ಪಾರುವಿನ, ಅವಳಷ್ಟೇ ಮುದ್ದಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪಾರೂ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಈ ಕ್ಷಣ ನೀ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರೆ! ಆಂ.... ಆಂ! ಬರ್ತೀಯಾ! ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೈವ ಖೊಟ್ಟಿ ಅದ. ಆಕೆಯನ್ನು ನನಗೆ ದೊರೆಯಲಾರಳು....ಛೇ ಅಂತಹ ಅಭದ್ರ ಮಾತೇಕೆ? ಕೋರ್ಟು ಅವಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಿಸದೆ ಇರದು. ಈ ವರ್ಷವೇ ಮದುವೆ ಮಾಡತೇನಿ.’

ತೋಟ ಸಮೀಪಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದಲೆ ತುಂಗಭದ್ರೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಹಾಲ್ನೊರೆಯನ್ನು ಹೀರಿ, ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಬಿಮ್ಮನೆ ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಹಜವಾಗಿ ದೇವಕ್ಕ ಮೋರೆಯೆತ್ತಿದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾವಿನ ಪಾಡೊಂದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜೊತೆ ಗಿದ್ದ ಆಡಿನ ಮರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡಳು. ಅವಳ ಎತ್ತರ, ಮೈಕಟ್ಟು ಎಲ್ಲವೂ ದೇವಕ್ಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪಾರುವಿನ ಹಾಗೆ ಕಂಡವು. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನಿನ ವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಆಡನ್ನು ಪಾರೋಶಿಯೂ ಹೀಗೆ ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುತ್ತಲು, ದೇವಕ್ಕ 'ಪಾರೂ' ಎಂದು ಕೂಗಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. ಆ ಮಗು ತನ್ನ ಮನೆಯವರ ಬಾಯಿಂದ. 'ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ.' ಎಂದು ಆಡುವದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಒಗೆದು ಓಡತೊಡಗಿದಳು. " ಮತ್ತೂ ನನ್ನ ಮಗಳು ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳಲ್ಲ" ಎಂದು ಬಿನ್ನುಹತ್ತಿದಳು. ಹುಡುಗಿ ಆಡಿನ ಮರಿಯ ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಚೀರುತ್ತ ಸಿಕ್ಕಕಡೆ ಓಡತೊಡಗಿದಳು. ದೇವಕ್ಕನೂ ರಭಸದಿಂದ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಹಾದಿದ್ದ ಮಾವಿನಮರದ ಹರಿಯೊಂದು, ಅವಳ ಹಣೆಗೆ ಬಲವಾಗಿ ತಾಗಿತು. ಮೂಗು ಜಜ್ಜಿತು. ಹಣೆಗೆ ಬಲವಾದ ಬುಗುಟೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ತಿಳಿವು ಮೂಡಲು ದೇವಕ್ಕ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಕೂತಳು.

ಆದರೆ ಆಕೆ ಬಲುಬೇಗ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿಗೆ ಅಣಿಯಾದಳು. ಮುನ್ನೋಡಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ತಾನೂ ತನ್ನ ಗಂಟನ್ನು ಉಚ್ಚಿದಳು. ಒಬ್ಬ ಆಳು, ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ, ವರ್ಷದ ಕೂಸನ್ನು ಕರತಂದಿದ್ದಳು. 'ನನ್ನ ಕೂಸು ಇಷ್ಟೊತ್ತನಕಾ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಆಡೇ ತೆಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಚ್ಚೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊಲೆಯುಣಿಸ ತೊಡಗಿದಳು. ದೇವಕ್ಕ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಆಕೆ ತನ್ನ ಕೂಸಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನನಗೇಕೆ ಸಂಕಟವಾಗಬೇಕು? ತಾಯ್ತನದ ಹಂಬಲಿಕೆಯೆ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಮೂರ್ತಿ ಒಮ್ಮೆ ಝಕ್ಕನೆ ಸುಳಿದುಹೋಯಿತು.

ಮೇ ಸೂಟಿಯೊಂದು ಬಂದು, ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ತುಂಬ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿತು. 'ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಈಗೇ ಖಟ್ಟಿ ಮುಗಿದು, ನನ್ನ ಮಗಳು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ಮದುವೆನಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ಆ ಕೂಡಲೇ ಶಿವರಾಮಭಟ್ಟರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಹನುಮ, ಉಳಿದವರಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ಮುಂದೆಹೋಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ನೊಂದನಗೆ ನಕ್ಕಳು. 'ಆಗಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಜೇಲು, ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳು ಎರಡೂ ಕೂಡಿಯೆ ಆಗಲಿ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಈ ಮಧ್ಯೆಕೋರ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ತುಂಬಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಗೌಡಪ್ಪ ನವರು ತಮ್ಮ ಮಗನ ಮದುವೆಯ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅದರಲ್ಲೇ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣ ದೇವಕ್ಕ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಚೂರುಚೂರು ಸಾಮಾನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಎರಡು ವರ್ಷದ ಗೊಬ್ಬರ ಕೂಡಿಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮಂದಿಗೆ ಮಾರಿದಳು. ಬಂದಹಣ ಗೌಡಂಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು.

ದೇವಕ್ಕ ತಾನಾಗಿ ಮಂದಿಯೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ತನ್ನೊಳಗೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಜನರು ಕೂಡ ಅವಳ ಉಸಾಬರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಹೊಲಬದುಕೆ ನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ದೇವಕ್ಕ ಕಾಯಂ ಕೂಲಿಯಾಳಾಗಿದ್ದಳು. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಊಟ, ಕೆಲಸ ಎರಡಾಯಿ ತೆಂದರೆ ಉಳಿದ ವೇಳೆಯ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಮಗಳ ಮದುವೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಉಳಿದ ಹೊತ್ತು ಬಹಳ ಸರಾಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ನೆಗಳೂರಿನಿಂದ ತನ್ನ ಮಗಳ ಸುದ್ದಿಯೇನಾದರೂ ತಿಳಿಯುವುದೆ ಎಂದು ಆಗಾಗ ಬಾಯ್ಕಿರೆದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಳು. ಒಂದುದಿನ ನೆಗಳೂರಿನವ ಳೊಬ್ಬಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಹೇಗೋ ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಮಗಳ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದಳು. 'ಪಾಡಾಗಿ ಅದಾಳು' ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಅವನು ಹೇಳಿದ. "ಮಗಳು

ನನ್ನನ್ನು ನೆನಪುಪಡಿಸಿದೆಯೇ? ನೀ ಬರುವಮುಂದೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದೆಯೇ? ಊರಕಡೆ ಬಂದೀನಿ. ನನ್ನೂ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗು ಅಂತ ಅನಲಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಹತ್ತಾರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಳು. ಅವನೇನು ಹೇಳಬೇಕು? “ನನಗೆ ಆಕೆ ಭೆಟ್ಟಿಯೇ ಆಗಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಜಾರಿಕೊಂಡ.

ಮಗನ ಮದುವೆ ಮುಗಿಯುವದಕ್ಕೂ, ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಅದರಿಂದ ಬಿಡುವಾಗಿ ಖಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಅಣಿಯಾಗಲು ಕೋರ್ಟುಸುರುವಾಗುವದಕ್ಕೂ ಸಮವಾಯಿತು. ಶನಿವಾರ ಮುದ್ದತು ಇರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೂ ಎರಡು ದಿನ ಮುಂಚೆ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಆಕೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ನಾಡದಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕಲ್ಲ. ಅವಳ ಹುಮ್ಮಸಿನಲ್ಲಿ ಸುರುವಾತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಈಗ ಒಂದು ವೈಯನ್ಮೂ ಸ್ವಂತ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಅವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತಿತ್ತು. ಅವರ ರೊಕ್ಕದಮಾತಿಗೆ ದೇವಕ್ಕನು “ನನ್ನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಮಾರಲಿಕ್ಕೆ ತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೇನು?” ಎಂದು ನೇರವಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು ಗೌಡಪ್ಪನವರು “ಈಗಾಗಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡು, ಅವರ ಹಣಕೂಡಸಲ್ಲಿಸಿಯಾಯಿತು” ಎಂದುಕೊಂಡರಬೇಕು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಆದರೂ ಅವಳನ್ನು ರಮಿಸಿದರು, ಒಲಿಸಿದರು.

ದೇವಕ್ಕನಲ್ಲಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಆಸ್ತಿಯೆಂದರೆ, ಹತ್ತಿಯ ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹತ್ತಿ. ವರ್ಷವೂ ಅದನ್ನು ಮಾರಿಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ತನಗೂ ಮಗಳಿಗೂ ಸೀರೆ ತಗೊಳ್ಳುವ ವಾಡಿಕೆಯಷ್ಟೆ. ಸುತ್ತವರಿದು ಬಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಅದರ ಮಾತು ತೆಗೆದರು.

“ಹತ್ತಿ ಮಾರಬೇಕೂ ಅಂತೀರಿ? ನಾಳೆ ಮಗಳು ಬರತಾಳು, ಆಕೆ ಗೊಂದು ಸೀರಿ ಪೂರೈಕೆ ಹತ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಒಯ್ಯಿ” ಎಂದಳು.

“ಆಕೆ ಅರಿವಿ ಕಾಳಜಿ ಯಾಕಮಾಡ್ತೀದಿ? ನನ್ನ ಮಗನ ಮದುವೆ ಉಡುಗೊರೆ ಹೆಂಗಿದ್ದೂ ಆಕೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗೇದಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಹಾಗೂ ನಾಡದಿಗೆ ತಗಲಬಹುದಾದ ವೆಚ್ಚದ ಮೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಅದರಪ್ರಕಾರ ಹತ್ತಿಯಹಣ ಅದರ ಅರ್ಧಕೂಡಾ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ತಾವುದ ನೀರ ಹೆಂಡೆಯೊಂದು ಇತ್ತು. ದೇವಕ್ಕ ತಾನಾಗಿ ಅದನ್ನು ಒತ್ತಿಯಿಡಲು ಸೂಚಿಸಿದಳು! ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇದು

ಬಹಳಷ್ಟು ನಾಟಿತು. ಆದರೂ ನಿರ್ವಾಹವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ಯಿನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿ ದ್ದಾರೆ—ನಲವತ್ತೆಡುರೂಪಾಯಿ ಮೇಲಿಷ್ಟು ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಣ, ಆಕೆಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತು ಆ ಹಂಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸೋದರಳಿಯನಿಂದ ಹತ್ತಲ್ಲ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. 'ಏನಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲಾ. ಆದ್ರೆ ನೀರುತುಂಬಾಕ ಏನೂ ಇಲ್ಲಂಗ ಆಗ್ತೀಲೆ, ಅದರಾಗಿಂದ ಬಂದ ಹನ್ನೆರಡು ಆಣೆ ರೂಕ್ಕಾ ಉಳಿಸಿಕೊಡಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಹರವಿ ತಗೋಳಕ್ಕೆ' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಮಗಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ಎರಡೂವರೆ ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ನಾಳೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವುದರ ಹಿಂದಿನದಿನವೆಲ್ಲ ಕೂತು ತನ್ನ ಹರಿದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಅಂಥದೇ ದಾರ ಇಸಕೊಂಡು ತಂದು ಹೊಲಿದುಕೊಂಡಳು. ಕತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಹೊಳೆಗೆಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಒಗೆದು, ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದಳು.

ಕೋರ್ಟಿನ ಆವಾರದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ದೇವಕ್ಕನು ಒಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ವರೆನ್ನು ವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅನಿಸಿತು. ಇದೊಬ್ಬ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಜನ ದೊಡ್ಡವರ ಬಳಗದಲ್ಲಿಯೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಎಷ್ಟುಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ಇವಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡಿ, ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಹನುಮನ ಹೇಳಿಕೆಗೆಂದು ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗಿದಾಗ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ದೇವಕ್ಕನು ಅವನ ಜವಾಬನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಎಂದೆನಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹಳ್ಳಗನಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿದರು. ಅತ್ತಇತ್ತ ಸುತ್ತಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡೆ ಏದುನಿಮಿಷ ದಾರಿಕಾದರೂ ಅವಳು ಇವರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರೂ ಎದ್ದು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಮಗಳು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬರುತ್ತಾಳೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗೌಡಪ್ಪನವರು ತಾವೇ ಹೋಗಿ ಕರೆಯಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರು. 'ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಯಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾಗಿದೆ?' ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋದರು.

ಹಾಗೆಯೆ ಅರ್ಧತಾಸು ಕಳೆದವೇಲೆ, ಕೋರ್ಟಿನ ಸಿಪಾಯಿಯು ಪಾರೋತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೂಗಿದನು. ದೇವಕ್ಕ ಚಟ್ಟನೆ ಎದ್ದಳು. 'ಅಯ್ಯೋ, ಈಟು ತಿಳಿಬಾರ್ದು? ಅಲ್ಲೇ ಒಳ್ಳಾಕ ಹನುಮನ ಹಂತ್ಯಾಕ ಇರತಾಳ ಅಂಬೂದು?' ಎಂದುಕೊಂಡು ಗಡಬಡಿಸಿ ಎದ್ದಳು.

ಪಾರೂ ಸಾಕ್ಷಿಗರ ಕಟಾಂಜನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ತಾಯಿ ಎದುರಿನಿಂದಲೇ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡುನೋಡುತ್ತ ಬಂದಳು. ಒಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಹಾಕಿ ಮಗಳು ಆಕೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ದೇವಕ್ಕ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಳು. ವಕೀಲರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮಗಳು ತನ್ನ ಕಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಳೆಂಬುದನ್ನು ದೇವಕ್ಕ ಗುರುತಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿ ದೃಷ್ಟಿ ಮಂಡಾಯಿತು. ಆ ಸಂತೋಷದ ವೇದನೆ ಅವಳನ್ನು ಬಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ತಾವು ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ಮಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಲೇ ಎನ್ನುವಹಾಗೆ ಕೈಗಳು ಮುಂದಾಗಿದ್ದುವು.

ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಏನೋ ಸಂಶಯಬಂದು ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ಒರಸಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ—ಮಗಳ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಸೂತ್ರ! 'ಮಂಗಳಸೂತ್ರ! ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ! ಇವರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟೇ ನನ್ನ ಮಗಳ ಮದುವೆಯಾಯಿತು! ನೀಚರು!' ದೇವಕ್ಕ ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಮದುವೆ ಮೊನ್ನೆಮೊನ್ನೆ ಆಗಿರಬೇಕು, ಕಾಲಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಅರಿಷಣ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ಹೋಗಿಲ್ಲ, ಉಟ್ಟಿದ್ದು ಹೊಸ ಕರಿಯಚಂದ್ರಕಾಳಿಯ ಸೀರೆ, ಬೆರಳಿಗಿರುವ ಪಿಲ್ಲೆ, ಕಾಲುಂಗರಗಳನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಪುಟ್ಟತೋಳಿಗೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ತೋಳಬಂದಿಯೂ ಇದೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕರಿಮಣಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಗಿಜ್ಜೆ ಟೀಕೆಯೂ ಇದೆ. ಅಂಗಾಲಿನ ಕೇದನೆಯ ಬಣ್ಣ, ಮುಖಕ್ಕೂ ತನ್ನ ನೆಳಲನ್ನು ಕೆಡವಿದಂತಾಗಿ ಅದು ಅಪೂರ್ವ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು.

ಸಟ್ಟನೆ ಹನುಮನು ಕುಳಿತಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಮುಖ ಹೊರಳಿಸಿದಳು. ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅರಿಷಣ ಅರಿಷಣವಾಗಿದ್ದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಿರುವ ಮತ್ತು ಕೆಂಪುಜರದ ರುಮಾಲನ್ನು ಸುತ್ತಿದ ಎಳಮೊಸೆಯ ಆ ದುಡುಗನನ್ನು ತನ್ನ ಅಳಿಯನೆಂದು ಬೇಗ ಗುರುತಿಸಿದಳು.

ದೇವಕ್ಕನ ಮನಸ್ಥಿತಿ ತೀರ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಭಾವನೆಗಳು, ಅವಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತೆರೆಗೆ

ಳಂತೆ ತಾಕಲಾಡಿ ಹುಯಿಲೆಬ್ಬಿಸಿದುವು. ದೇವಕ್ಕನ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಷ್ಟೂ ಅವಳ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಚೀರಿದಳು. “ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಸಿನ್ನ. ನನಗ ನನ್ನ ಮಗಳು ಬ್ಯಾಡಾ. ಅವರೂ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗ್ಲಿ. ಆಕೆ ನನ್ನ ಪುಗಟ ಅಲ್ಲಾ. ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳೂ ಈಟದಿನಾ ತರಾಸ ಕೊಟ್ಟೆ. ನನಗ ನನ್ನ ಮಗಳು ಬ್ಯಾಡಾ.”

ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹುಯಿಲೆಬ್ಬಿತು. ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು, ಗಡಬಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ವಕೀಲರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅದನ್ನೇ ಎಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಶಿನಲ್ಲಿ ವಕೀಲರು ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು, ದೇವಕ್ಕ ಮತ್ತೆ ಕೂಗಿದಳು. “ ಯಾಕ ಸುಳ್ಳೂ ದಣಕೊಂತಿಯೋ ನನ್ನ ಹಡೆಡಪ್ಪಾ? ನನಗ ನನ್ನ ಮಗಳು ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲ? ಮತ್ತು ಕೇಳಾಕ ಹೊಂಟಾನ. ನಾಯೇನು ನಿನಗ ಬರದಕೊಟ್ಟು ಮನೀ ಹೊಳ್ಳಿ ಕೇಳಾದಿಲ್ಲೇಳು” ಎಂದಳು. ಆ ಕ್ಷಣವೆ ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಎದ್ದು ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೊದಲೇ ‘ಕಮ ಕಮ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಪಾತೋತಿಯ ಸಾಕ್ಷಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಂತಿತು. ವಾದಿಗೆ ಹುಚ್ಚೇ ಹಿಡಿದಿದೆಯೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿ, ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ವಕೀಲರು ಕೂಡಿ ಆಗಿಂದಾಗ ರಾಜಿಯ ಕಾಗದಮಾಡಿಸಿದರು. ತೆರದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಪಾರೋತಿಯ ಗಂಡ, ತನ್ನ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ತನಗೆ ದಂಡ ವಾಯಿತೆಂಬ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಹಟಗೊಂಡು, ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇ ಪಾರುವಿನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿ ಹನುಮನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಅದೇ ಗಿಡದ ನೆರಳಿಗೆ ಕುಳಿತು ಅಳುತ್ತಿದ್ದ, ದೇವಕ್ಕನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದರು. ಅವಕ್ಕೆ ಅವಳು “ನಂಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಅದಾರು” ಎಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರ ಕಡಿ ಕೈಮಾಡಿದಳು. ಒಂದು ನಿಮಿಷತಡೆದು “ ಪಾರೀ, ನಿನ್ನ ತೆರದಹಣಾ ನನಗ ಕೊಡತಾರಲ್ಲಾ. ನಮ್ಮೂರಾಗ ನಿನಗ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮದವೀ ಮಾಡ್ತೇನಿ” ಎಂದಳು!

ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು, ಹನುಮನೊಂದಿಗೆ,

ದೇವಕ್ಕನು ಈ ಖಚ್ಚಿ ನಡಿಸುವುದಕ್ಕೆಂದು ಸಾಲವಾಗಿ ಒಂದು ರಕಮಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತೆತ್ತಿದರು. ಹನುಮನು ತಕರಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ದೇವಕ್ಕನು ನಡುವೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿ “ಅಂವಾ ಕೊಡದಿದ್ದ ನಾಕೊಡತೀನಿ ಗೌಡಪ್ಪಾ, ನಿನ್ನ ರೊಕ್ಕಾ ನೀ ತೊಗೊಂಡು ಹೋಗು. ಎಲ್ಲರಿ ಕೊಡದೇ ನಾ ಸತ್ರ, ಆಮ್ಯಾಲೂ ನನ್ನ ಬಿಡಾಕಿಲ್ಲ ನೀ” ಎಂದಳು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಪ್ಪರಾದರೂ, “ಹುಚ್ಚೇಹಿಡಿದವರ ಸಂಗ್ರೀ ಏನು” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಮಗೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಆ ಜಾಗಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದರು.

ಪಾರೋತಿ ತಾಯಿಯು ಕೈಹಿಡಿದು, “ಯವ್ವಾ ನಮ್ಮನಿಗೇ ಹೋಗೋಣು” ಎಂದಳು. “ಹುಚ್ಚೇ, ನಮ್ಮನಿ ಎಲ್ಲೆತ್ತಿ? ಗೌಡಪ್ಪನ ಪಾಲಾಗೇತಿ. ಆ ವಕೀಲಾ, ಅಲ್ಲಿ ದೋಡದೊಂದು ಬಂಗ್ಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಇರತಾ ನಂತ” ಎಂದಳು. ಪಾರೋತಿಯ ಬಟ್ಟಲುಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೀರಾಡಿತು.

ಹನುಮನು ಅಳಿಯನನ್ನು ಕರತಂದು ಅತ್ತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡ ಹೇಳಿದನು; ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ದೇವಕ್ಕನು “ಏ ತಮ್ಮಾ, ಮಗಳು ಭಾಳ ಒಳ್ಳೇಕೆ. ನೀ ಏನರೆ ಆಕಿಗೆ ಹೊಡದೂ ಪಡದೂ ಮಾಡಿಂವು, ನಾನಿನ್ನೆ ಹೊಡಿಯಾಕೆ. ಹುಶಾರದಿಂದ ಇರು. ನಾ ಭಾಳ ಸಿಟ್ಟಿನಮನಿಶೀಳು” ಎಂದು ನುಡಿಪಳು.

ಅಲ್ಲಿಯೆ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಇವರಕಡೆಯ ವಕೀಲರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಂಗಡವಿದ್ದ ಗೌಡಪ್ಪನವರಿಗೆ ಏನಾದರೇನು. ಆಕಿಮಗಳು ಆಕಿ ಗೇನು ದೊರೀಲ್ಲಿ” ಎಂದರು.

“ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ” ಎಂದು ಗೌಡಪ್ಪನವರು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದರು.

ಸುಂದರ ಮುದ್ರಣ,

ಅಕರ್ಷಕ ಹೊದಿಕೆ,

ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದ

ಪರ್ಣಕುಟೈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಗೋಕರ್ಣ

ಸಂಪಾದಕರು:— ಗೌರೀಶ ಕಾಯಕಿಣಿ, ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ, ಎಂ. ಎ.

ಪ್ರಾರಂಭ:— ವಿಜಯದಶಮಿ, ೧೯೪೫ ಅಕ್ಟೋಬರ್

ವರ್ಷಕ್ಕೆ:— ನೂರು ಪುಟಗಳ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಟನೆಗಳು.

ಚಂದಾ:— ೩ ರೂ. ಮಾತ್ರ (ರಜಿಸ್ಟರ ಅಂಚೆಯಿಂದ ೪ ರೂ.)

೧ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ

೧ ಪ್ರಪಂಚದ ಕಥೆ ೦-೧೫-೦

೨ ಶ್ರೀನಾಥ ೦-೧೫-೦

೩-೪ ಕಾಂಚನಮೃಗ
ಭಾಗ ೧ ೨-೦-೦

೨ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ

೫-೬ ಕಾಂಚನಮೃಗ
ಭಾಗ ೨ ೧-೪-೦

೭ ರಕ್ತಸರೋವರ ೧-೪-೦

೮ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ೧-೪-೦

೩ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ

೯ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ೧-೮-೦

೧೦ ಅವರು ಮತ್ತು ದೇವಕ್ಕ

೧೧ ಉತ್ತರಕನ್ನಡದ ಜೀವನ
ಚಿತ್ರಗಳು (ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ)

೧೨ ಹಕ್ಕಿನ ಹೋರಾಟ
(ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ)

* ಬಿಡಿಮುದ್ರಣಗಳು

೧ ರೂಢಿ ಹಾಗೂ ಭಾವಿಕ
ಕಲ್ಪನೆ ೦-೧-೦

೨ ಬೀಸಣೆಕೆ ೦-೪-೦

೩ ಪಲಾಯನ ೧-೪-೦

೪ ರಕ್ತಾಂಜಲಿ ೧-೦-೦

೫ ಬುರುಕಿ ೦-೧೨-೦

೬ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ ಅಥವಾ
ಬರಲಿರುವ ಸಮಾಜ ೩-೦-೦

೭ ಕಾಲದ ಕರೆ ೧-೦-೦

ವಾಚನಾಲಯಗಳಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವುಳ್ಳ

ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಚರಿತ್ರೆ, ವಿಚಾರಸಾಹಿತ್ಯ, ಹಾಗೂ ಶಾಲೋಪಯೋಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸವಲತ್ತಿನಿಂದ ದೊರೆಯುವವು.

ವಿವರಗಳಿಗೆ:—

ಕರ್ನಾಟಕ ಪುಸ್ತಕ ಭಾಂಡಾರ ಗೋಕರ್ಣ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ,

* ಇವು ಚಂದಾದ ರಂಗಿಗೆ ಮುಕ್ಯಾಲು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವವು.

ಕನ್ನಡಿಗ ಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನಹ

ಗೋಕರ್ಣವು ಕರ್ನಾಟಕದ-ಏಕೆ, ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವದ ಕೇಂದ್ರ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ಗೋಕರ್ಣವೆಂದರೆ ಹೆಮ್ಮೆ.

ಗೋಕರ್ಣದ ಈ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಸಾಡ ಎಲ್ಲೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅಳಲು ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲೆಂದು ನಾವು ಕೆಲವು ತರುಣರು ಸೇರಿ ಈ 'ಪರ್ಣಕುಟ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ' ಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನಜೀವನದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲೆಗೆ ಅವ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಪರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ೧೦ ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ನಮ್ಮ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಉದಾರಿಗಳಿಂದ ಧನಸಹಾಯ ದೊರೆತಂತೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಜಗತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಯ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಬೇಕೆಂದಿರಲೇವೆವು. ಅದುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಉದಾರಿಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾಪ್ರೇಮಿಗಳು ನಮಗೆ ಬಿಡುಗೈಯಿಂದ ನೆರವಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ.

ಆಶ್ರಯದಾತರು:

೧೦೦ ರೂ. ಗಳ ಸಹಾಯಮಾಡುವವರು.

ಇವರಿಗೆ ಮಾಲೆಯ ಪ್ರಕಟನೆಗಳೆಲ್ಲ ಉಚಿತ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಪೋಷಕರು:

೫೦ ರೂ. ಗಳ ನೆರವು ನೀಡುವವರು.

ಇವರಿಗೆ ಮಾಲೆಯ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರ್ಧ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

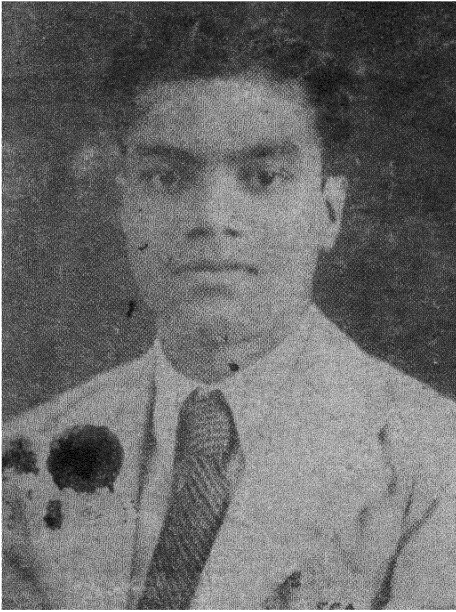
ಸಹಾಯಕರು:

೨೫ ರೂ. ಕೊಡುವವರು

ಇವರಿಗೆ ಮಾಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಟನೆಗಳೂ ಮುಕ್ತಾಲು ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಗುವವು.

ಸಂಚಾಲಕರು:

ಶಾ. ಗ. ಗೋಷಿ

ಐರಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ :

ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೆ ಅದ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು
 ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸರು ಧಾರವಾಡದವರು.
 ಉರವೂರು- ಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು, ಮುಂಬೈ
 ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯಿಂದ ಎ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗನೆಯ ವರ್ಗ
 ದಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯೊಂದಿಸಾಂಗ್ಲಿ ವಿಲಿಂಗ್ಡನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ
 ಒಂದು ವರ್ಷ ಫೆಲೋ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ
 ಗಳ ವಿಶೇಷ ಅಭ್ಯಾಸಕರ್ತಾಗಿ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು
 ಎಣ್ಣು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸುಷ್ಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವ
 ಈ ಎರಡು ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಇವರ ಪ್ರಥಮ ಕೃತಿ.

